

Västerås stifts

MAGASIN

Tidningen för dig som arbetar eller är förtroendevald i Västerås stift. Nr 1 2006

Livsmedel

– medel som ger liv

Titti Erksell-Barker, matfilosof

Fighting the Darkness

– Unga från Malung
väljer det goda

Finns Gud i Afrika?

Johan Linnman undersöker

Martin Luther

– enligt Per Ragnar

”en blandning mellan Ingemar Bergman och Erland Josephson”

I Västerås stifts magasin kan du också läsa om: Vår fader på sms-språk, att vara krematorievaktmästare, arbetshandledning, att ha sina rötter i Finland och Sverige, pilgrimsvandringar, Thomas Söderberg – Ärkebiskopskandidat, Exposure, marknadsföring, hur minnet fungerar, skolkyrka, skogsarbete i Mocambique, att bli pensionär, att vara förtroendevald...

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

Så görs magasinet

Västerås stifts magasin ges ut av Västerås stift två gånger per år och skickas adresserat till anställda, förtroendevalda och frivilliga i stiftet. Adresser är hämtade från respektive församling. Stämmer inte uppgifterna, kontakta oss på 021-17 85 00.

Redaktion: Lena Bergquist, Lotta Söderberg, Åke Paulsson

Grafisk form: Åke Paulsson, Lotta Söderberg, Lena Bergquist

Teckensnitt: Magnesium & Gill Sans från Adobe

Utrustning: *Datautrustning:* PC, Intel P4 1,7 Ghz, 1 Gb RAM, 500GB HD, PowerMac G4 2x1,25 GHz, 1 GB RAM, 600GB HD.

Fotoutrustning: Canon 10D, Canon 5D, Nikon D100, diverse objektiv: 17-300mm. *Programvara:* Adobe InDesign CS, Adobe Illustrator CS, Adobe Photoshop CS,

Microsoft Word.

Papper: Omslag, MultiArt silk 250g, Inlaga, MultiArt silk 150g

Upplaga: 5000 ex

Tryck: Edita Västerås

Distribution: Föfab

Illustratör på sid 12 och 56

Emelie Söderlund, 28 år från Västerås studerar grafisk formgivning "communication design" i Sydney, Australien.

– Jag har tecknat och ritat så länge jag kan minnas, mamma lade fram penna och papper när jag var liten och skulle sysselsätta mig. Jag gick estetisk linje "Konst och form" på gymnasiet och fortsatte sedan med en medialinje på Komvux. Sedan dess har jag bland annat arbetat i butik. Jag mår bra när jag får uttrycka mig via illustrationerna. Det har alltid varit min hobby, men ska nu bli mitt jobb, berättar en glad Emelie, som just har packat för att resa till Sydney.

När hon får ett uppdrag börjar hon med att läsa texten och registrerar de inre bilderna som skapas.

– Jag har gjort två illustrationer till magasinet, båda bilderna speglar handlingen i texten. När det gäller samtalsbilden, som illustrerar texten på sidan 12, ville jag få fram processen och arbetet med samtals teknik. Processen illustrerar jag med hjälp av kugghjulen som går i varandra och driver arbetet framåt. Bilden kan på så sätt fungera som en tolkningshjälp till texten eftersom man oftast först tittar på bilden och sedan texten.

Vi önskar Emelie lycka till på utbildningen i Sydney!

Lena Bergquist

Foto: Åke Paulsson

Lutherutställning

5-15 mars
Västerås domkyrka

Mellan den 5 och 15 mars visas en internationellt uppmärksammat Lutherutställning i Domkyrkan, utställningen kommer från Luthercentrum i Wittenberg. Den speglar Luthers liv och gärning och går på djupet inom båda dessa områden. Den 5:e och 11:e mars kl. 15.00 spelar skådespelaren och författaren Per Ragnar sin föreställning "Luther - trångsynt glädjedödare eller livsglad rebell". Föreställningen är en monolog som är mycket uppskattad, så missa inte detta tillfälle!

Musik: Mattias Wager.

Välkomna hälsar Västerås stift och Västerås Domkyrkoförsamling.

Martin Luther

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS DOMKYRKOFÖRSAMLING

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

Välkommen till magasinet

Du läser just nu det första numret av Västerås stifts Magasin. Vår önskan är att det skall bli ett dynamiskt och spännande instrument för information och dialog i vårt stift. Vi tror att det finns ett behov av en välgjord publikation som speglar vad som händer i stiftet. Magasinet skall vara ett forum både för det som sker på stiftet och det som sker i församlingarna. Vi vill skapa en form för information och kommunikation som är långsammare och har längre varaktighet än elektronikkens internetbaserade hemsida och som är mera framåtblickande än Stiftsboken.

Stiftsboken, som efter hundra års utgivning avslutats med ett jubileumsnummer, ger nu plats för Västerås stifts Magasin med utgivning två gånger om året, i februari och september. Samtidigt vidareutvecklar vi vår datakommunikation och vår hemsida, där finns allt som kräver snabb kommunikation. Dessutom kommer även fortsättningsvis viss bokproduktion att ske på stiftet, men inte i form av en årligen utgiven tillbakablickande Stiftsbok. Tanken är att magasinet skall rikta sig till alla anställda, förtroendevalda och frivilliga medarbetare. Magasinet kan också finnas tillgängligt på olika offentliga platser för människor att spontant bläddra i.

Jag ser framför mig magasinet som en tidskrift med en smakfull layout och med ett spännande innehåll som med både bredd och djup skildrar det som Svenska kyrkan i Västerås stift är: Här finns kortare notiser om vad som händer i stiftet och längre artiklar i skilda ämnen. Här finns stiftets olika handläggare som var och en inom sitt specialområde förmedlar vad som är på gång. Här möter jag ett bildmaterial som är både vilsamt och provocerande. Här finns intressanta skildringar från allt som görs av nyskapande och idérikt gestaltande av kyrkan i våra församlingar. Här finner jag ett inflöde också för det som händer i vår omvärld, i vårt land och ute i världen.

Jag ser mig själv läsa magasinet sittande hemma i min favoritfåtölj, men jag kan också se mig i ett väntrum eller en foajé och där upptäcka magasinet liggande bland andra tidningar och tidskrifter. Magasinet layout och tilltal är sådant att bland allt utbud väljer jag att lite förstrött bläddra just i Västerås stifts magasin. Det här med att magasinet i egen kraft genom form och innehåll skall kunna locka till det förströdda bläddrandet är betydelsefullt. Att istället för Se & Hör eller Sköna hem läsa Västerås stifts Magasin med fördjupande artiklar och läckra bilder är inte oviktigt. Det kanske är en dröm men det är trots allt intentionen och viljan med magasinet.

Du och jag som är aktivt verksamma i vår kyrka i Västerås stift skall i magasinet ha ett forum för tankeutbyte och information. Men innehåll och form skall också vara sådant att den spontane läsaren skall finna mötet med magasinet positivt. När jag nu håller Västerås stifts Magasin i min hand, i en verklig och inte en tänkt form, tycker jag att vi har kommit en god bit på väg. Västerås stift med sina 98 församlingar är närvarande mitt i den verklighet vi alla delar som människor. Det är viktigt att vi speglar detta och förmedlar det till så många människor som möjligt. Kyrkan i Västerås stift är ständigt på väg, stabilt vilande i det evangelium som upprättar och befriar; just därför nyfiken och vakert, öppen för förändring och nytänkande.

Vi vet genom undersökningar och möten med människor i våra församlingar att Svenska kyrkan har ett mycket gott anseende. Samtidigt vet vi att människors kunskap om allt det som görs i kyrkan är ganska begränsad. Vi behöver ständigt utveckla olika sätt att kommunicera vad kyrkan är och står för. Magasinet vill vara ett sådant uttryck. Vi är fullt medvetna om att det är svårt att skapa det vi vill skall vara magasinet. Men vi tror och hoppas att vi tillsammans med alla er i stiftets församlingar skall kunna förverkliga drömmen om en smakfull och läsvärd publikation.

Läs och njut!

*Ola Söderberg
Stiftsprost*

Innehåll magasinet nr 1 2006

Så görs magasinet	2
Välkommen till magasinet	3
Med döden i fokus och de levande i centrum	6
Hovdestalund kyrkogård	8
På gång i konfirmandarbetet	10
dad@hvn, ur spshl	11
Språkssystemisk arbetshandledning	13
Bildreportaget	14
Vägen är mödan värd!	18
Frälsarkransen – en väg till ungdomarnas hjärtan	22
Nya verktyg i konfirmandarbetet	24
– Vänta, jag har det på tungan...??	26
Marknadsför församlingen	28
Milda makter	30
Ordning och reda om Kåre får bestämma	34
Utan diakoni stannar kyrkan	36
Exposure	38
Martin Luther - enligt Per Ragnar	40
Det ser ljust ut för pedagogerna	44
Ungt livsutrymme	45
Musik(i)centrum	46
Växa i tro och ansvar i församlingen?	48
Janne vågade steget	52
Exodus	55
Matinköp styr utvecklingen	57
Sverigefinska kyrkodagar	60
Inte en finne igen...	62
Kurser i stiftet	64

◀ Bullar till tusen

Under 2005 bakades 23800 vaniljbullar i Fjällkyrkan, Tandådalen. Bakade gjorde husmor Karin Wallin, Carina Sagen, Åse Larsson och många frivilliga, bland andra Bull-Inger (*Inger Kaighin*). Även Räddningstjänsten och ungdomar som besökte fjället var med och bakade. På frågan om varför man bakar så många bullar svarar husmor Carina Sagen skrattande: "Därför att vi har så mycket besökare som äter upp dem". Bullarna är fjällkyrkans signum, en tradition som betyder mycket för besökarna. Foto: Åke Paulsson

Text: Lena Bergquist
Foto: Åke Paulsson

Min mor gick framåtböjd och höll sig hårt i sin rollator; hon gick mot dörren där det stod "Urnutlämning Expedition". Hon tvekade lite... nästan framme stannade hon, tittade upp mot skylten och sa oroligt "Usch, vad jobbigt det här kommer att bli".

Med döden i fokus och de levande i centrum

Det var ungefär två veckor efter det att min gamla pappa hade dött och mamma blivit ensam och änka. Vi stod en stund för att samla oss och sedan gick vi in och möttes av Torbjörn Lindberg, krematorievaktmästare. När vi samtalat, gått igenom papper och tagit en promenad på kyrkogården, bestämt askgrav och var på väg mot parkeringen, stannade min mor upp och sa med ett skört leende till Torbjörn. "Det här var inte så obehagligt som jag trodde att det skulle bli, det var

till och med lite trevligt...Tack!"

Den här situationen var unik för oss, men den är vardag för Torbjörn och hans kollegor. De möten som blir kring val av gravsätt och eventuell kremering har stor betydelse för hur den enskilde kommer att hantera begravningen. Krematorievaktmästarna har ett viktigt arbete som är väl värt att uppmärksamma.

För att bli krematorievaktmästare krävs ingen speciell utbildning, man lär sig jobbet på arbetsplatsen. Det finns särskilda kurser i

krematorieteknik som anordnas av Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF).

– Det här jobbet fick jag genom att min nuvarande chef tipsade mig om att det fanns en ledig tjänst att söka. Sedan 1976 har jag jobbat som begravningsentreprenör; taxichaufför och sedan begravningsentreprenör igen. Sedan drygt fem år arbetar jag här på Hovdestalund och trivs väldigt bra. Vi är fyra anställda som varvar mellan att kremera, ha kapelltjänst vid begravningsar och ta hand om anhöriga som ska välja grav. Det ingår en hel del administrativt

arbete och städar gör vi gemensamt på morgonen, berättar Torbjörn Lindberg.

De kremerar en vecka var, vilket inte är den "roligaste" arbetsuppgiften i jobbet. – Att kremera är ett viktigt jobb som ska göras på ett bra och värdigt sätt, men jag trivs ändå bäst när arbetsuppgifterna

innebär kontakt med människor: Att möta anhöriga på ett bra sätt när de ska utse en gravplats är en viktig uppgift. Det känns också oerhört meningsfullt att få finnas med i kapellet när det är dags för begravning. Situationen är så utsatt och många söker någon form av närhet, igenkänning och trygghet. Det känns fint att få ögonkontakt med en anhörig som känner igen en, deras ansikten brukar lysa upp lite grand mitt i det jobbiga, berättar Torbjörn.

Han menar att det är viktigt att möta människor där de är i sin livssituation. Erfarenheterna från att köra taxi och från arbetet som begravningsentreprenör har gett honom kunskaper som är värdefulla när det gäller att se hur människor mår och därmed kunna möta dem på ett bra sätt. Han tror inte att det finns några enkla modeller för hur man möter människor i kris eller sorg.

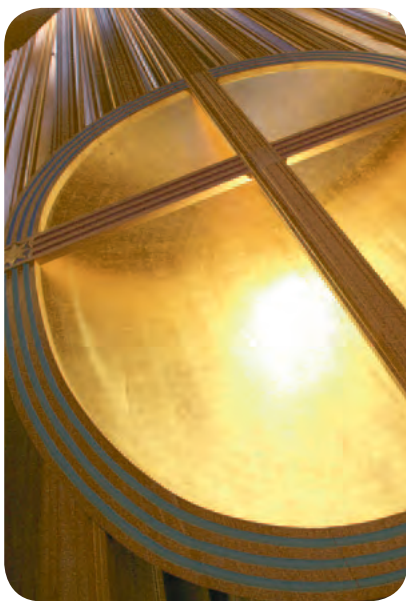
De som kommer för att välja gravplats mår och betar sig väldigt olika.

– Jag har kommit fram till att det viktigaste är att vara sig själv, så ärligt man kan. Inga konstigheter. Jag tror det känns tryggast för dem man möter. Vi gick en kurs för länge sedan där vi fick lära oss en modell för möten med människor i sorg, men den kändes helt fel, menar han.

Torbjörn upplever att många anhöriga känner sig osäkra och bristfälliga, en del lever med tanken att de inte gjorde tillräckligt för den avlidna. I det läget tror han inte att det är perfektion som ger det bästa mötet. Torbjörn har upptäckt att om han själv gör något litet fel och uttrycker det, så upplevs det ofta befriande för dem på andra sidan skrivbordet. Att få vara praktisk mitt i sorgearbetet kan också vara positivt. Att gå en sväng tillsam-

mans på kyrkogården, titta på gravar och välja en fin plats, upplevs ofta som ett steg i rätt riktning i den process som alla går igenom när en anhörig har gått bort. – När vi erbjuder de anhöriga att välja bland olika gravplatser brukar de flesta bli intresserade. Om de varit tysta innan så börjar de ställa frågor och vill gå ut och titta. Jag tror att det praktiska valet kan flytta fokus från sorgen en stund och ge lite vila, menar Torbjörn.

Tre frågor...

Att avliva en myt?

När man pratar om yrken som begravningsentreprenör och kremator så sägs det att ni har en speciell sorts rå humor och att det skämtas friskt.

– Tyvärr måste jag slå hål på den föreställningen, vi skämtar inte mer än andra. Jag vet att man säger att vi skojar för att lyfta stämningen så att vi ska orka med jobbet. I vårt arbetslag skämtar vi inte för att klara av jobbet utan för att stå ut med varandra, säger Torbjörn och skrattar (ett skämt...eller?).

Hur vill du att din egen begravning ska vara?

– För min personliga del är det jordbegravning som gäller. Naturligtvis respekterar jag att de flesta väljer kremering, annars skulle jag inte arbeta här. För mig känns det dock som ett onödigt steg när man kan jordbegravas på en gång, säger Torbjörn. Korsets kapell tycker han mycket om, så det valet är inte svårt. Musiken och det andra runt omkring får de anhöriga bestämma. – Jag har inte tänkt speciellt mycket på min egen begravning. Egentligen är väl det rätt typiskt för oss som arbetar med döden. Vi informerar andra om hur viktigt det är att dokumentera hur man vill ha det, så att de anhöriga slipper problem, men själv har jag inte gjort det. Jag anser nog att det är min

familj som ska bestämma till exempel musiken. Jag lär ju inte höra så mycket av den. Det är ju de närmast anhöriga som ska tycka att det är fint, menar han.

Vad innebär döden för dig?

– En fråga som jag inte har något direkt svar på, det är inte något som jag går och grubblar på. Jag ser mer döden som en naturlig del av livet. När jag var yngre så var jag säker på att det fanns en fortsättning. Ju längre jag jobbar i branschen, desto mer osäker blir jag. De som berättar om sina erfarenheter av att vara nära döden talar ofta om att gå i en ljus tunnel och att det är en positiv känsla. Andra har erfarenheter som mer handlar om att försöka klamra sig fast vid en kant för att inte trilla ner i ett mörkt, kallt vatten. De människor som berättar om gränslandet mellan liv och död har ju överlevt, så vi vet egentligen inte hur eller vad döden är.

Lena Bergquist
lena.bergquist@svenskakyrkan.se

Hovdestalund kyrkogård

Det finns 23 kyrkogårdar inom Västerås kyrkliga samfällighet varav Hovdestalund är den största med en yta på 13 hektar. Erik Hahr gjorde ritningen till Hovdestalund 1923 och första gravsättningen var i september 1924. På Hovdestalund finns alla gravformer att tillgå, det finns kistgravar, urngravar, askgravar och minneslund. Fyra kapell finns på

området: Korsets, S:t Ilians, S:t Gertruds och S:t Davids. Lars-Olof Legén, kyrkogårdsinspektör för Västerås kyrkliga samfällighet, berättar att det finns 43 årsanställda inom kyrkogårdsförvaltningen varav hälften arbetar på Hovdestalund.

Hovdestalund har även ett kapellkrematorium och man kremerar åt Köping, Hallstahammar, Surahammar, Enköping och i viss mån åt Sala. Man kan utföra cirka 2500 kremationer per år och har kvicksilverrening som minskar utsläppen med 95 procent. Dessutom renas röken från sotpartiklar.

På krematoriet finns en föreståndare och ytterligare tre personer som växlar mellan att kremera, städa och att ha kapelltjänst.

- Drygt 85 procent av alla döda kremeras. Hälften gravsätts i minneslund och hälften i urngravar eller askgravar. När man väl valt gravsätt går det i princip inte att ändra sig, därför är det viktigt att de anhöriga får bra information så att valet blir rätt från början. Det finns en snårig lagstiftning kring begravningsfrågor, begravningslagen är mycket sträng och gravfriden ska gälla. Det var annorlunda förr, fram till för 20 år sedan kunde man

ta med sina avlidna när man flyttade till annan ort. Nu ska det vara synnerliga skäl för upptagning. Vissa undantag har getts flyktingar som ska flytta hem och önskar ta med sina avlidna släktingar, avslutar Lars-Olof Legén.

I Västmanland finns krematorium i Västerås och Fagersta, i Dalarna finns krematorium i Ludvika, Falun och Mora.

Lena Bergquist
lena.bergquist@svenskakyrkan.se
Foto: Åke Paulsson

Ny organisation utökar Jourhavande präst

Första mars utökas Jourhavande präst i Västerås stift. Detta innebär att vi får en bättre service och tillgänglighet för allmänheten. Vi kommer att ingå i ett nätverk med präster från Stockholms, Göteborgs, Lunds, Linköpings och Uppsala stift. Från första mars har vi en gemensam växel som nås via SOS alarm, telefon 112. Varje natt finns omkring tio präster tillgängliga på jouren. För allmänheten innebär det nya jourssystemet:

- större tillgänglighet – du behöver inte ringa flera gånger för att komma fram, utan placeras i kö om ingen präst finns tillgänglig för stunden
- utökad telefontid - jouren är öppen 22-06 varje natt
- högre kompetens hos jourhavande präst

Informationsprenumeration

Vill du veta de senaste nyheterna från infoavdelningen på nationell nivå? Vill du ha tillgång till den senaste statistiken eller vill du veta vad som är på gång bland dina kollegor? Är du informatör, informationsmottagare eller jobbar du med församlingsblad och webb så kan du anmäla dig till vår informatörslista. Du får då tillgång till informatörernas nyhetsmail direkt i din e-postlåda. Skicka ett mail till: ake.paulsson@svenskakyrkan.se och ange "nyhetsmail" i ämnesraden.

På gång i konfirmandarbetet

Kvalitetsutveckling av konfirmandarbetet kopplas till biskopsvisitationerna.

Konfirmandtiden är ett unikt tillfälle för kyrkan att möta tonåringar mitt i deras identitetssökande. Konfirmandledare och andra i församlingen blir i konfirmandarbetet viktiga samtalspartners kring unga människors frågor om tro, mening och identitet. Men för att vara intressant i det samtalet måste en ständig reflektion kring det egna konfirmandarbetet ske. Utifrån riktlinjerna för konfirmandarbetet har ett kvalitetssäkringsmaterial framställts av Karlstads stift, ett underlag för samtal om hur konfirmandarbetet ser ut i församlingen. Från och med 2006 kommer biskop Claes-Bertil Ytterberg att lägga särskild tonvikt på konfirmandarbetet under sina biskopsvisitationer och varje församling erbjuds en dag för kartläggning av sitt konfirmandarbete med uppföljning om så önskas. För församlingar som på egen hand vill arbeta med materialet finns det att beställa via Sensus studieförbund.

Antalet unga ledare i konfirmandarbetet växer; därmed ökar behovet att utveckla och fundera kring deras roller i församlingens konfirmandarbete. Vi bör titta närmare på de ledarutbildningar som

finns, det material som är riktat till dem och deras ledare, samt de ungas möjlighet att själva utvecklas.

Under 2006 och 2007 kommer Västerås stift att inventera församlingarnas konfirmandassistentarbete för att möjliggöra ett utbyte av erfarenheter församlingar emellan. Konfirmandlärarfortbildningen hösten 2006 fokuserar även den på unga ledare i församlingen. Som vanligt erbjuds också en konfirmandassistentutbildning riktad till förstagångsassistenten.

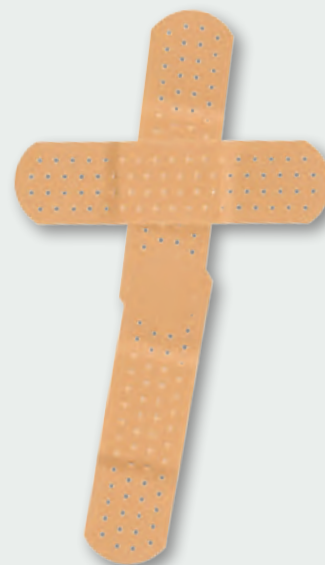

Cecilia Redner
cecilia.redner@svenskakyrkan.se

Jourhavande präst kl 22-06

Jouren är öppen för alla och är en akutjour för Dig som behöver någon att tala med. Det kan handla om allt som har med livets olika skeden att göra. Du får vara anonym och prästen har tystnadsplikt. Jourhavande präst är en mötesplats där en erfaren lyssnare finns närvarande för Dig på Dina villkor.

dad@hvn, ur spshl

Rubriken är faktiskt början på Vår Fader. På engelska. På sms-språk. Jag läste om det i Kyrkans Tidning och blev helt fascinerad! I England var en tävling utlyst i just detta - att skriva Vår Fader på sms-språk. Den som vann hade denna början. På svenska skulle det kanske bli - "pa@hmln, du r spesjl". Bönen på tredje plats var, enligt min smak, helt suverän:

"God@heaven.org, You rule, up and down. We need grub and a break. Will pass it on. Keep us focused. You totally rule, long term. Amen."

I oktober i år är det präst- och diakonmöte i Västerås. Mötets fokus kommer att vara på två av kyrkans grundpelare - Gudstjänst och diakoni. Hur ska vi tänka kring dem med en framåtblickande inriktning? Det handlar om relevans, angelägenhet och behov. Om att stå stadigt rotade och vara stolta. Om att få nya vingar, lyfta oss själva och finna nya horisonter som bär. Om trovärdighet och tillförlitlighet - både inför oss själva och inför andra.

En av de viktiga aspekterna, i mitt tycke, handlar om språket. Vilket språk väljer vi att använda? Vad är bra och dåligt med olika språk? Vilket röstperspektiv väljer vi att tala utifrån? Eller lyssna på? Vilka uttryck väljer vi?

Det "gamla" och kyrkligt invanda språket i gudstjänsten har sina poäng och skäl - men det är alldeles nödvändigt att vårt eget vardagsspråk får mer synligt utrymme, menar jag. Grammatiskt inkorrekt, typ liksom, ord övertagna från engelskan, egna påhittade ord, utelämnande ord som inte har nåt innehåll längre. Inom musiken och liturgin. Jag förstår inte hur vi annars ska kunna vara relevanta och ha någonting att säga som landar i våra liv och får betydelse. Det handlar både om att ge språk åt de språklösa - uttrycka det som man ibland inte kan finna ord för - och att ge generöst med utrymme åt att våra upplevelser och tankar får uttryckas på vårt eget sätt.

Det handlar också om handlingens "språk" i gudstjänsten - vilka får plats och hur?

Det vi uttrycker i ord och handling säger något om oss. Därför har språket också med diakonin att göra. Till exempel - ser vi det som vår uppgift som kyrka att "tala ett annat språk" till behövande och utsatta eller att "tala deras språk"? Och hur ska vi "tala" när vi ska vara jordens salt och en motpol till de destruktiva krafter som finns?

Frågan är, både vad gäller gudstjänst och diakoni, vilket "språk" vi vill ge och föra vidare, eftersom vi tror att både ord och handling skapar och gör någonting verkligt...

Nu menar jag inte att sms-böner är det vi behöver börja med - det får tillhöra lekplatsen i Guds värld (ser jag det som i alla fall - med all respekt för dem som menar allvar med

detta). Men det pekar på vikten av att få uttrycka sig på sitt eget sätt i relationen till Gud. Och om det inte får mer synlig plats inom kyrkans väggar, på olika sätt, kommer vi inte att bli trovärdiga utanför kyrkans väggar och till slut kanske inte ens inför oss själva.

Om vi tror att Gud delar och finns i varje enskild människas liv, tid och vara, kan jag ibland tycka att vi är alldeles för smala i det som kommer till uttryck i våra kyrkliga sammanhang.

Gud finns oberoende av oss. Därför finns det inget språk som är mer gudomligt än något annat. Till och med sms-språk kan bära kärlek och befrielse. Gudomlighet kan rymmas i alla möjliga ord och uttryck om vi öppnar upp för den möjligheten.

Magdalena Sjöholm Svärd
magdalena.sjolholmsvard@svenskakyrkan.se

Illustration: Emmelie Söderlund

Språkssystemisk arbetshandledning

– *den frigörande berättelsen*

Arbetshandledningsgruppen är samlad i sin välbekanta lokal. Helena är den som ska berätta om sin situation idag. Hon startar med att säga att hon egentligen inte har något särskilt att berätta, bara småsaker. Helena börjar, något trevande inledningsvis men efter hand alltmer flytande. Under berättelsens gång är det som om Helena plötsligt hör sin egen berättelse för första gången. Frustrationen och maktlösheten väcks till liv, den blir verklig som den inte var före berättandet.

Helena avslutar och sätter sig vid sidan om den övriga gruppen. De börjar reflektera och uttrycka sina känslor inför berättelsen. Där finns trötthet, frustration, maktlöshet, plikt-känsla, lojalitet och sorg. Men där finns också ilska, självrespekt och behov av gränssättning. Berättelsen är stark och den har berört gruppen märkbart.

Helena välkomnas in i gruppen igen. Hon har hört reflektionerna och genom dem får hon tag i flera känslor som varit diffusa före berättandet. Sorgen över att det är som det är. Ilskan över att utnyttjas på grund av sin lojalitet och plikt-känsla.

Känslorna ger kraft att försöka förändra det egna agerandet. Berättelsen gör att Helena förstår varför hon känt sig så frustrerad och trött. Det som i början kändes som småsaker har fått sin fulla betydelse. Gruppens reflektioner och de öppnande frågorna ger nya dimensioner till berättelsen som frigör kraft hos Helena så att självkänsla och respekt tonar fram. Berättelsen har förändrats. Problemet är kanske inte borta men Helenas förhållande till problemet har förändrats. Hon har blivit friare och inser att hon har möjlighet att agera.

Ovanstående historia ger en bild av berättandets kraft. Berättelsen står i centrum och genom gruppens och berättarens reflektion börjar en ny förståelse av Helenas situation att ta form.

Genom att se och förstå det jag är med om får jag nya möjligheter att agera. Genom att berätta kommer jag ut från den inre monologen till dialogen vilket

ger befrielse och utrymme som möjliggör förändring och utveckling.

Forum för många berättelser

Under berättelsens gång för grupplemmarna också en inre dialog: deras egna berättelser aktiveras och reflektionen berikar både den primära berättelsen och lyssnarens egen berättelse som förändras. Genom att lyssna, reflektera och föra en inre dialog förändras lyssnaren och identiteten utvecklas.

Varje handledningstillfälle innebär utveckling för alla deltagare!

Handledaren är inte experten som

kommer med lösningar, utan istället den som ansvarar för processen och skapar en dialogrymd som gynnar ett flöde av skiftande idéer och handlingar. Det gör det möjligt för många nya berättelser att komma fram. Genom att handledaren är på samma nivå som gruppen och är frågande och icke vetande, möjliggörs många nya berättelser.

Gruppen präglas av tillit och respekt och relationen i gruppen är ömsesidig, samarbetande och jämställd. I arbetshandledning enligt det språkssystemiska tänkandet ansvarar hela gruppen för resultatet. Arbetshandledningen enligt detta system är demokratisk, horisontell och jämställd. Demokratisk därför att alla i gruppen har möjlighet att påverka den gemensamma berättelsen. Horisontell därför att den är icke-hierarkisk. Jämställd därför att ingen är viktigare än någon annan i gruppen.

Västerås stift har idag åtta nyutbildade arbetshandledare som arbetar efter det språkssystemiska tänkandet och under hösten har elva nya arbetshandledningsgrupper startats. Om du är intresserad av att vara med i en arbetshandledningsgrupp kan du kontakta stiftet för mer information.

Lena Strömberg Homann
lena.stromberg.homann@svenskakyrkan.se

Bildreportaget

Bildreportaget är fotat på Fighting the Darknes i Malung 3-5 mars av Magnus Aronson. Fighting the Darkness vision är: "Att ge ungdomar tillfälle att med utgångspunkt från en kristen tro och livssyn ta ställning mot allt som hotar att förmörka deras liv och framtid". Eventuellt blir det en fortsättning nästa år vid samma tid. Ta dig tid att njuta av bilderna från ett lyckat arrangemang.

Glory to the Father, glory to the Son, glory to the Spirit, these three my friends are one.

There will come a day
when there be no pain,
no heartbreaks, miseries or sorrow.

Foto: Lena Bergquist

Pilgrimsvandring förbi Malma kyrka 2005

Vägen är mödan värd!

"Pilgrimsaspekten på den mänskliga livsvandringen mellan födelse och död, mellan uppbrott från brustenhet och begränsningar mot helhet och mognad är något allmängiltigt i vår mänskliga existensförståelse. I vår kristna tradition talar vi om detta som en efterföljelse av Honom som i sitt liv inkarnerade det djupast mänskliga. "Jag är vägen, sanningen och livet!""

Filosofiska funderingar kring uppbrott, vandring och hemkomst.

Vem var den första pilgrimen? Det vore korkat att säga att jag visste svaret. Men jag skall ändå hävda en måhända inte särskilt kristlig tes: Den första pilgrimen var en av våra första förfäder, långt nere i urhistorien som ledde mänsklighetens uppbrott från vårt gemensamma urhem på Afrikas savanner och ut över världen. Han (eller hon) bröt upp från omständigheter som kringsskar och begränsade, för att söka nya möjligheter och nytt liv. Som om tillvarons brustenhet förföljt oss som en insikt så länge vi varit medvetna.

År miljoners erfarenheter är våra vittnen. Det är uppbrottets arketypiska situation, lika giltigt idag som då.

Att bryta upp från det förkvävande och livsfientliga mot ständigt nya frihetshorisonter är en del av det som i varje människas liv hjälper oss att under livsprocessen behålla vår djupaste mänsklighet.

"Bryt upp, bryt upp! Den nya dagen gryr: Oändligt är vårt stora äventyr!" De första uppgångarna hade ingen aning om Karin Boye - men de drevs måhända av samma insikt! Nu har jag sett i en av våra dagstidningar en karta över den väg den första uppgångs-

men tog i sitt uppbrott från Afrika. Den tidens Romboled, för att anknyta till den pilgrimsled som går genom vårt stift, sammanfaller med den stora uppbrottsvägen i vår bibliska historia: Israels folks, under pilgrimsledaren Moses, väg från förtrycket i Egypten mot det Förlovade Landet. Samma vandringsled bort och ut. Men nu med ett uppbrott omgärdat av ett framtidslofte, där livets brustenhet skulle vara helat och läkt.

Uppbrottet hade ett mål, det Förlovade Land som var målet för alla löften och all längtan. Också i detta finns något allmängiltigt. Vi bryter upp för att komma hem! Den första uppgångens uppbrott från sina begränsningar slår i vår bibliskt-kristna tradition följe med ett löfte om mål och mening. "Icke som om jag redan funnit det, men jag strävar efter att finna det eftersom jag redan är till fullo känd", som aposteln Paulus uttrycker det som ett pilgrims mål några årtionden efter det att hans Mästare själv kallat sig för Vägen.

Pilgrimsaspekten på den mänskliga livsvandringen mellan födelse och död, mellan uppbrott från brustenhet och begränsningar mot helhet och mognad är något allmängiltigt i vår mänskliga existensförståelse. I vår kristna tradition talar vi om detta som en efterföljelse av Honom som i sitt liv inkarnerade det djupast mänskliga. "Jag är vägen, sanningen och livet!" Genom årmiljoner och årtusenden har människan befunnit sig på vandring – ut ur historiens gryning mot ständigt nya insikter och utsikter. För några tusen år sedan erfor denna människa också målet för denna vandring i en evighetshorisont, som i vår tradition först blev synlig i Gamla Testamentets berättelser om Israels folk och som sedan fördjupades i Nya Testamentets löften om Kristus som både Vägen och Målet.

I vår moderna tid, med masskommunikationernas hastighet och alla upplevelsers koncentration på mer liv per tidsenhet, har evighetshorisonten skymts för "den snabba ytlighetens" skumögldhet. Där det närliggande och hastigt erövrade glimmar som kattguld för alla önskningar. Och där livets djupaste dimensioner inte får något utrymme. Därför är pilgrimstankens renässans mitt i vår jäktade tid ett hälsotecken, en möjlighet att återknyta till våra djupaste mänskliga erfarenheter från den historia vi genomvandrat. Långsamhetens besinning med möjligheter att vila i en sorts eftertänksamhet där själen har möjlighet att komma ifatt och där nuet, som den tillfällighet det är, återfår sina proportioner. Och där vi också kan våga "njuta" - detta i mången kristlighet tvivelaktiga ord - av myrorna på vår stig och koltrastens flöjtrop i snåren omkring oss. Där svetten på vår rygg ingår förening med

insikten om skapelsens skönhet och där Evigheten slår följe med oss och förenar sig med vår trötthet.

De flesta pilgrimsleder har ett mål knutna till centrala kristna kultplatser. Vår Romboled slutar i Nidaros och dess domkyrka. Andra slutar till exempel i Santiago de Compostela i Spanien. Platser där Vägen som är Kristus möter med en Närvaro i Altarets Sakrament.

Men vägen dit, kortare eller längre, har sin egen evighetsnärvaro långt innan målet. För att återigen sluta med Karin Boye: "Nog finns det mål och mening med vår färd. Men det är vägen som är mödan värd".

Claes-Bertil Ytterberg

Folder
Pilgrimsvandringar 2006
beställs från
Stiftskansliet
021-17 85 00

Välkommen att vandra med oss!

I år erbjuder Västerås stift två underbart vackra pilgrimsvandringar genom Dalarna på väg mot Nidaros. Vandringarna går efter Romboleden vid Siljansnäs och Älvdalen.

26-28 maj

Vi träffas på Olsnäsgråden i Siljansnäs på fredagskvällen kl. 19.00 för en enkel måltid. Vi vandrar i den vackra dalanaturen under lördagen och når Åsengården under kvällen. På söndagen kommer vi fram till Malibambo tidig eftermiddag. Biskop Claes-Bertil Ytterberg har en invigningsgudstjänst av den nymarkerade leden. Vi återkommer till Siljansnäs sent på eftermiddagen. Prästen Stig Jonsson, Siljansnäs, deltar i vandringen.

11-13 augusti

Vi träffas vid Evertsbergs kapell på fredagskvällen kl. 18.00 för en enkel måltid och vandrar mot Porfyrverket på Västäng. Vi övernattar i Älvdalen och fortsätter vår vandring under lördagen och söndagen efter Romboleden, på gränsen till vår fantastiska södra fjällvärld. Vi återkommer till Evertsberg sent på söndagseftermiddagen.

Vandringarna är cirka två mil per dag och övernattnings sker i vandrarhem. Bussturer ingår: Carl-Axel Hagberg, präst från Ludvika, leder vandringarna, anmälan sker till honom på tel 070-675 00 41 (från och med januari 2006).

Har du frågor kontakta gärna Lena Bergquist, Västerås stift: lena.bergquist@svenskakyrkan.se eller tel 021-17 85 00.

Församlingar efter Romboleden! och andra pilgrimsintresserade

Den 16 mars inbjuder vi dig till Stiftspilgrimsmöte i Köping. Mötet är till för dig som leder eller vill leda pilgrimsvandringar i stiftet. Vi träffas och delar med oss av våra erfarenheter och undersöker möjligheter till samarbete. En informationsbroshyr om Romboleden planeras med praktiska råd och tips om övernattningsmöjligheter. Vill din församling delta med information?

Vi ses på församlingsgården i Köping kl. 09.30 och avslutar dagen kl. 15.30.

Välkommen hälsar: Thomas Wasberg, Köping, Carl-Axel Hagberg, Ludvika, och Lena Bergquist, Västerås stift. Om du vill fråga något eller anmäla dig, kontakta Lena Bergquist 021-17 85 00, e-post: lena.bergquist@svenskakyrkan.se

Vandringar kring Evertsberg och Älvdalen juli 2006

Den första juli finns möjlighet att följa med på en guidad tur i Evertsberg under kvällen. Dagen efter fortsätter vandringen från Evertsberg till Rot Skans. Ingmari Nilsson, kyrkorådets ordf i Älvdalen, hälsar alla intresserade välkomna.

- Vi börjar kl. 09.00 i Evertsberg och är framme cirka kl. 16.00 i Rot Skans. Vi går längs den gamla pilgrimsleden, som slingrar sig fram i landskapet, förbi våra vackra levande fäbodar. Vi brukar ha det mycket trevligt, berättar Ingmari.

Ingen anmälan krävs, men har du frågor om vandring eller boende, kontakta Ingmari Nilsson på tel 070-553 10 97.

Vandringarna sker i samarbete mellan Gammelgårdsföreningen, Älvdalens församling och Elfdalens hembygdsförening.

Foto: Tony Jansson

22 oktober 2005 träffades 1000 konfirmander i Borlänge. Var är vi nästa gång?

Livet är flätat av ögonblick

Livet är flätat av ögonblick är en poesibok skriven av Barbro Naëmi Wallby, född Olofsson. Pappa David Olofsson var präst i Rytterne församling i mer än 20 år; han och frun Betty flyttade till

Uppsala 1939 vid pensioneringen. Dottern Barbro var nummer fyra av fem syskon i Prästgården i Rytterne och har nu skrivit en bok om bland annat sina barndomsminnen. David och Betty Olofsson och brodern Paul är begravda på kyrkogården i Rytterne.

Livet är flätat av ögonblick, 150 sidor, utgivet på eget förlag. Pris 180:-
Beställes av dottern Monica Fryxelius på tel 070-594 02 13

Ludvika församling till Assisi i höst

Under v 38 i september erbjuder Ludvika församling en "pilgrimsresa" till Italien och Assisi. Prästen Carl-Axel Hagberg leder resan och de två hel-dagsvandringarna som erbjuds under veckan. Under våren och sommaren deltar assisiresenärerna i tio samtals-träffar där man hämtar inspiration från Franciskus. Samlingarna sker förstås ute i naturen... allt i Franciskus anda.

Samarbete skapar samtals- lighet för unga

Västerås stift och Diakoniforum i Västerås samarbetar kring ett samtalsprojekt för unga. Tanken är att skapa en plattform för frivilliga i samhället och för anställda inom kyrkan som vill erbjuda samtal för ungdomar mellan 16 och 25 år. De som erbjuder samtal kan vara från olika yrkeskategorier och har alla någon form av psykoterapi- eller samtalsledarutbildning. Ett tjugotal samtalsledare har anmält sitt intresse och projektet startade i mitten av februari. Det pågår under 2006. Projektet ska utvärderas och dokumenteras av Västerås stift och erfarenheterna kommer att delges intresserade församlingar i stiftet. Västerås kyrkliga samfällighet och Diakoniforum startar samtidigt sitt projekt "Samtalstjänsten" där präster och diakoner i samfälligheten samlas i en "samtalspool" som erbjuder samtal för alla åldrar. Det finns ett centralt nummer att ringa, 021-81 46 78, om man vill boka samtal till ungdomsprojektet "Samtal för unga" och Samtalstjänsten.

Heliga kläder – finns det?

Ystads fornminnesförenings årsbok, Ystadiana 2005, har titeln "Heliga kläder" (red. Håkan Nilsson).

Måste man vara klädd på ett speciellt sätt? Ja, om man vill berätta var man kommer ifrån och vem man är. Kläder sänder ut olika signaler. Hur är man rätt klädd om man representerar kyrkan? I boken Heliga kläder kan man läsa om olika sätt att klä sig. Boken har 19 kapitel som handlar om kyrkliga textilier i olika skepnad. Franciskanen Henrik Roelvink skriver om olika klosterordnar

i det gamla Lunds ärkestift. Fotografierna visar de olika ordnarnas dräkter. I kapitlet "Prästens kläder" kan man bland annat läsa om historien bakom prästkappan, prästrocken och prästkragen. Eftersom boken är från Skåne berättas det om präster som inte ville sluta med de danska prästernas pipkrage. Lösningen på problemet var att präster norrifrån fick flyttas ner för att försvenska det gamla danska området. Om mässhakens form, tyg och dekor skriver Mari-Louise Franzén, l:e antikvarie på Statens historiska museum. Hon beskriver även hur mässhaken har ändrats och följt sin tid både stilhistoriskt och kyrkohistoriskt. Bilder visar mässhakar från medeltid till nutid. Kyrkoherden i Ystad, Susanne Keyser, visar hur hon klär sig inför en mässa. Halslin, alba, cingulum, stola och mässhake tas på, plagg efter plagg. Bilder visar gången. Prästen och benediktinermunken Ingmar Svantesson (som tidigare var på Östanbäcks kloster) har skrivit två av bokens kapitel. "Heliga kläder – finns det?" och "Fattigdom, kyskhed, lydnad". Boken är rikt illustrerad och finns att beställa från Ystads fornminnesförening.

Berit Lundqvist
berit.lundqvist@svenskakyrkan.se

Västerås stifts Magasin "regelbunden och tillgänglig"

För 400 år sedan gjordes världens första tidning. Nyhetsförmedling fanns förstås tidigare, redan på 1300-talet, och kallades på tyska för zidinge eller nyhet. Men för att få kalla sitt alster för tidning ska utgivningen vara regelbunden, ha en viss geografisk spridning och vara tillgänglig för allmänheten. I oktober år 1605 gav Johann Carolus i Strasbourg ut "Ordinarie Zeitung", en samling av nyhetsnotiser tryckta på papper. Tidigare hade han haft prenumeranter på handskrivna nyhetsbrev med nationella nyheter som han fick från korrespondenter på olika platser i världen. De hade så mycket att berätta så Johann hann inte med att skriva ner allt för hand, samtidigt upptäckte han att intresset ökade för världsnyheter. Johan Carolus bestämde sig för att köpa ett litet tryckeri och samla ihop fler nyheter, trycka dem på blad och därmed kunna utöka mängden prenumeranter. Den första nyhetstidningen publicerades alltså i oktober 1605. 400 år senare kommer vi med Västerås stifts Magasin; regelbunden, med viss geografisk spridning och förhoppningsvis lättillgänglig.

Köp Rättvisemärkta produkter och bidra till att:

- Arbetare och odlare får skäligt betalt för sitt arbete.
- Barnarbete motverkas.
- Ekologiskt odlande uppmuntras.
- Organisationsrätten och demokratin främjas.
- Diskriminering pga kön, hudfärg och tro motarbetas.
- Varor med god smak och av hög kvalitet produceras.

Rättvisemärkt är en etisk och social varumärkning med fokus på mänskliga rättigheter för producenter i fattiga länder. Rättvisemärkt består av en förening med 20 medlemsorganisationer och ett bolag. Svenska kyrkan är en av medlemsorganisationerna. Läs mer om "Rättvisemärkt i församlingen" på Lutherhjälpen hemsida <http://lutherhjälpen.svenskakyrkan.se>

Foto: Simon Andersson

Frälsarkransen

— en väg till ungdomarnas hjärtan

”Det är inte kört, det finns många vägar”, säger Hans Lind, präst i Gideonsbergskyrkan.

Prästen Hans Lind, Gideonsbergskyrkan i Västerås, arbetar med konfirmander på ett lite annorlunda sätt. Hans använder sig av Frälsarkransen, som är ett armband med 18 pärlor, där varje pärla har en specifik betydelse. Den används som ett hjälpmedel för att hitta ro och stillhet i sitt inre och underlätta i bönen. Frälsarkransen är framtagen av biskop emeritus Martin Lönnebo, tidigare biskop i Linköpings stift. Han skapade Frälsarkransen för ungefär 10 år sedan och den har blivit mycket omtyckt. Komminister Hans Lind använder själv Frälsarkransen: – Jag tror att det är nödvändigt, rent pedagogiskt, att man bör vara väl förtrogen med den själv och veta att den fungerar. Annars blir det svårt om man ska använda sig av den i konfirmandarbetet.

Hans Lind har arbetat med konfirmander i 15 år och kom till Gideonsbergs församling 1999. Han brukar börja konfirmandarbetet i skolan. Gideonsbergsskolan, en högstadieskola med 600 elever, ligger granne till kyrkan.

– Jag besöker alla klasser på Gideonsbergsskolan och har temadagar i livskompetens där tillsammans med skolsköterskan och lärare. Det kan handla om livskriser, depression eller annat i livet. Alla möter det. Vi har också avslappningsövningar. Livskompetens handlar mycket om det inre livet.

– Ibland kan man som elev ha det jobbigt och bli på dåligt humör. Det finns en förståelse för det. Det gäller att visa respekt. Samtidigt går ju vägen in till eleverna via läraren, som känner dem väl.

Hans berättar att han kan sätta på sig prästskjortan och gå ner till skolan och sätta sig

och prata med eleverna, bara för att finnas där och synas. Han ser ingen gräns mellan skolan och kyrkan.

Han tycker att det varit fantastiskt varje gång med konfirmander och elever.

– Det gäller att ha kontinuitet och inte göra korta periodiska teman. Jag besöker skolan så ofta jag kan. Det handlar inte om vi och dom, utan det blir gränsöverskridande.

I Stilla veckan för fem år sedan var pedagog Karin Carlsson från Linköpings stift i Västerås domkyrka och berättade om Frälsarkransen. Hans Lind säger att då tänkte han att här är definitivt något att använda i konfirmandarbetet. En lärobok är inget kul för trötta tonåringar efter en lång skoldag. Han har funderat på hur man fascinerar en ung människa med en text. Han använde sig av Martin Lönnebos Väven och Spegeln av

Martin Lönnebo och Karin Carlsson. Hans Lind utarbetade ett eget pedagogiskt material, som var mer livsnära för ungdomar. Senare har Konfirmandängeln publicerats av Martin Lönnebo och flera medförfattare. Den innehåller mål och pedagogik för konfirmandarbetet med Frälsarkransen. När det är dags för konfirmandinbjudan i skolan visar Hans Lind Frälsarkransen och förklarar två pärlors innebörd.

– Jag funderade lite. Hur ska det här bli lockande för grabbarna? Jag kom på att de skulle få var sitt armband, det visade det sig vara populärt och många har dem i skolan.

När ungdomarna kommer till Gideonsbergskyrkan för sin första träff, så börjar alltid någon av ledarna med avslappning och tystnadspärlorna. Det gäller att få ner ungdomarna från sin stress.

– Vi är inspirerade från Taizé och vi vill visa att man inte behöver vara rädd för tystnad. I alla gudstjänster har vi tio minuters tystnad. Vi ger lite utmaningar och kan föreslå en mobilfri vecka. Det är annars mest användbart vid sommarläsningar, när man är tillsammans några veckor. Vi vill ge olika vinklingar på tystnad och stillhet.

Sedan följer andra pärlor och Hans går igenom Frälsarkransen pärla för pärla. Han berättar att till exempel Ökenpärlan visar att livet kan vara öken:

– Men att Gud går med dig, fly det inte. Det är oerhört djupt och det berör ungdomarna. Det är knäpptyst. Det kan ju vara oerhört tufft att vara ung idag och detta visar att man kommer igenom.

En annan pärla, Jagpärlan, handlar om att ungdomarna är värdefulla. Där får man vara lågmäld menar Hans, för om det inte stämmer med hur man bemöter ungdomarna i kyrkan kan det bli svårt. Det är det vi säger och lever som talar till ungdomarna.

– Hemlighetspärlorna talar om att livet måste ha integritet. En del hemligheter får du ha för dig själv och Gud. Han tillägger: – Vi har en god musikpedagog, Ulf Fernqvist, som jobbat i skolan och han hittar musik och sånger till varje pärla.

Hans Lind menar att Frälsarkransen bottnar. Ungdomarna upplever att: "det stämmer ju." Det kan bli en aha-upplevelse. Det blir ett stöd och en ryggrad i livet. Han berättar att förra året hade de fler grabbar än flickor i konfirmandgruppen i Gideonsbergskyrkan.

– I år är det 44 konfirmander, som vi delat upp i två helgrupper. Eftersom Gideonsbergsskolan har ungdomar från andra delar av Västerås, så tar vi emot konfirmander

Foto: Hans Degréus

från andra församlingar. Ibland har Hans varit orolig att det varit för allvarligt med Frälsarkransen, men han säger:

– Jag får ofta höra att det är kul.

Vid konfirmationen, som sker i maj, gör ungdomarna hela gudstjänsten själva. Naturligtvis utgår man från Frälsarkransen.

Hans Lind vurmar för skolkirken. Han tror att det är livsavgörande för kyrkans framtid att hitta former för ungdoms- och konfirmandarbete, men skolan finns alltid och där har man stora behov.

– Vi står vid ett vägskal. Ungdomarna är oerhört öppna idag.

Hans Lind flyttar till Vilhelmina och kommer att arbeta på skolorna, där det är ett önskemål från gymnasieskolornas sida att de ska få en skolpräst. Hans hoppas kunna fortsätta konfirmandarbetet med Frälsarkransen när han kommer till Vilhelmina. I Gideonsbergskyrkan fortsätter konfirmandarbetet med Frälsarkransen.

Cecilia Gullberg, frilans

Böcker och länkar

Bra böcker att ha nytta av i konfirmandarbetet med Frälsarkransen:

Väven, Martin Lönnebo,

Spegeln, Martin Lönnebo och Karin Carlsson

Konfirmandängeln, Martin Lönnebo, Kaarina Hakkarainen, Siv Jern, Eero Jokela, Ann-Sofi Storbacka. Alla böcker kan beställas från Verbum, se www.verbum.se eller tel 08-743 65 00.

Det finns fler böcker som tar upp Frälsarkransen. Det går också att beställa Frälsarkransen på: www.fralsarkransen.se och sök också på frälsarkransen på sökmotor www.google.se

Undervisningsmaterialet till **Livs-kompetens** är framtaget av Eva Hildingsdotter Bengtsson och Brittari Ahlner. Kan beställas från Sama förlag, www.sama.se eller tel 08-732 59 50.

Prästen Hans Lind, Gideonsbergskyrkan, har tillsammans med biologilärare Ingela Larsson och skolsköterskan Titti Wiklund Andersson, båda från Gideonsbergsskolan, Västerås, fått Västerås kommuns pedagogiska pris år 2005. De har undervisat eleverna på Gideonsbergsskolan i livskunskap. Prissumman var på 25 000 kronor. Pengar som kommer eleverna till del.

Konfirmandprojekt

Rikskyrkan har ett konfirmandprojekt kallat **Konfirmand i Svenska kyrkan**, och det pågår i två och ett halvt år fram till jan/feb 2007. Projektledare är Lena Ols-son Fogelberg. Konfirmandprojektet är tredelat och arbetar med Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbete, en informationsatsning inför år 2007 där Rikskyrkan samverkar med stift och dessutom ungdomsforskning. Arbetet har pågått i ett och ett halvt år nu och

forskaren, teol.dr Mia Lövhelm har gjort en sammanställning av aktuella undersökningar om ungdomars livssituation i Sverige. Rapporten heter "Ungdomars livsvillkor och värderingar" och är tillgänglig via Infoservice, Kyrkokansliet, Uppsala tel. 018-16 95 00.

Anslag till Norska kyrkan

Den Norska kyrkan genomför sedan år 2003 Trosuppläringsreformen, där Stortinget har beslutat att istället för den kristendomsundervisning, som tidigare skedde i skolan, ge Norska kyrkan anslag, för att ge kristen undervisning till barn från 0 till 18 år. För år 2005 var anslaget 55 miljoner norska kronor och under år 2006 23 miljoner n.k. I detta stora nationella projekt ingår konfirmandarbete. Norska kyrkan har utarbetat ett informationsmaterial, som går ut till alla tonåringar i Norge våren innan de ska anmäla sig till konfirmandundervisning. Se Norska kyrkans hemsida, www.kirken.no och klicka på trosopplæringsreformen.

Nya verktyg i konfirmandarbetet

Stiftsadjunkt Niklas Grahn i Karlstads stift arbetar med ungdomsfrågor och har tagit fram ett material att användas i församlingarna för kvalitetsutveckling när det gäller konfirmandarbete.

– Ofta är kyrkans medarbetare duktiga på att möta konfirmander; men däremot kan vi vara sämre på utvärdering och strategier och att arbeta målinriktat, säger Niklas Grahn. I Svenska kyrkan finns riktlinjer angivna för arbetet med konfirmander. Riktlinjerna är utgångspunkten för materialet kallat: "Kvalitetsutveckling av konfirmandarbetet i Svenska kyrkans församlingar." Det är ett metodmaterial, som vänder sig till hela arbetslaget.

– Det gäller att arbeta strukturerat och göra en utvecklingsplan. Ofta faller väldigt mycket mellan stolarna, säger Niklas Grahn. Arbetslaget kan ställa sig frågorna när, vad, hur och vem. Det är viktigt att ha så konkreta mål som möjligt. Som exempel nämner Niklas att ledarna i en konfirmand-

grupp kan bestämma sig för att kunna alla namn på ungdomarna efter två veckor. Sedan kollar man hur det gick. Konkreta mål är lätta att utvärdera. Det är viktigt att göra upp en åtgärdsplan.

– Arbetslaget kan ställa sig frågan: Vad vill vi med vårt konfirmandarbete? Det är viktigt att ha planeringstid regelbundet. En annan väsentligt sak att använda är kvantitativa mål över hur många konfirmander vi vill nå, säger Niklas Grahn. Han fortsätter: – Om det blir färre konfirmander i en församling blir det lätt så att de ekonomiska ramarna för konfirmandarbetet krymper och att man bara tänker för ett år i taget istället för att ha mer långsiktiga mål. Det borde vara tvärtom: att budgetera offensivt och inte efter det antal konfirmander en församling har, utan efter målsättning. Materialet innehåller en handledning och en checklista, där arbetslaget ingående kan gå igenom sitt arbete och sedan se hur man önskar att det ska vara. Även förtroendevalda kan vara med vid genomgången av checklistan.

Eva Dellemyr Larsen, stiftskonsulent i Västerås stift, har använt sig av "Kvalitetsutveckling av konfirmandarbetet i Svenska kyrkans församlingar".

– Det är ett jättebra sätt att gå igenom sitt konfirmandarbete. Det är användbart att kunna stämma av och få en helhetsbild. Arbetslaget kan göra det och om man till exempel har svårigheter med planeringen, så slår det igenom efter några frågor i checklistan. Det här är också en möjlighet att se "det här är vi bra på."

Niklas Grahn berättar att han tillsammans med andra i Karlstads stift arbetat fram en enkät som 3000 konfirmander i Karlstads, Linköpings, Göteborgs och Härmösands stift fått svara på. Den i sin tur har gett underlag till rapporter om konfirmandarbetet i olika församlingar.

Cecilia Gullberg, frilans

Beställ konfirmandenkäten

Checklistan om kvalitetsutveckling kan beställas via Västerås stifts växel tel. 021-17 85 00. Stiftsadjunkt Cecilia Redner, tel. 070-378 61 69 och stiftskonsulent Eva Dellemyr Larsen, tel. 070-325 27 44 kan nås på sina mobiler. Båda arbetar med utveckling av konfirmandarbete.

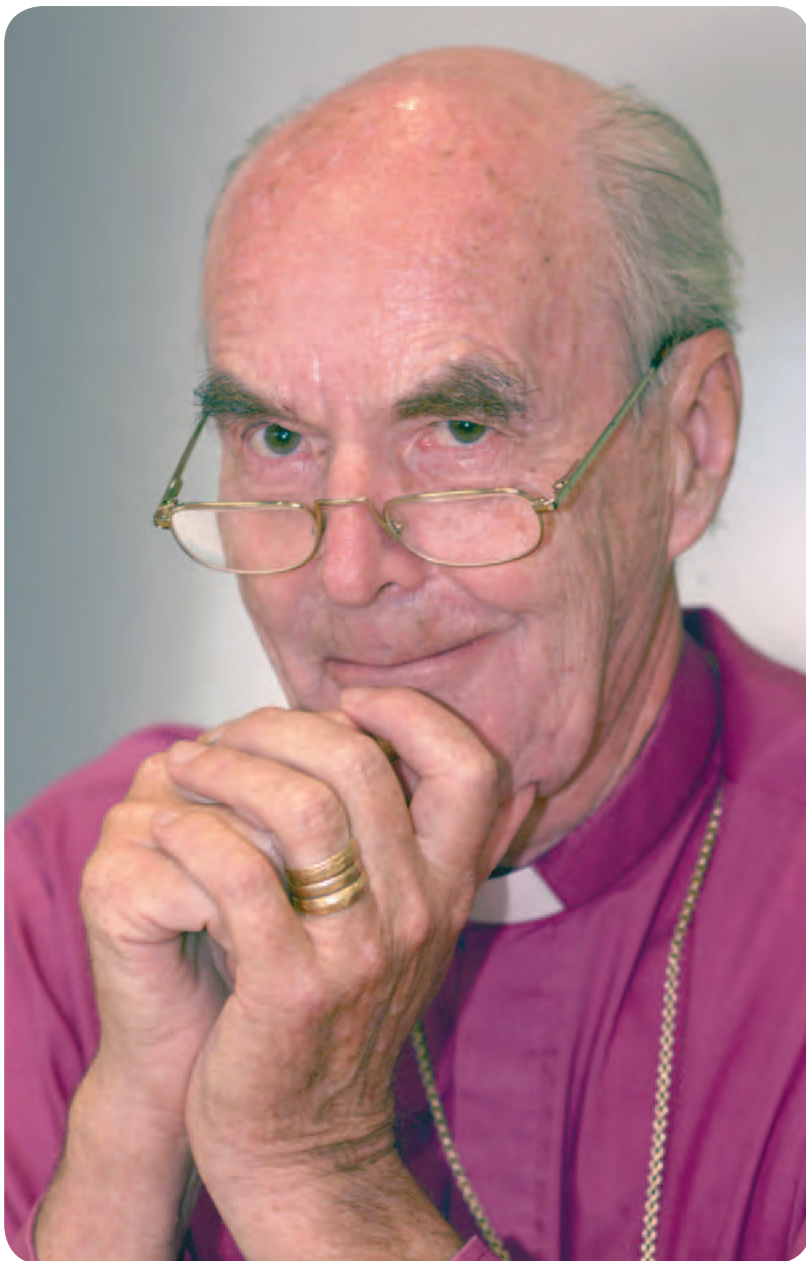

Foto: Jim Elfström, IKON

Magasinet har ringt till biskop emeritus Martin Lönnebo för en kommentar och han säger: – Jag tycker att det är mycket glädjande att Frälsarkransen används i konfirmandundervisningen.

Han berättar att den är väl genomarbetad och används mycket i Sverige, Finland, Norge och Danmark. I de tre förstnämnda länderna finns en lärobok om Frälsarkransen att använda sig av i konfirmandundervisningen.

– Fördelen är att det är en sådan koncentration på bön och meditation, som går att använda senare i livet. Även som pensionär.

70

De sjuttio stegen

Om någon är intresserad av att använda De sjuttio stegen i sin konfirmandundervisning så kan man höra av sig till församlingspedagog Anders Jers, Malungs församling, tel 0280-198 00 eller www.svenskakyrkan.se/malung

Enkät om konfirmandarbete

Vad tycker du är viktigt med konfirmandarbete?

Församlingspedagogen Anders Jers, Malung anser att:

– Kyrkan har betydelse i ungdomars liv. Det är ett ställe man kan gå till. Vi har använt "De sjuttio stegen" som material. Har man en gång fått en god erfarenhet av kyrkan är det lättare att komma tillbaka senare i livet.

Åsa Lindberg, församlingsassistent i Borlänge, tycker att:

– Det är viktigt att vi ser våra ungdomar och bekräftar dem. Likaså att vi inser att vi är till för dem och inte de för oss. Vi ska se dem för det de är och det får inte handla om ekonomi, som det kan göra ibland.

Susanne Engström, församlingspedagog i Irsta berättar att:

– Ungdomarna får möjlighet att tänka på de stora existentiella frågorna tillsammans med oss i kyrkan. Det är tillåtet att prata om livsfrågorna och tänka själv om orättvisor och "duger jag?". Man blir ju aldrig färdig, utan detta är en process som pågår hela livet.

Komminister Hans Lind, Gideonsbergskyrkan, ansvarig för konfirmandarbetet menar att:

– Genom konfirmandarbetet får ungdomarna kännedom om kyrkans liv och lära. De vet vart de ska komma och gå vid livets högtider.

Camilla Ahlin, församlingspedagog i Kungsör berättar att:

– Jag känner som konfirmandledare att det är viktigt att ungdomarna upplever att kyrkan är öppen och att alla får plats. I kyrkan ska man kunna diskutera livsfrågor och träffa andra unga. Där ska de kunna känna trygghet. Det ska vara lika enkelt att gå till kyrkan som till hockeyn.

Kyrkoherde Ingrid Öberg-Hägg, By församling, anser att:

– Det är viktigt att ungdomarna tycker att det är roligt och att de får en positiv bild av kyrkan, likaså att de kan återvända hit om de skulle behöva det. Det är väsentligt att de känner att konfirmandtiden är viktig för dem.

Cecilia Gullberg, frilans

För mer information om hjärnan läs gärna författarna Mark Solms & Oliver Turnbull som har skrivit boken "The brain and the inner world".

—Vänta, jag har det på tungan...??

Antagligen är det så att jag just nu intresserar mig mer än tidigare för fenomenet minne. Detta kan ha att göra med min tilltagande ålder som liksom kommunicerande kärl motsvaras av oförmågan att komma ihåg rätt saker vid rätt tillfälle. Minnet har, sedan man började forska mer seriöst kring hur hjärnan skapar minnen, delats in i tre centrala faser: Inkodning, lagring och framhämtning.

Inkodningsdelen är alltså den del av processen som handlar om hämtandet av ny information. Lagringen av den informationen handlar om hur vi bevarar informationen och framhämtningen är återkallandet av den information som vi vill ha just nu. Detta är en kraftig förenkling av en utomordentligt komplicerad neurologisk process. Ett begrepp till måste föras in, konsolidering, vilket omfattar den forskning som försöker förstå hur minnet är organiserat i hjärnan.

Genom att undersöka olika typer av hjärnskador upptäckte man att konsolide-

ring existerade. Det verkar som om det inte går att helt radera ut minnen. Det kan vara så att det är vissa aspekter av minnet som är mer utsatta vid skador och sjukdomar, medan andra aspekter ter sig oförstörbara.

De komponenter av minnet som är allra känsligast är de som är färskast – minnen av händelser, kunskaper som vi fått under de senaste timmarna, dagarna, veckorna eller månaderna innan hjärnan skadas. Huvudregeln är att ju mer avlägsna minnena är, desto mer opåverkade blir de av neurologiska skador. Förklaringen till detta verkar vara att minnena befästs över tid. De konsolideras kontinuerligt i det att de lagras allt djupare ner i minnets skikt.

Den allra viktigaste uppdelningen av minnet är i kortsiktigt respektive långsiktigt. Kortsiktsminnet handlar om det som händer just i detta nu, i den här sekunden, det hänger ihop med det som inträffat de senaste sekunderna. Kort innebär inte det som hänt de senaste timmarna eller

dagarna, den tidrymden definieras som närminne. Närminnet är därför en aspekt av långtidsminnet. Om en person inte kan komma ihåg det som hände igår så är det långtidsminnet som är stort.

Alla dessa termer skapar problem med att komma ihåg vad som är vad, det har gjort att man alltmer idag, talar om kortsiktsminnet som arbetsminne.

I arbetsminnet håller du minnen av händelser, fakta som du använder just nu, i detta ögonblick. De finns där för att du just har lärt dig något eller varit med om något som du aktivt håller kvar i medvetandet, eller för att du hämtat något från långtidsminnet som du behöver just nu.

Så här tänker man om minnet inom forskningen, det bekräftar många teorier om hur vi människor organiserar vårt inre. Ingenting som vi varit med om försvinner egentligen, det blir bara omöjligt att få fram det.

Om dessa erfarenheter, händelser och känslor som vi haft påverkar oss fortfarande, är det då inte så att vi styrs av vårt omedvetna? Det utgör ändå 95 procent av vår inre struktur. Eller kontrolleras vi av de medvetna fem procenten? Det verkar ändå inte långsökt att anta att det är en hög inre aktivitet inom oss som vi inte kan förstå själva, bara se resultaten av i våra tankar eller vårt beteende.

Om du nu, när du läst den här lilla introduktionen till hur minnet kan fungera, inte kommer ihåg någonting, läs särskilt raderna om närminnet. Om du tycker dig känna igen detta från något du läst tidigare och undrar varifrån, vänta en stund och låt långtidsminnet hämta den information du behöver. Om du vill komma ihåg vem som författat denna text och se till att du inte gör samma misstag igen genom att läsa en ny artikel av samma författare, se nedan...

Orvar Homann
orvar.homann@svenskakyrkan.se

Foto: Jim Elfström, IKON

Thomas Söderberg

Ärkebiskopskandidat

Thomas Söderberg är kyrkoherde i En-viken och direktor för S:t Lukas. Han är också 2:e vice ordf i Kyrkostyrelsen och kandidat i ärkebiskopvalet. Den 25 april är överklagandetiden för ärkebiskopvalet över. Den 4 juni kl. 11.00 är det avskedsgudstjänst för K G Hammar i Uppsala domkyrka och den 2 september tas den nya ärkebiskopen emot.

Hur tycker du att en bra ärkebiskop ska vara?

– Det finns många bra sätt att vara ärkebiskop på. Hammar är en fantastisk ledare som blir svår att ersätta. Naturligtvis kommer man att jämföra den nya ärkebiskopen med honom. Men jag tror att den person som blir vald måste få utrymme att utveckla sin egen personliga ledarstil. Jag är

övertygad om att det är bra för kyrkan att olika personligheter får utrymme, det visar att vi omfattar och uppskattar människor med olika uttryck och kompetenser. Nya sätt att se på kyrkan och nya idéer är ofta utvecklande, hävdar Thomas. Han menar att en positiv effekt av ärkebiskopvalet är att frågor om kyrkans uppdrag och arbete tas upp i olika former. Media blir en katalysator när det gäller den reflektionen. Den frågan är kanske lika viktig som valprocessen, anser han.

Thomas menar att det är oerhört hedrande att vara nominerad till ärkebiskopvalet. Han känner sig glad över att

människor omkring honom visar det förtroendet.

– Jag har funnits med i kyrkans sammanhang på olika nivåer i många år, de erfarenheterna tror jag har betydelse för att jag nu har blivit nominerad. Min tid på S:t Lukas har också gett mig erfarenheter som är viktiga. Jag har fått andra perspektiv kring hur man kan arbeta i en organisation med många frivilligarbetare. Inom S:t Lukas finns också människor som inte är direkt kyrkligt aktiva, men som har många bra idéer kring kyrkans roll i samhället. Arbetet inom S:t Lukas har också lärt mig mycket om människors livssituation utifrån ett annat perspektiv än det kyrkliga.

Ärkebiskopvalet är till stor del fokuserat på enskilda personers kompetens, uttryck och förmåga. Thomas menar att ingen kan vara ledare för sig själv, det är inte mycket som fungerar utan ett arbetslag med duktiga och engagerade människor.

– Medarbetarskapet ges inte stort utrymme i den ärkebiskopliga debatten. Men för mig handlar ledarskap om samarbete och jag tror att det fungerar likadant på alla nivåer av ledarskap inom kyrkan, avslutar Thomas Söderberg.

Lena Bergquist

lena.bergquist@svenskakyrkan.se

Marknadsför för

Marknadsföring och reklam är ord som inte alltid har så positiv klang i kyrkan. Vi talar hellre om information, det är ett ord som ger en mjukare mer neutral klang. Vad som är reklam och vad som är information går inte alltid att skilja åt, gränsen är flytande. Men nu ska det handla om reklam i församlingen. Reklam för gudstjänster; reklam för barntimmar; reklam för konfirmationsläsning och dop. Reklamen är till för att påverka, att sälja en vara eller tjänst, att locka den tiltänkta att välja just oss. Reklamen är ett medel för att nå ett uppsatt mål, inte något som man gör vid sidan om ifall det finns tid över.

– Men vi har väl ingenting speciellt att erbjuda, är ord som jag får höra ibland. Strax efteråt radar samma person upp tjugo olika saker som hänt den senaste veckan och säkert kände församlingsborna bara till hälften av dem. Att inte berätta om det självklara är det vanligaste felet. De där stora enskilda arrangemangen är vi ofta ganska bra på, men hur är det när det gäller reklam för öppen barnverksamhet, kyrkluncher, samtalscirklar och soppluncher? Vi måste bli bättre på att berätta om vår dagliga verksamhet, det vi alltid gör. Vi vet att diakonen gör tio hembesök i veckan och att det kommer trettio barn till öppet kyrkis, men vet våra medlemmar om det? Det blir allt viktigare att berätta för våra medlemmar om vad vi gör. Inte minst för dem som vi inte möter i vår verksamhet, som är passiva medlemmar och också betalar för det vi gör. Det handlar om Svenska kyrkans framtid, om den lilla nära församlingens framtid.

Hur kul är det att läsa i tidningens predikatur: "I 8.00. Heliga Ljuset, Veckomäss. Kh: H.Lind, S. Larsson, kyrkokören". Vem vänder sig informationen till? Om vi tänker oss att den vänder sig till den inre kretsen så kanske det fungerar; men de kunde å andra sidan fått en lapp med informationen förra veckan så slapp vi annonskostnaden. Tänker vi oss att den vänder sig till nya människor så måste den nog vara betydligt mer lockande än så. Kanske: Unna dig själv en timme av sång, glädje och stillhet. Prova på en veckomässa i Heliga Ljusets kapell. Kyrkokören och organist Sigvard Larsson bjuder på himmelska toner och kyrkoherde Hilda Lind talar om vikten av mål och mening i livet. Varmt välkommen kl 18.00.

Ja, reklam kostar, men det kostar antagligen mer att inte göra reklam. Hur håller man kontakten med 15000 församlingsbor? Att träffa alla på ett år är antagligen inte möjligt. Kanske träffar man en tredjedel. Undantag finns, det vet jag, men de är få. Hur får då övriga församlingsbor och medlemmar veta

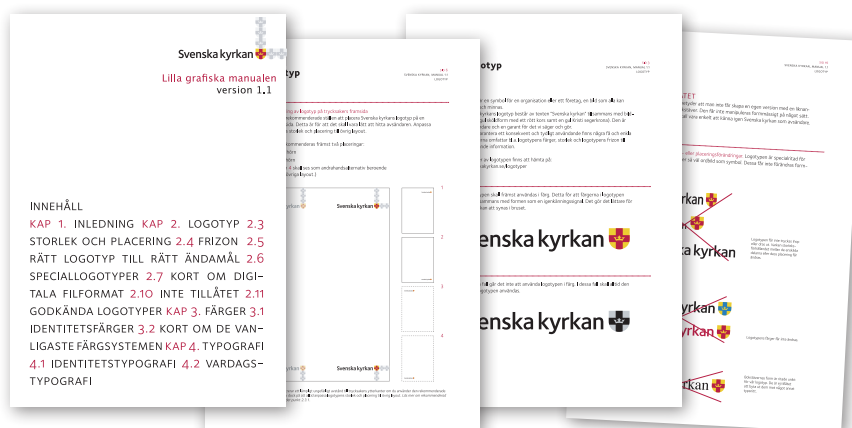

En folder ska locka till läsning. Kittla läsarens fantasi och kanske bjuda på något annorlunda.

vad som händer i församlingen? Församlingsblad är ett vanligt och mycket effektivt sätt att hålla kontakt med medlemmarna. Ger man ut fyra nummer per år eller mer kan man dessutom få den klassad som "periodisk tidskrift" och på så sätt kan man dra av moms. Budgetera för marknadsföringen och se det som en del i det kontinuerliga arbetet med att hålla kontakt med medlemmarna. Satsa även på de passiva medlemmarna, de är de som i första hand kommer att välja att träda ur kyrkan.

Åke Paulsson
ake.paulsson@svenskakyrkan.se

Grafisk manual

Till den visuella strategin har nationell nivå tagit fram en grafisk manual för stift och församling som på ett översiktligt och enkelt sätt beskriver den praktiska användningen. Du kan läsa om placering av logotypen, olika färgsystem, om vad som är tillåtet och vad som är mindre lämpligt. Manualen i PDF format hittar du på svenska kyrkans hemsida: www.svenskakyrkan.se/grafisk_profil.asp Inom kort kommer även en manual för annonser, affischer, agendor med mera.

samlingen

Dra lasset tillsammans

Svenska kyrkan har på nationell nivå tagit fram en "visuell strategi". Det mest synbara beviset är den nya gemensamma logotypen. Nu arbetar man vidare med mallar för predikoturer, agendor, affischer och annonser. Allt kommer att lanseras inom kort. För vårt stift kommer det dessutom att erbjudas samannonsering i telefonkatalogen, en förändring som Lunds stift redan genomfört med bra resultat. Det har blivit lättare för medlemmarna att hitta och billigare för den enskilda församlingen. Den visuella strategin är bindande för nationell nivå och erbjuds oss andra på stifts- och församlingsnivå.

Tanken med en gemensam visuell strategi är att göra det enklare för våra församlingar att känna igen Svenska kyrkan. Oavsett om man är på hemmaplan eller ute och reser så känner man lätt igen Svenska kyrkans logotyp. När den ena församlingen gör ett bra arbete så är det hela Svenska kyrkan som gör ett bra arbete. Det innebär att vi alla tillsammans har nytta av det. Tillsammans är vi starkare än de enskilda beståndsdelarna. Därför är det viktigt att vi tillsammans hjälps åt att dra lasset.

Nationell nivå har även upphandlat en tjänst som kallas för kontorsautomaten via Samvaror. Med kontorsautomaten kan man beställa kuvert, brevpapper och visitkort enligt Svenska kyrkans nya profil. Smart och effektiv. Beställningen görs direkt via webben, lösenord krävs. Lösenordet beställer man också via webben. Adressen är: http://www.samvaror.se/avtals_sidor/svanstroms_tryck.html Förutsättningen är att man redan har en logotyp enligt den nya standarden.

Du kan beställa en lokal logotyp genom att göra en anmälan per e-post till: Ragna Andersson på Kyrkokansliet i Uppsala: ragna.andersson@svenskakyrkan.se Vid beställning ska tillägget, t.ex. församlingsnamnet samt namn, telefonnummer och e-postadress till en kontaktperson finnas med. Kostnaden för en lokal logotyp är 2000 kronor från den första januari 2006.

Svenska kyrkan

LUNDS STIFT

BURLÖV

Burlöv församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Burlöv
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: burlöv@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/burlöv
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

ESLÖV

Eslov församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Eslov
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: eslov@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/eslov
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

HOOR

Hoor församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Hoor
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: hoor@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/hoor
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

HÖRBY

Hörby församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Hörby
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: horby@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/horby
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

HOOR

Hoor församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Hoor
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: hoor@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/hoor
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

HÖRBY

Hörby församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Hörby
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: horby@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/horby
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

HOOR

Hoor församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Hoor
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: hoor@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/hoor
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

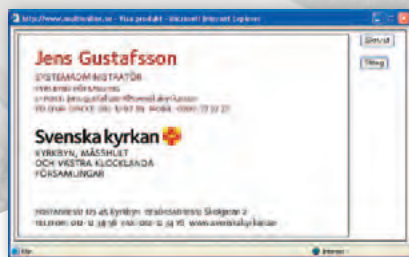
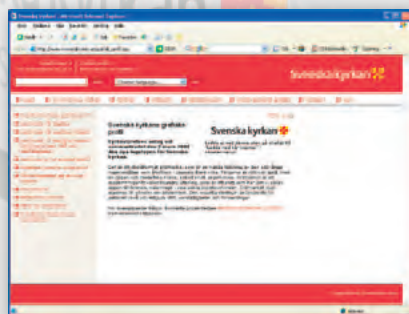
Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

KATRINE

Katrine församling
Kyrkans hus, Södra Skånska
Kyrkogatan 1, Box 114, 221 22 Katrine
Telefon: 0402 10 10
Fax: 0402 10 11
E-post: katrine@svenskakyrkan.se
Webb: www.svenskakyrkan.se/katrine
Kyrkostyrelse: 0402 10 12
Kyrkostyrelse: 0402 10 13
Kyrkostyrelse: 0402 10 14
Kyrkostyrelse: 0402 10 15

Zouhairhane präst 22.00-06.00 - ring 112

Exempel på den gemensamma annons som Svenska kyrkan i Lunds stift har i årets telefonkatalog (Eniros). I år är det Västerås tur.

Kontorsautomatens hemsida (överst) och exempel på ett visitkort utformat enligt Svenska kyrkans nya profil. Allt går att göra direkt från hemsidan.

Goda råd för en lyckad marknadsföring

1. Var konsekvent. Har ni en logotyp och/eller en grafisk profil använd den i all kommunikation. Brevpapper, annonser, affischer, agendor, flygblad, e-post, hemsida med mera.

2. Berätta om det självklara. Det är lätt att bli hemmablind, fokusera inte bara på det ovanliga utan informera om det dagliga arbetet.

3. En annons är ingen annons! Kontinuitet är ledordet i all marknadsföring. Teckna ett årsabonnemang hos er lokala tidning eller lokala reklamblad.

4. Använd media efter målgrupp. Ska ni nå unga, glöm dagstidningen eftersom de troligtvis inte läser den (om ni inte kan få in annonsen mellan serierna). Lunarstorm, SMS och e-post funkar nog bättre. Testa olika lösningar och var kreativ.

5. Tro på er själva. Falsk blygsamhet betalar sig dåligt.

6. Budgetera för insatsen.

7. Räkna med marknadsföring som en del i det dagliga arbetet.

8. Utnyttja media. Pressreleaser och notiser i tidningen är gratis.

9. Anställ en informatör eller reklamare.

10. Ta draghjälp av andra och spara tid genom att använda den gemensamma visuella strategin.

11. Var uthållig. Använd er profil tills ni mår illa av den. Era församlingar kommer inte att bli trötta alls utan upplever er som tydliga och lätta att känna igen.

Milda Vår, sommar -06 Mm akter

Sätter hållbar utveckling och livsstil, andlighet,
miljö och social rättvisa främst

Miljökurs den 26-27 april på Stiftsgården i Rättvik och i Ore församling

Vi börjar kl. 11.00 den 26 april och slutar cirka kl. 16.00 den 27 april. Välkommen!

Den 26 april, Stiftsgården i Rättvik

Att handla miljövänligt till församlingen

Kyrkomötet tog i höstas beslut om etisk upphandlingspolicy för Svenska kyrkan. Nationell nivå ska ta fram en sådan och kommer att erbjuda stift och församlingar att följa den. Men vad handlar etisk upphandling om? Hur kan vi förbereda oss inför detta? Vad finns det för lagar som styr och hur ser upphandlingsmodellerna ut när man bestämt sig för att köpa varor och tjänster utifrån andra kriterier än bara kronor och ören?

Åke Persson arbetar på Länsstyrelsen Dalarna och kan det mesta om etisk upphandling. Han har under flera år deltagit i ett förändringsarbete i Borlänge där man lyckats mycket bra när det gäller att gå över till etisk upphandling. Ett exempel är en förskola som börjat köpa KRAV-mat till barnen. Utvärderingarna visade att förskolan har den näst billigaste matkostnaden av alla förskolor i Borlänge. Åke erbjuder konkreta modeller för etisk upphandling, efter kursen är det bara att börja...

Att spara energi kräver omställning, men när den väl är gjord sparar man pengar varje dag! Har ni råd att låta bli en energiomställning?

Håkan Sternberg, energirådgivare i Rättvik och Leksand berättar om vilka möjligheter det finns att spara energi.

Torsten Eriksson, ordförande i kyrkorådet i Västerfärnebo, har arbetat med energisparfrågor i många år. Församlingen valde solceller på kyrktaket. Solcellerna hamnade på ett närliggande magasin och spar nu pengar varje minut. Församlingen ansökte om bidrag och betalade endast 25 procent av kostnaderna själva.

Peter Lind, tidigare miljöansvarig i Norbergs församling, har sparat cirka 50 procent av energikostnaderna åt församlingen. Hur gör man? Vi får information om analysmetoder, alternativa energiformer samt var man kan söka bidrag och hur man gör en bidragsansökan.

Under dagen får vi bland annat besök av representanter från Rättvisemärkt och förbundet Agenda 21.

Den 27 april, Ore församling

Miljöprojektledning, vill du bli bättre på att driva miljöfrågor i församlingen?

Om du inte är fullfjädrad projektledare med många fjädrar i hatten har du chans att bli det!

Ulrica Fransson, projektledare från Sensus i Värmland, har drivit många miljöprojekt i hamn. Just nu arbetar hon med ett energisparprojekt. Hon vet hur man går framåt med arbetslaget med sig istället för bromsande på efterkälken. Vem vill missa det seminariet?

Under onsdagen är vi på Stiftsgården i Rättvik. Buss går till Ore församling på torsdag morgon. Kyrkoherde Jan Marbenius och vaktmästare Hans Wallner hälsar oss välkomna. Bussen går tillbaka till Stiftsgården i Rättvik efter eftermiddagsfikat.

Anmälan: Via vår hemsida. www.svenskakyrkan.se/vasterasstift
Har du frågor, kontakta gärna lena.bergquist@svenskakyrkan.se.

Kostnad: Självkostnadspris för mat och övernattnings: cirka 800 kr; beroende på rumsstandard.

Världsmiljödagen den 5 juni 2006

Den 5 juni är det Världsmiljödagen – Ta chansen att samarbeta och synas!

Under Världsmiljödagen brukar kommuner, landsting och miljöorganisationer erbjuda allmänheten olika program och utflykter. Det är ett bra tillfälle för oss att samarbeta med andra organisationer. Men vem ska man kontakta?

Om du bor i Västmanland kan du gå in

på Förbundet Agenda 21:s hemsida, sök under medlemsregister. För er som bor i Dalarna: Gå in på din kommuns hemsida eller kontakta länsstyrelsen och sök efter till exempel miljösamordnare. Man kan också kontakta Svenska Naturskyddsföreningen på orten.

Hemsidor:

SNF:s hemsida:

<http://www.snf.se/snf/kontakt.htm>, sök under "SNF:s kretsar och länsförbund".

Förbundet Agenda 21:s hemsida:

www.fa21.se

Kyrkogården – en grönskande oas

Upplev en unik natur- och kulturskatt. Följ med Västerås stift på en guidad floravandring på Hovdestalunds kyrkogård i Västerås

Välkomna att följa med på en guidad vandring på vår vackra kyrkogård, Hovdestalund i Västerås. Erik Hahr grundlade Hovdestalund 1923 och första gravsättningen

var i september 1924. Projekteringsansvarige Lars Håkan Engman visar oss kvarteren och berättar om historia och flora. I St Davids kapell, varifrån vandringen

utgår, erbjuder vi avslutningsvis en blomstrande och musikalisk gudstjänst i keltisk ton. Välkommen att vandra med oss, vi börjar kl. 16.00 och avslutar cirka kl. 18.15.

Foto: Lena Bergquist

Ekologiska lantbrukare på Stiftsgården i Rättvik

–Vi valde att bo och äta på Stiftsgården i Rättvik eftersom de har en bra miljöprofil, berättar Kev Nordqvist, ekologiska lantbrukarna i Sverige.

Ekologiska lantbrukare har riksstämman den 15-17 mars. De har överläggningar på Stjärnhööksgymnasiet och bor på Stiftsgården i Rättvik som står för det KRAV-märkta köket.

–Vi är cirka 3000 ekologiska lantbrukare i Sverige och cirka 100-talet brukar komma på stämman. I år får vi bland annat information om projektet "Ekotåget" i Borlänge. Våra samtal ska handla om ekologisk köttproduktion samt om grönsaker, mjölk och spannmål. Långsiktiga strategier kommer att läggas upp för vår verksamhet. Vi diskuterar även om ekoersättning och KRAVs nya regler. Resultatet av mötet går att studera på hemsidan www.ekolantbruk.se

Nytt parkettgolv?

SIS Miljömärkning har godkänt ett lamellparkettgolv, Forshaga Parkett, för svanmärkning. De kemikalier och det lim som ingår i golvet, får inte vara cancer- eller allergiframkallande. Miljömärkningen garanterar också att träet inte kommer från hotade regnskogar.

Snart Rättvisemärkt vin på Systembolaget

Systembolaget har beslutat att ta in Rättvisemärkt vin för en tillfällig lansering i mars. Vinet kommer att finnas i samtliga Systembolagsbutiker. Lanseringen omfattar ett rött och ett vitt vin som båda fick mycket goda omdömen i Systembolagets utprovning. Vinerna är från Sydafrika och 30 000 flaskor av varje kommer att säljas på Systembolaget. Rättvisemärkt hoppas att vinerna säljer bra under mars, vilket kan leda till att vinerna kommer in i Systembolagets fasta sortiment. Det vita vinet heter Isabelo Chenin Blanc 2005 och kostar 64 kronor och det röda vinet heter Goue Vallei Cabernet Sauvignon Pinotage 2005 och kostar 65 kronor. Båda vinerna kommer från Citrusdal Cellars i Sydafrika. Läs mer på: http://www.rattvisemarkt.se/article.asp?Article_Id=1267.

Om kemikalier i din vardag

www.fa21.se

Förbundet Agenda 21 • 0220-395 98 • kansliet@fa21.se

kunskapsbank • tips • test • frågor och svar

Kemikaliehantering

Om du går in på hemsidan Förbundet Agenda 21 Västmanland hittar du all information du behöver om kemikalier och hur man ska hantera dessa när det gäller källsortering. Ett samarbete mellan Agenda 21 Västmanland och Västerås stift innebär att alla församlingar i stiftet kommer att få ett erbjudande om medlemskap i förbundet. Erbjudandet kommer under våren.

Inbjudan till seminarium angående Solenergi i kyrkans tjänst

Västerfärnebo/Fläckebo pastorat har under drygt två år arbetat med att erhålla tillstånd att anlägga solceller på Fläckebo kyrkas tak. Ärendet befinner sig för tillfället i regeringsrätten.

En viktig omständighet till grund för att prövningstillstånd bör meddelas är det faktum att det planerade sol-elsystemet på ett konkret sätt kommer att synliggöra Svenska kyrkans engagemang för miljöfrågorna. Svenska kyrkan på nationell nivå har genom sitt kyrkomöte betonat att miljöfrågorna är angelägna och att miljöarbetet i Svenska kyrkan har utvecklats till att bli en omfattande verksamhet i stiftet och församlingarna under det senaste årtiondet.

Om prövningstillstånd vägras och samfälligheten inte får det begärda tillståndet försämras förutsättningarna för Svenska kyrkan att verka för en hållbar utveckling kopplad till kyrkans värdegrund.

I avvaktan på regeringsrättens prövningstillstånd har samfälligheten anlagt ett sol/elsystem på en ladugård/loge som ligger i anslutning till kyrkan.

För att ge kunskap och sprida information om projektet och kyrkans möjligheter för framtida energiengagemang inbjuder samfälligheten till seminarium i Fläckebo församlingsgård lördagen den 8 april 2006.

Genomförandekostnader och kaffe och lunch uppgår till 350 kr/person, som debiteras församling och/eller organisation i efterhand. Då intresset är stort gäller först till kvarn. (Eventuellt kommer seminariet att dubblas vid ett senare tillfälle)

Varmt Välkomna !

E.u Thorsten Eriksson

Program

- 09.30 Samling, kaffe eller te.
- 10.00 Inledning. *Thorsten Eriksson*
- 10.05 En hållbar utveckling kopplad till kyrkans värdegrund. *Kh Leif W Östborg*
- 10.30 Solenergi ? *Vd Kenneth Mårtensson, SHE*
- 11.00 Tillstånd enligt lagen om kulturminnen-contra ny teknik. *Länsantikvarie Magnus Elfwendahl*
- 11.30 Hur fungerar ett sol-elsystem och hur är det uppbyggt? *Petter Sjöström, Switch Power*
- 12.00 Lunch
- 12.45 Besök Fläckebo kyrka, ladugård och loge. Sol-elsystem i praktiken. *Petter Sjöström, Andrew Machirant. Switch Power*
- 14.00 Kostnader och ansökning. *Avd. dir Bo Bertilsson, Länsstyrelsen*
- 14.30 Sammanfattning, avslutning *Thorsten Eriksson, kaffe.*

Anmälan med Namn, Församling/organisation och Adress skickas till Pastorsexp. Box 116, 730 70 Västerfärnebo, fax 0224-74 00 37 eller via e-post: vasterfernebo.pastorat@svenskakyrkan.se senast fredagen den 24 mars, 2006

Källsortering

Hjärtmedicin i Mälaren

Halterna av läkemedel i Mälaren är för höga, visar en undersökning som Stockholms läns landsting har gjort. De högsta nivåerna av läkemedel är rester från hjärtkärllmedicin och medel mot smärta. Mängderna är inte så stora att det påverkar människor negativt, men ur ett långsiktigt perspektiv kan miljön och djurlivet påverkas. Läkemedel får inte spolas ner i toalettstolen utan ska lämnas in på Apoteket.

Foto: Lena Bergquist

I skuggan av soptippen vid Lindbodarna

Det beror på omständigheterna är en bok med "filosofiska funderingar kring ekologi, ekonomi och politik i skuggan av en soptipp". Den är skriven av Olle Lundback från Siljansnäs och soptippen ligger vid Lindbodarna. Det är inte ofta det kommer ut miljöböcker med exempel från Dalarna, så ta chansen att läsa denna provocerande och kunskaps-späckade bok om vår miljö. Varje kapitel börjar med en fråga, så upplägget är som gjort för en studiecirkel.

Boken kan beställas från Stiftsgården i Rättvik eller Olle Lundback, Tassbäck, Limbäcksgattu 24, 793 97 Siljansnäs.

Ordning och reda om Kåre får bestämma

Om Kåre Olsson har en drivkraft så är det att bringa reda i världen. Han började med materiens minsta beståndsdelar och fortsatte via natur och pedagogik till ekonomi och politik. Nu har turen kommit till kyrkan.

I delar av miljö- och alternativrörelsen är han närmast legendarisk. Som filosofie doktor i kemi kom Kåre Olsson till övre Dalarna 1974 på inbjudan av Birgitta Hambraeus för att sätta några av sina idéer kring lokalsamhällets möjligheter i verket. Han slog sig ned i Skattungbyn och startade en folkhögskolekurs i resursbevarande försörjning några år senare.

Där blev han kvar och har under åren varit oupphörligt aktiv på en mängd områden. I fjol utsågs han av tidningen Land till "svensk mästare i landsbygdsutveckling". I motiveringen heter det att han "med handfasta grepp och visionärt tänkande har skapat ny energi inte bara i Skattungbyn utan i hela landsbygdsrörelsen."

Men varför i hela friden började han som kemist?

– Naturvetenskap handlar egentligen om att skaffa sig litet ordning och reda i verkligheten och se till att det finns fungerande system, säger Kåre Olsson.

– Och där finns ju likheter med organisatorisk verksamhet, påpekar han. Det ska finnas en ansvarsfördelning, det är inget konstigt med det. Det finns många som gör uppdelningar, men jag ser det inte på det sättet.

Kåre Olsson vill förstå. Förstå hur materien är uppbyggd, förstå hur industrisamhället tär på jorden, förstå människor, ekonomi och organisationer. Utgångspunkten för hela hans kunskapssökande är vad man skulle kunna kalla en sund skepticism.

– På forskarutbildningen lärde jag mig

att vara skeptisk till allt, inklusive mig själv. Det finns ingen absolut objektivitet, allt vi vet grundas ytterst på något som inte kan bevisas, något vi måste tro är sant. Har man klarat ut det för sig själv så kan man gå vidare, förklarar han. Men Kåre Olsson vill också påverka. I många år var han vice ordförande i Svenska naturskyddsföreningen, nu är han ordförande i JAK medlemsbank och revisor i landstinget. Han är också nyvald ordförande för kyrkofullmäktige i Orsa församling, där Skattungbyn ingår.

Från sitt glesbygdsperspektiv har Kåre Olsson kommit att se kyrkan som ett viktigt inslag i en levande bygd. En förvaltare av ett folkets kulturarv med en diakonal och social verksamhet av växande betydelse. Men också en levande kulturell kraft som kan samla människor utifrån andra utgångspunkter än i samhället i övrigt. Men kyrkan uppfyller inte alla hans förväntningar.

– Kyrkan har en oerhört viktig roll att spela i samhället som jag inte riktigt tycker att den tar ansvar för överallt. Till exempel borde kyrkan med alla sina församlingar samverka med bygderörelsen och naturskyddsföreningen lokalt för att påverka den samhälleliga utvecklingen.

En av anledningarna till passiviteten ser Kåre Olsson i att församlingarna alltför ofta är upptagna av den egna organisationen. Det är helt enkelt för mycket bråk i kyrkan, säger han.

– En förklaring till det kan möjligen vara att man alldeles för ofta håller sig med absoluta uppfattningar. Säger man att "i vår rörelse är det så här" så är det fel om någon avviker. Ett sådant svart-vitt synsätt leder lätt till motsättningar. Istället för att lösa saker och ting separerar man dem.

– En grundhållning jag har är att man inte kan hålla sig med absoluta uppfattningar. Jag gillar det här med provisoriska åsikter; då är det ingen förlust att överge dem när man blir litet klokare.

Det är de senaste årens turbulens i Orsa och Skattungbyn som fått en ny grupp engagerade bybor att stiga in i kyrkopolitiken. Särskilt i Skattungbyn kände sig människor övergivna av organisationen med följd att många vände kyrkan ryggen, säger Kåre Olsson. Nomineringsgruppen Demokratiska socialister och gröna, med Kåres namn överst, gick till val på att skapa ordning och reda i kyrkan. De fick var tredje röst i församlingen, varannan i Skattungbyn och Kåre utsågs till ordförande för kyrkofullmäktige. Det innebär att kyrkan i Orsa och Skattungbyn fått en

Foto: Anders Hagman

pragmatiker och problemlösare vid rodret, med en rik fond av erfarenheter att ösa ur. När det gäller konflikthantering lyfter han till exempel gärna fram landsbygdsbefolkningens traditionella sätt att lösa gemensamma angelägenheter. Han nämner fiskelagen i barndomens Bohuslän och de många samfälligheterna av olika slag i Dalarna.

– Här hanterar man konflikter så att man låter en meningsmotsättning stanna där den hör hemma och inte låter den sprida sig från vattenföreningen till jaktlaget och butiksföreningen. Man säger att nu tar vi konflikten här, i det här sammanhanget, men sen har vi också andra relationer som inte påverkas, för vi ska ju ändå fortsätta leva här tillsammans.

När det gäller framtiden i församlingen är det människors väl och ve som måste stå i centrum, menar Kåre Olsson. Den organisatoriska verkligheten ska inte leva sitt eget liv. Han är övertygad om att det, genom att skapa en smula ordning och reda, går att återvinna förtroendet för kyrkan.

– Det viktiga är ju inte att ha rätt i en meningsmotsättning, utan att saker och ting går rätt till. Det kan innebära att man kommer fram till ett förslag som ingen gillar men alla kan leva med. För om man kan lösa frågorna utan att någon förlorar ansiktet och ingen känner behov av att hoppa av så kan man hanka sig fram ett tag till.

En tro på förnuft och logik, en strävan efter att skapa fungerande system. Om det är bryggan mellan naturvetenskap och politik kanske en kemist är precis vad kyrkan behöver.

– Vi har fått mandat att reda ut det här och det kan man natur-

ligtvis inte göra genom att slå varandra i huvudet utan genom att resonera sig fram till vad som är klokt och vettigt, säger Kåre Olsson med karakteristisk klarhet och skärpa. Och han kan inte låta bli att slå en brygga till ytterligare ett fält: estetiken.

– Man kan bygga hus som är fula eller vackra, och man kan bygga organisationer på samma vis. Att bygga organisationer där ansvarsfördelningen är otydlig ska vi inte hålla på med.

”En grundhållning jag har är att man inte kan hålla sig med absoluta uppfattningar. Jag gillar det här med provisoriska åsikter; då är det ingen förlust att överge dem när man blir litet klokare”.

Anders Hagman
anders.hagman@svenskakyrkan.se

Utan diakoni stannnar kyrkan

En slank kvinna med en vänlig blick möter mig, när jag kommer till Uppsala. Det är Rosita. Hon har arbetat som diakon i Rättviks församling, Västerås stift sedan 1989.

Vi talar lite om Rättvik och hur vackert det är där med utsikten över Siljan, när man kommer från Falun.

– Det är som om himmelens förgård öppnar sig. Det känns som en förmån att få arbeta på en så vacker plats.

Rosita Borum-Halvars är diakon i Rättviks församling och har på sin fritid gått kurser i diakonivetenskap vid Uppsala universitet. Diakonivetenskapliga institutet invigdes år 1999 och sedan 2004 finns diakonivetenskap som magisterutbildning. Diakonivetenskap är ett tvärvetenskapligt ämne, som rör välfärd, hälsa och social omsorg.

Studierna i diakonivetenskap har gett Rosita en större kompetens.

– Har man mer kompetens väger ens agerande lite tyngre i kontakt med myndigheter, säger Rosita Borum-Halvars.
– De flesta diakoner är kvinnor och är lite äldre. Lönen hänger ihop med att yrket anses som ett kall. Man har inte lön efter kompetens. Tyvärr får jag ingen extra lön för att jag vidareutbildar mig.
Där är en tydlig skillnad mot om en präst vidareutbildar sig. Tidigare var det alltid präster som fick utbildning och bli "säkra". Idag är det diakonens tur, och även om lönen inte blir högre, så tycker Rosita att hon får styrka i kallelsen och tron. Det ger kraft att stängas lite mer med socialtjänsten och framförallt behöver man inte vara rädd.
Rosita Borum-Halvars kände kallelsen till att bli diakon lite längre fram i livet. Hon hade tidigare arbetat med mentalvård och som laboratorieassistent på Danderyds sjukhus och som laborant vid Stora Enso's forskningslaboratorium. Stora Enso är en internationell företagsgrupp inom skogsindustri.

– På Stora arbetade jag under 15 år med kvantitativ forskning inom grafisk teknik, med papperskvaliteter och färger. Att undersöka saker och ting och knyta an det till verkligheten har alltid intresserat mig. Detta har medfört att jag varit intresserad av att fortsätta forska, nu med kvalitativ forskning.

För att få behörighet som diakon läste Rosita sociala omsorgslinjen på Vårdhögskolan. Hon vigdes till diakon 1989.

Rosita har sedan 1993 gått olika kurser i diakonivetenskap vid Uppsala universitet. Sammanlagt har hon 85 poäng i ämnet om hon räknar med 10 poäng i diakonik. Det var de första kurserna som kallades så. Hon tycker att studierna gett henne möjlighet att fördjupa reflektionen i arbetsuppgifterna och hon vill att diakonyrket ska professionaliseras. För att det ska ske måste diakoni vara forskningsanknutet.

– Vi diakoner har olika fackutbildningar till exempel socionom, sociala omsorgslinjen, sjuksköterska eller församlingsassistent. Men även dispenser kan ges av biskopen om man har ett helt annat yrke. Ofta kan vi få frågan: Vad har du för utbildning? Då menar man ofta fackutbildningen, därför blir det bra med en gemensam vetenskaplig grund i diakoni.

– Tyvärr tas vi inte alltid på allvar i våra tjänster. Jag vill hjälpa till att lyfta fram diakonens status och tillsammans med mina studiekamrater framhålla vikten av diakoni,

professionellt, genom forskningsverksamheten. Professor Sven-Erik Brodd sa vid ett kurstillfälle "Nu är det er egen uppgift att fortsätta att skriva om diakoni."

Rosita förklarar att nu får diakonerna föra sin egen talan. Förut har det ofta varit präster som gjort det, men idag är många diakoner goda skribenter och talare. Hon pekar på det som många diakoner upplever: att man får mer bekräftelse i samhället än inom kyrkan.

– Min utbildning kostar inte församlingen mycket. Vi som läser diakonivetenskap och är utbildade vid Samariterhemmet har möjlighet att söka medel ur en fond för resor, uppehälle och kurslitteratur. Vi är tio som läser diakoni och vi är en pionjärgrupp och hoppas att många ska följa efter. Rosita berättar att de som läser diakonivetenskap och arbetar som diakoner inte är så intresserade av karriär. Däremot är det viktigt att ha insikt om den nöd och de olika behov som finns, till exempel välfärdsproblem, som kyrka - vård och kyrkans samverkan med polisen. Även frivilligrupper är en viktig del i diakonens arbete. Behovet av kunskap och kompetens är något Rosita hela tiden återkommer till och hur det ger kraft, tyngd och möjlighet till reflektion i diakontjänstens mångskiftande arbetsuppgifter.

Rosita har skrivit ett antal uppsatser under den tid hon läst diakonivetenskap och flera med intressanta teman. En av de första var den på fem poäng om syster Gerda; "Trofast är han som kallar eder; han skall ock göra det", Gerda Larsson, 1884-1958, Livsval, kallelse och församlingssystem i tjänandets gärning. Hon var församlingssystem i Rättvik 1918-1939. Syster Gerda var en "vägdröjare" och tjänade människor i Rättviks församling. Hon kom att betyda mycket för många och vad som behövdes mest vid denna tid var sjukvård.

Foto: Hans Bloom

Faktaruta

Diakonivetenskapliga institutet har: En introduktionskurs i diakonivetenskap på 20 poäng på halvfart, undervisning sker via internet s k nätkurs. Allmän behörighet till universitetsstudier krävs. En magisterutbildning i diakonivetenskap på 40 poäng, då krävs en högskoleexamen om 120 poäng eller en examen som har relevans för utbildningen och yrkeserfarenhet.

Nu planeras en akademisk diakonutbildning vid Uppsala universitet. Efter den utbildningen går det att få dispens för att kunna bli diakon. Och efter ett halvårs vidare studier vigs man till diakon. Allmän behörighet till universitetsstudier krävs.

Länkar:

Diakonivetenskapliga institutet har en hemsida www.dvi.nu Rapporter och uppsatser; som rör diakonivetenskap finns på www.diakoni.nu, klicka på Forum för kunskapsutveckling, längst ner på sidan, klicka på rapporter

I uppsatsen skriver Rosita "...att en diskussion förts i Sverige under hela 1800-talet om att kyrkan inte tog ansvar för utsatta människor." (s 45.) Det medförde att diakoni blev en nödvändig församlingsangelägenhet vid början av 1900-talet.

I studierna av diakonivetenskap ingår att titta på genus och diakoni är ju traditionellt ett kvinnoyrke.

– Förr gällde ju att "diakonissor skulle tjäna tyst och stilla i det lilla". Vår uppgift är att lyfta fram genusperspektivet i allt vi läser. Vi diakoner är ju infostrade i ett gammalt system, förr fick kvinnor stå tillbaka.

Hennes drivkraft att gräva i historien är att diakonissor förr var pionjärer och vägröjare för ett yrke som inte fanns. Det var starka

kvinnor och de lärde känna Kristus i sin nästa genom sitt tjänande bland fattiga och sjuka.

Rosita har även skrivit en uppsats med titeln; "Kvinnornas roll i Rättvicks kyrkliga Syföreningar, Ungdomskrets och Arbetskretsar", från 1860-1984. I arbetsprotokollen är kvinnornas insatser i syföreningarna endast nämnda med några få ord. Däremot där män har varit med, till exempel i kyrkobrö-

derna, som endast var ett fåtal, så finns det en mer utförlig dokumentation. Däremot var kvinnorna starka traditionsbärare med julförsäljningar och i rollen att engagera andra föreningar och att fostra in i demokrati. Ofta var diakonissan ansvarig för syföreningar och arbetskretsar, även om det inte stod i arbetsordningen

"– Förr gällde ju att "diakonissor skulle tjäna tyst och stilla i det lilla". Vår uppgift är att lyfta fram genusperspektivet i allt vi läser."

– Att gräva i historien blir ett sätt att lyfta fram kvinnors viktiga roll i församlingen. Idag vill Rosita och andra diakoner jobba i ett arbetslag. Det finns många områden för kyrkan att arbeta med och behoven är stora. Det som är viktigt är människan. – Vi vill vara en kritisk samhällsröst när människor kommer i kläm, säger hon.

Cecilia Gullberg, frilans

Exposure är en kvalitativ omvärldsanalys, man kallar även metoden för att "utsätta sig för utsatthet". I Sverige är det relativt nytt och magasinet har frågat några diakoner i Västerås stift om deras erfarenhet och syn på Exposure.

Exposure

Verkligheten med eller utan skyddsmask...

Diakon Sven Lundstedt i Surahammar har en bakgrund som diakon i förorts församlingar till Stockholm och han har även besökt Brasilien. Han tycker att Exposure är att likna vid befrielse teologi som omsatts i praktiken. Befrielse teologi har han god erfarenhet av. Sven har sett den fungera på plats i Brasilien. – Där är det tydligt var de fattiga finns. I Sverige har vi en ensamhet och ett utanförskap som är jämförbart, men inte på det materiella planet. I Exposure handlar det om att utsätta sig för utsatthet. Att kunna se behoven och analysera samhället utifrån de idéerna är inte lätt. Vem har tolkningsföretade? Är det jag som diakon eller är det de utsatta?

Sven tycker att han har användning av Exposure i sitt arbete och han har startat en besöks tjänst i samarbete

Foto: Caroline Olivensjö

med föreningslivet i Surahammar och kommunen.

– Exposure kan vara ett sätt att medvetandegöra sociala skillnader. Men därifrån är steget långt till praktisk handling, att se och bedöma. Visst behöver vi analys, men framför allt mer handling och mindre prat, tycker Sven Lundstedt.

En andra röst om Exposure ger Per Jonsson, diakon i Fjällkyrkan. Han har god erfarenhet av Exposure. Han gick sin diakoniutbildning på Bräcke Diakoni i Göteborg, 2002-2003 och då ingick en kurs i metoden.

– Jag tycker att det är en bra och spännande metod, som kan engagera hela arbetslaget inte bara diakonerna. Alla är viktiga i en församling, man har ett gemensamt uppdrag. Det är ett stort plus att Exposure ger en dubbelriktad effekt, det vill säga ett nytt sätt att betrakta sig själv och omgivningen, anser Per Jonsson. Han berättar att i utbildningen på Bräcke fick eleverna i uppdrag att

åka spårvagn två hela dagar runt i Göteborg, för att se olika bostadsområden och människorna som bodde där. En annan dag fick de sitta på Centralstationen vid Nordstan i centrala Göteborg, bara för att se människor och känna in miljön.

– Exposure kräver mycket tid. Det går inte att göra det en dag eller två. Det måste vara en kontinuerlig reflektion. Det är ett nytt sätt att betrakta sig själv och sin omgivning, menar Per Jonsson.

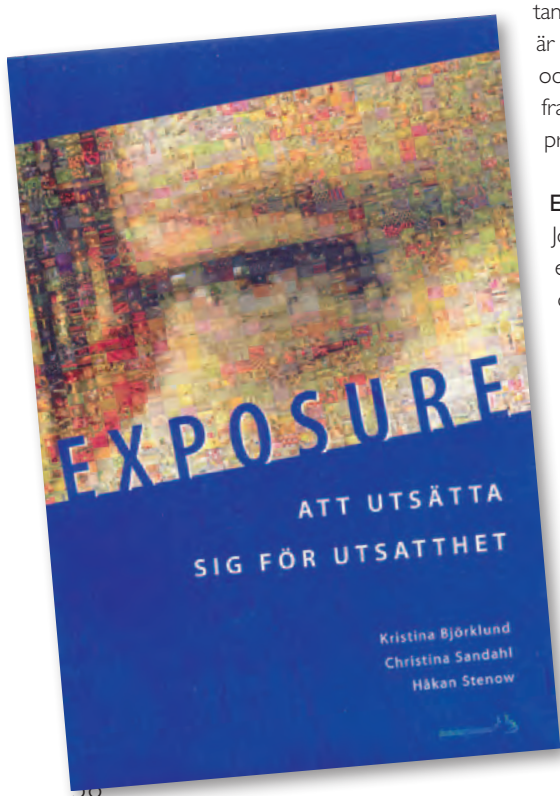
Han tycker att han har användning av tänkesättet i sitt arbete i Fjällkyrkan:

– Jag kan se på närmiljön och tänka: "Vad är det för behov som finns?". Jag gör även korta omgivningsanalyser och lägger på minnet hur det ser ut kring fjällanläggningarna och vilka människor som rör sig där.

Foto: Fjällkyrkan

Exposure är nytt i Sverige och någon som varit med att utveckla Exposure här är Inger Hallquist i Arboga, också hon diakon. För två år sedan följde hon med lärarkollegiet på Ersta Sköndal till Rotterdam, Holland och besökte innerstads församlingen, Middleland. I Rotterdam har Exposure varit en metod i nära 25 år. Där började man gå ut på gatan för att söka upp människorna istället för att förvänta sig att människorna skulle komma till kyrkan. Området i Midd-

land hade förändrats, när invandringen ökade och holländarna flyttade ut.
 – I Sverige har Bräcke Diakoni stått för utvecklingen av Exposure, men vi ville även utveckla det i diakonutbildningen på Ersta Sköndal. Metoden i sig är väldigt ny i Sverige. Inger berättar att de söker en bredare kunskapsbas och att utveckla Exposure vidare för svenska förhållanden. Just nu är hon delaktig i att föra in Exposure som en metod i grundutbildningarna för diakoner och präster.
 – Ska Svenska kyrkan bli trovärdig bland människor, så måste kyrkan kommunicera med människorna ute i samhället och kyrkan måste leva i den tid som är, tycker Inger Hallquist.

Foto: Magnus Aronsson

Foto: Åke Paulsson

Lena Strömberg Homann är stiftskonsulent inom området diakoni. Hon hörde först talas om Exposure på Bräcke 2002 och blev tänd av idén.
 – Grundidén är så stark. Vi måste faktiskt vända oss utåt. Vi kan inte sitta i församlingshemmet och vänta och förutsätta vad människor vill ha, anser Lena Strömberg. Lena berättar att hon mötte prästen Hermann Ijzerman och Fokje Wierdsma, som båda kommer från Rotterdam i Holland, för en tid sedan på en kurs i Exposure i Färjelanda utanför Göteborg. Lena tyckte att det blev tydligt att vi ser det vi vill se.
 – Vi åkte till olika bostadsområden och Hermann Ijzerman la märke till saker som vi som svenskar inte tänkt på. Klasskillnaden i bostadsområdena kunde ses genom att man använt sig av billigare och sämre material på husen i ett enklare område, berättar Lena Strömberg. Hon menar att kyrkans uppgift är att påtala orättvisor och att det är en grundför-

utsättning för diakonin. Där ska man jobba med dem som är längst ut och är utsatta.
 – I Rotterdam gör man Exposure varje vecka och går runt i sitt område kontinuerligt. Där har man det som en arbetsmetod. Församlingsmedarbetarna syns ute i samhället, beskriver Lena Strömberg. Hon berättar att förr kunde industripräster här i Sverige använda sig av en liknande arbetsmetod. De gick runt på industrin eller bruket för att möta människor och för att synas.
 – Vi ska uppvärdera de mest utsatta. Kyrkan är ju hierarkisk och vi får vända på det för att göra som Jesus säger. Hon poängterar att man naturligtvis måste gå in förutsättningslöst och lyssna till människors berättelse innan man kan förstå. Lena tycker att Exposure är så bra att vi måste jobba med det tills det naturligt finns i församlingen och likaså att man kan se Exposure som en början på församlingens förändringsarbete.

Cecilia Gullberg, frilans

Foto: SENSUS

Martin Luther

— enligt Per Ragnar

Somliga av oss har mer lysande och tydliga inre ledljus än andra. Martin Luther följde trots yttre motstånd sin "stjärna". På sätt och vis kan man säga att den man som gestaltar honom i dag, skådespelaren och författaren Per Ragnar, på samma sätt lyssnar inåt och är trogen den väg som är hans. Det kanske inte är så konstigt att deras vägar har korsats.

– Den första januari år 2000 skildes kyrkan från staten. När Svenska kyrkan inför skilsmässan skulle definiera sig själv, uttryckte man bland annat att

man skulle fortsätta vara en "evangelisk luthersk kyrka". Jag bestämde mig då för att titta lite närmare på vem Luther egentligen var, berättar Per Ragnar.

Efter fyra års studier om Luthers liv och teologi var boken "Luther – död eller levande" färdig. Per Ragnar's Luther hade väldigt lite att göra med den schablonbild som tidigare funnits. Martin Luther förvandlades från bitter, nitisk och skuldbeläggande till en karismatisk idealist med både tvivel, humor och en stor kärlek till Gud, människan, hennes sökande och till livet i sig självt.

– Luther levde 19 år i kloster för att sedan gifta sig med abbedissan Katarina von Bora. De fick tillsammans sex egna barn och uppfostrade även fyra fosterbarn. Luther kom fram till att tron skulle levas i vardagsvarat, han hävdade att det var enklare att vara munk än att vara gift och ha familj. Luther menade lite skämtsamt att det är när man gifter sig som tron prövas, berättar Per Ragnar och skrattar.

– Jag tycker att Luther till sin karaktär är en blandning mellan Ingmar Bergman och Erland Josephson. Ingmar som jobbar maniskt, sökande efter sin Gud och uttrycker sig med starka ord och svordomar. Erland med sina livserfarna ögon. Luther var en person som orkade lyssna till andra, som var verbal, rolig och så var han också en verklig ordkonstnär.

Per Ragnar var osäker i början på hur boken skulle tas emot, men fick många lovord. Sensus hörde av sig och frågade om han kunde

göra en föreställning för kyrkorummet om Luther.

– Jag var lite tveksam eftersom jag precis spelat monologer om Hitler och H C Andersen. Men jag började skissa på en föreställning där Luthers tankar om livet blandades med vacker musik av Mattias Wager, orgelprofessor vid Piteå Musikhögskola. Det gick bra kan man väl säga, jag har spelat föreställningen "Luther - trångsynt glädjedödare eller livsglad rebell" 126 gånger i olika kyrkorum i Sverige och i mars kommer jag till er.

Vid två tillfällen under Lutherutställningen, som visas mellan den 5 och den 14 mars i Västerås domkyrka och Mattias Wager står för musiken. Den 5 och den 11 mars kl. 15.00 träder Martin Luther in i vår domkyrka för att tillsammans med oss fundera över livet.

Så tänker mitt hjärta

Skådespelaren och författaren Per Ragnar har skrivit en ny bok som utkommer i april. Den heter "Så tänker mitt hjärta". Det är en bok som rymmer 40 års sökande, erfarenheter och tankar om livet och andligheten.

Hur ser du på andlighet?

– Min mamma har berättat att jag pratade om Jesus redan när jag var tre år. Jag har alltid dragits till mystiken och sökt efter de människor inom Svenska kyrkan som uttrycker detta i sin tro. Jag har studerat olika religioner och mediterat med benen i kors och på alla andra möjliga sätt. Jag har kommit fram till att formen inte är så viktig, det är livet i sig som är gudstjänsten: "Det är i Gud vilket allting rör sig och blir till". Stilla meditation och bön är mina uttrycksformer; ibland tillsammans med andra: "Ty där två eller tre är samlade i mitt namn är jag mitt ibland dem...".

Per Ragnar anser att omsorgen om skapelsen är en etisk fråga som hör ihop med andlighet och att det är därför som han är vegetarian.

– Jag kan fortfarande uppleva samma känsla

som när jag var en liten pojke som besökte mormor och morfars bondgård i Valdemarsvik. När vi skulle fiska så förmådde jag inte agna kroken med mask eller slå ihjäl fisken efteråt. Jag är inte vegetarian av hälsoskäl utan av etiska skäl och försöker göra så lite skada jag kan mot allt levande. Mahatma Gandhi hade en fin helhetssyn på människans relation till skapelsen, den är väl värd att studera lite närmare.

Paradiset åter

*Vegetarianism och djurrätt
i kristen tro och tradition*
Tomas Einarsson
Artos förlag

Paradiset åter kan läsas som vilken bok som helst, från sidan ett till sidan 260. Man kan också använda den som uppslagsbok inom ämnesområdet etik och djurrätts-

teologi. Hundratals kristna, från historia till nutid, uttalar sig om respekten för skapelsen. Det är insiktsfullt, hoppfullt, sorgligt och mycket vackert skrivet!

Paradiset åter är en bok som man läser med en penna i handen. Citaten kan användas som utgångspunkt för samtal om etik, i predikningar och föredrag...och varför inte som personlig livshandledning. Bristen på respekt för utsatta och försvarslösa i ett samhälle brukar omfatta allt liv; såväl djur som människor. Boken handlar med andra ord också om människorätt och respekt för levande varelser i allmänhet.

Lena Bergquist
lena.bergquist@svenskakyrkan.se

Lutherfakta

Martin Luther (1483-1546) genomförde den protestantiska reformationen. År 1517 spikade han upp sina teser på slottskyrkporten i Wittenberg, en protestlista kan man säga, mot brister inom Romersk katolska kyrkans tradition. Eftersom han var övertygad om att han hade rätt, stod han fast vid sina åsikter och blev bannlyst. Han gömde sig i slottet Wartburg där han översatte NT till tyska. Han skrev också den Lilla och den Stora katekesen. 1522 återupptog han sin lärargärning och blev professor i Wittenberg. Han gifte sig med abbedissan Katarina von Bora och fick sex barn.

Luther på film

Har du inte redan sett Joseph Fiennes som Martin Luther så ägna 121 minuter åt den här filmen. Den ger en bra historisk bild av Luther; och ger en klar bild av skillnaden mellan katolicismen och protestantismen. Denna tyska produktion är inte så sentimental som man kan tänka sig att en amerikansk inspelning skulle vara. Miljöerna är fantastiska och berättelsen flyter på bra även om slutet känns lite avhugget. Fungerar bra både för vuxna och ungdomar. Betyg 3,5 av 5

Regi Eric Till
I rollerna Joseph Fiennes, Alfred Molina, Bruno Ganz, Jonathan Firth, Peter Ustinov, Claire Cox m fl
Land Tyskland
Produktionsår 2003
Originaltitel Luther
Längd 121 minuter

Präst- och Diakonmöte om gudstjänst och diakoni

Huvudföreläsare:

Unni Wiig Sandberg

präst i Fagersta och doktorand i Religionssociologi

Kjell Nordstokke

direktor för Avdelningen för Mission och Utveckling, Lutherska Världsförbundet

Claes-Bertil Ytterberg

biskop

K-G Hammar

ärkebiskop

Dessutom 16 olika seminarier att välja bland med föreläsare som Martin Modeus, Katarina Olofsgård, Ronald Henriksson, Charlotte Engel, Anna Widerberg och Agneta Wiröstrand, Jerk Alton, Christina Löwestam, Cecilia Redner; m fl
(med reservation för ändringar)

och som vanligt gudstjänster, festmiddag och annat kul...

Plats:

Aros Congress Center och
Domkyrkan i Västerås
Tid: 17-19 oktober 2006

Inbjudan och program skickas ut i april månad. Anmälan kommer att ske på Västerås stifts hemsida

Välkomna!

Vill du vara med och utveckla riddarskolan?

Många församlingar jobbar redan med riddarskola i sitt skolkyrkoarbete och för dem finns en fokusgrupp* riddarskola för fördjupning och utveckling, som ett komplement till mötesplats – skolkyrka. Riddarskolan riktar sig till mellanstadiet och arbetar med attityder, värderingar och etik.

Gruppens mål är att utveckla riddarskolan i Västerås stift och vara ett forum för:

- erfarenhetsutbyte mellan riddarskoleledare
- förteckning över vilka församlingar som arbetar

med riddarskolan

- finnas som bollplank för nya som vill starta upp riddarskola
- idé-bank, material, övningar, lekar med mera
- kompetensutveckling av dem som arbetar med riddarskola
- utveckling av konceptet riddarskola
- återföra erfarenheter till mötesplats - skolkyrka

Fokusgrupp riddarskola planerar att skapa ett riddarting till hösten, då alla som dubbats till riddare bjuds in till en återträff och möjlighet att erövra flera av riddarens egenskaper. Många av ungdomarna har efterfrågat en fortsättning efter dubbingen och riddartinget är ett sätt att fortsätta ha kontakt med ungdomarna.

Titta gärna på stiftets hemsida under kyrka - samhälle/skolkyrka!

Skolkyrka och fokusgrupperna hänger ihop genom att fokusgrupperna återför sina erfarenheter, tar initiativ till kompetensutveckling med mera, på mötesplats - skolkyrka.

Fokusgrupp riddarskola ska vara styrd utifrån församlingarnas behov och önskemål för att vara ett stöd i församlingarnas skolarbete, från förskola till gymnasium.

* Fokusgruppen är tidigare kallad nätverk riddarskola. Nätverk betyder väldigt olika saker för oss och eftersom tanken är att gruppen ska vara ett forum för fokusering och fördjupning på ett visst område, är fokusgrupp ett tydligare begrepp och kommer att användas i fortsättningen.

Kontaktperson:

Lena Sevdin-Lund, församlingspedagog Stora Tuna,
0243-23 34 61 eller 073-069 58 24

Bor Gud i Afrika?

Som konfirmand fick jag höra att Gud bor i Rättvik, men några år senare flyttade Gud till Sydafrika!

Det var prost Glenn Åkerlund som ringde och bjöd hem mej på fika när jag var konfirmand på Stiftsgården. Jag hade inte helt klart för mej vem han var men jag förstod att han kände mina föräldrar. Jag ringde förstas hem först och kollade upp att uppgifterna stämde. Jodå. Glenn var mina föräldrars vigselpräst och tillsammans med hustrun Ingrid goda vänner till mina föräldrar. Då återstod bara att få tillstånd från Stiftsgården att lämna gården under lägret. Jo, det gick också bra. Åkerlunds fick man besöka även på lektionstid! Det jag minns bäst av denna fikastund som blev min privata konfirmandlektion, förutom högtidligheten i att få besöka så "gamla" människor alldeles själv, var Glenns ord; – Gud bor här i Rättvik. Fick man säga så? Fick en präst säga så? Det var inte ett skämt för jag förstod att han menade vad han sa. Vi såg ut över Siljan från Gärdebyns höjd och jag valde att hålla tillbaka mina invändningar..

När jag åren efter min konfirmation var konfirmandassistent kom jag att allt mer bli intresserad av Sydafrika. Flera av domkyrkans präster hade ett djupt engagemang mot apartheid. Jag lät mej inspireras av personer som Steve Biko, Nelson Mandela och Desmond Tutu. Jag minns när vi i Kyrkans Ungdom gick och tittade på "Ett rop på frihet". Hur arg jag var över apartheid, men samtidigt betagen av engagemanget hos det sydafrikanska folket, där kyrkan var en del.

En gång i domkyrkan, under en predikan om Sydafrika, vet jag att jag tänkte: Undrar om Gud finns i Västerås också, eller måste jag flytta till Sydafrika? Det var inte så lätt att finna den Svenska kyrkan lika engagerande som bilden jag fått av kyrkan i södra Afrika. Jag letade efter Gud även i frikyrkorna för att se om det var där Gud fanns på riktigt, i karismatiken och

Foto: Åke Paulsson

väckelsemötet. Jag tror att Gud fanns där också. Men åren av berättelser om en Gud som arbetade konkret med folket mot förtrycket hade satt sina spår. Jag hörde tyvärr inte ett ord om apartheid i den karismatiska väckelsen och insåg därför att det var något som inte stämde för mej i de sammanhangen.

Jag landade på Maputos flygplats i Moçambique den 10 februari i år. Jag har nu själv varit präst i 10 år och jag vill fortfarande veta mer om var Gud finns. Jag har bestämt mej för att inte tro på en diffus Gud som finns överallt och ingenstans. Jag vill tro att Gud bor i Rättvik, Västerås och Sydafrika. Under mina första dagar i Maputo har jag sett mängder av kyrkor och Moskées.

– Om Gud bor i Moçambique? Jag ber att få återkomma när jag vet mer!

Johan Linnman
Maputo den 18 februari 2006

Johan på Nätet

Med ojämna mellanrum kommer Johan Linnman att skriva på sin blogg på nätet. Johan har också med sig en digitalkamera så kanske kommer det även med lite bilder. Adress till bloggen är: <http://padrelinnman.blogspot.com/>

Detta är en blogg

En blogg eller webblogg (eng. blog / weblog även blogger) är en webbplats som uppdateras ungefär som en dagbok på nätet och där läsarna har möjlighet att kommentera inläggen. Det används för en del nyhetstjänster och diskussionsforum. Ett kännetecknande drag hos alla bloggar är att de nyaste inläggen presenteras överst. Källa: Susning.nu

Foto: Åke Paulsson

Det ser ljust ut för pedagogerna

”Barn och ungdomar är det viktigaste vi har. De är kyrkans framtid och nutid. Vi måste satsa på barn, konfirmander och ungdomar i våra församlingar.” Har du hört resonemanget förut?

Det är viktigt med ett kvalitativt gott barn-, konfirmand- och ungdomsarbete, men ibland stannar det bara vid vackra ord och goda intentioner. Tack och lov växer insikten hos dem som beslutar i församlingarna, att man också måste satsa på den yrkesgrupp som ofta är ytterst ansvarig för denna verksamhet; det vill säga församlingspedagogerna.

I vårt stift slåss vi på alla fronter för att stärka konfirmandarbetet. Vi har oerhört många duktiga konfirmandarbetare i våra församlingar, inom alla yrkeskategorier; inte minst inom församlingspedagogkåren. Det är roligt, svårt och slitsamt att arbeta med konfirmander. Glädjen över möten och samvaro med unga människor räcker

inte som belöning – det måste synas i lönekuvertet också. Och nu har det alltså hänt! Västerås kyrkliga samfällighet har givit alla som arbetar med konfirmander ett rejält lönepåslag och vad jag förstått, är det kyrkoherdarna som drivit denna fråga. Jag önskar att alla kyrkoherdar och förtroendevalda i stiftets församlingar noterar detta och i fortsättningen verkar för en bättre löneutveckling för dem som arbetar med barn, konfirmander och ungdomar.

Majoriteten av Sveriges församlingspedagoger, församlingsassistenter och fritidsledare är kvinnor. Men just nu är större delen av dem som utbildas till församlingspedagoger och intresseanmälda till vårt stift unga män. Kanske är det så att det händer något positivt med lönebildan när fler män etablerar sig i yrket, så är det inom många andra yrken.

En problematik när det gäller dessa yrkesgrupper, är att man i församlingar inte riktigt vet skillnaden mellan en församlingspedagog och en fritidsledare. I platsannonser söker man församlingspedagog eller fritidsledare och inser inte att det är två olika

yrkesgrupper med olika utbildning och kompetens. Man vill ha någon som driver barn- och ungdomsarbetet i församlingen, men har inte riktigt koll på att församlingspedagogens kompetens är större än så.

Tyvärr är det väl också så att en del pedagoger inte vet vad de kan eller borde kunna. Till saken hör också att man inte längre utbildar församlingsassistenter. Gruppen finns naturligtvis kvar, men rent formellt utbildas man idag till fritidsledare eller församlingspedagog. När man söker ny medarbetare inom detta område, måste man veta vad det är man vill ha. Vi behöver alla (förtroendevalda, kyrkoherdar, församlingspedagoger, fritidsledare och övriga medarbetare) föra detta resonemang med varandra, för att tydliggöra behovet och vad det väsentliga i vårt uppdrag är.

Eva Hallberg
eva.hallberg@svenskakyrkan.se

Ungt livsutrymme

Västerås stift har en utbildningsdag den 22 mars 2006 för pedagoger i stiftet om självskadebeteende och depression bland unga. En arbetsgrupp bestående av stiftsadjunkt Cecilia Redner, stiftskonsulent Eva Hallberg, stiftsadjunkt Orvar Homann och pressekreterare Lena Bergquist arbetar fram en strategi för hur församlingarna i Västerås stift ska arbeta med ovanstående frågor.

Eva Hallberg berättar om tankar kring utbildningsdagen. Hon säger:

– Självskadebeteende ökar markant bland unga, i en klass på 25 elever kan det vara fyra eller fem som skär sig. Det gäller inte bara flickor utan även pojkar. Det behöver inte vara en psykisk störning, utan det är ganska normala ungdomar som inte orkar med kraven. Det är mycket ensamhet och vuxenfrånvaro i deras liv.

Eva berättar vidare att inom kyrkan är det ofta församlingspedagogerna som först möter ungdomarna. De behöver kunskap om självskadebeteende och vad det handlar om. Att sätta på sig rätt glasögon.

– Många församlingspedagoger har mött självskadebeteende i sitt ungdomsarbete. Vi vill ge våra pedagoger en bra kunskapsmässig bas så att de ser de här ungdomarna.

Församlingspedagogerna är ofta del i ett nätverksarbete och är uppmärksamma på att hitta ett bra samarbetspartners som till

exempel. soaltjänsten, polisen och fritidspersonal. Man kan också behöva se över hur det fungerar i församlingen. Eva menar att respekten för kyrkans kunskande har växt ut i samhället de senaste 10-15 åren. Det märks tydligt efter Estonia.

Att det är ganska normala ungdomar som skär sig bekräftar stiftsadjunkt Orvar Homann. Han är även psykoterapeut och berättar:

– Ungdomar som skär sig har ofta ångest, som bottnar i en inre konflikt. Genom att skära sig och se blodet sippra ut är det precis som att se ångesten sippra ut. Det har också visat sig att självskadebeteenden smittar.

Om ungdomar skadar sig själva beror det helt på vilka modeller de fått med sig för att hantera inre kriser. För pedagogerna gäller det att få hjälp med att förstå var de egna gränserna går och när de ska hänvisa ungdomarna vidare.

– Problemet idag är att inom ungdomspsykiatri finns nästan inga tider om man behöver söka hjälp, säger Orvar Homann.

Eva Hallberg bekräftar att det även inom skolan gjorts besparingar och att det finns få kuratorer och psykologer kvar. Hon säger att ungdomarna idag inte orkar med kraven. De flesta ungdomar har det hyfsat materiellt, men känner att de inte räcker till.

– De kan känna en stor tomhet och de vet inte vad det är som gör att man mår dåligt.

Förra året spelade Teatermaskinen från Skinnkatteberg en pjäs som hette "Jag skär" i samverkan med Västerås stift. Pjäsen handlar om en kille som skär sig. Bakgrundsmaterialet till pjäsen är autentiskt.

– Pjäsen var stark. Det är så många som mår dåligt idag. Jag funderar ofta på vad den här instängdheten i mobiltelefonen, datorn eller andra tekniska apparater gör med oss. Vad händer när det mänskliga mötet saknas? Utvecklingen idag går så snabbt.

Eva berättar att när man från kyrkan gjort undersökningar om vad ungdomar vill ha, så svarar de: "En plats att vara på, där det finns vuxna och där det finns närhet." Hon menar att det är viktigt med den stilla vilan, där de unga får en plats att uttrycka sig på sitt språk.

– Vi måste visa lyhördhet för att ge de unga plats och vi måste kunna rucka på våra ramar. Det görs ett oerhört gott arbete i många församlingar.

Hon säger att utbildningen om självskadebeteende kommer att sträcka sig över några år med början utbildningsdagen den 22 mars.

– För oss är det viktigt med den här utbildningsdagen för stiftets pedagoger. Den ger kunskap, skapar nätverk och ger en förståelse för oss själva och ungdomarnas problematik.

Foto: Tony Jansson

Cecilia Gullberg, frilans

Foto: Anders Lindström

Musik(i)centrum

För att förnya musikerfortbildningen i stiftet har en grupp kyrkomusiker samlats och gett impulser om de verksamheter var och en befinner sig i samt fört en dialog om vad som kan vara viktigt, stimulerande och utvecklande inför framtiden: Mening, mål, avsikt, värdegrund!

I Västerås stift och med stiftet Gloucester i England byggs nu ett vänskapsförhållande upp som kan komma att betyda intressanta tanke-, kultur- och gudstjänstutbyten över gränserna. De två vänstiften vill skapa förutsättningar till fördjupade kunskaper och förståelse mellan den anglikanska och lutherska kyrkan i respektive land men också att stimulera varandra i sina verksamheter för församlingarna.

På kyrkomusikens område har vi mellan den lutherska kyrkan och anglikanska länge haft mycket goda relationer; Här kan nämnas Christmas carols och den anglikanska aftongudstjänsten. Evensong som kommit att betyda mycket i vårt svenska gudstjänstliv. Själva är vi på väg att exportera vår luciatradition till England. Vi anar också att det finns mycket som vi i framtiden kan utveckla när relationen mellan de båda stiften blir verklighet.

I sammanhanget har vi också börjat tala om gemensamma utbildningsdagar för präster och kyrkomusiker med utgångs-

punkt från att dessa två yrkeskategorier har så mycket gemensamt, inte minst i planering och utformning av församlingarnas gudstjänster. Detta skulle mycket väl kunna ske i Gloucester stift 2007 som inledning av denna vänskapsrelation.

Vänstiftet, visar det sig, är ett spännande stift ur vår synpunkt. Det hyser en underbar katedral i den gamla stiftsstad Gloucester med en utsökt gosskör; en härlig ungdomskör och en teologi och verksamhetsstruktur som i mångt och mycket liknar vår egen men ändå är annorlunda.

I grannskapet en mil norr om Gloucester ligger den lilla församlingen Tewkesbury med sin Abbey som med sina tre förnämliga orglar samt välrenommerade kör är väl värt för oss att bli bekanta med. I sammanhanget kan nämnas att Tewkesburykören gästade Gosskörfestivalen i Rättvik för några år sedan. Gloucester stift hyser också förebilden, Greenbeltfestivalen, eller man kanske ska säga engelska motsvarig-

heten till Rock for Moc som många ungdomar i vårt stift besökt under åren.

Det enda som kan ses som en smula problematiskt i sammanhanget är väl uttalet av namnen på orterna som här nämnts: Gloucester uttalas Gloster; Tewkesbury Tjooksbury, enkelt uttryckt.

Under 2006 planeras ett antal endagsfortbildningar: "Jubel och Sång, psaltarsalmer och gudstjänstliturgi för kyrkoåret" som vänder sig till kyrkomusiker och präster. "Vårda din orgel" enbart för kyrkomusiker samt "Barn och Sång" för körledare. Information om dessa samlingar finns i detta blad och på stiftets hemsida med hänvisning till ytterligare information. Präster som vill få hjälp med fastetidens underbara liturgiska sång är välkomna att höra av sig till undertecknad så hjälper jag gärna till efter överenskommelse. Tisdagar/onsdagar är lämpligast på Musikcentrum. Anmälan via receptionen..

Inför hösten erbjuds kyrkomusiker, gärna med prästkollegor, att delta i en studieresa till Egypten 23-29 oktober för att studera den Koptiska kyrkan och dess musik. Koptiska kyrkan är den äldsta kristna kyrkan i världen mitt i en muslimsk kultur. Vi besöker några av världens äldsta kloster i det land där klosterväsendet en gång startade, samt tar del av den Koptiska kristna kyrkas andliga och sociala verksamhet t ex i slumområden i Kairo. En resa som skapar frågor men också ger svar på vad den kristna kyrkan har för uppgift och funktion i samhället.

Utöver vad som här berättats, inbjuder vi till Orgelspelarkurser, Barnkörddagar, Gosskörfestival, Ungdomskörhelg, Jubilatag för körsångare, Uppförelsedagar för körsångare och kyrkomusiker.

Anders Lindström
anders.lindstrom@svenskakyrkan.se

Arbetar du i skolor med elever från olika kulturer?

2006 har utnämnts till Mångkulturår. Fokusgrupp* multikultur har precis startats upp och kommer att:

- Utforska bra material för att arbeta med multikultur i skolorna
- Bevaka och ta fram information och föreläsningar som behöver spridas i ett större sammanhang
- Kanske kommer gruppen att arbeta fram ett eget material för mångkultur/integrationsarbete i skolan
- Erfarehetsutbyte
- Återföring av erfarenhet och kunskap till mötesplats - skolkyrka

Gruppen har precis haft sitt andra möte när du läser detta och ett nytt möte är planerat till hösten 2006. Titta gärna på stiftets hemsida kyrka - samhälle/skolkyrka för aktuell information.

Skolkyrka och fokusgrupperna hänger ihop genom att fokusgrupperna återför sina erfarenheter; tar initiativ till kompetensutveckling med mera på mötesplats skolkyrka.

Fokusgrupp mångkultur ska vara styrd utifrån församlingarnas behov och önskemål och vara ett stöd i församlingarnas skolarbete, från förskola till gymnasium.

**Tidigare kallad nätverk för integration/mångkultur.*

Kontaktperson:

Karin Wasberg, församlingspedagog,
Västerås-Lundby
021-10 76 73

Finnåkers kursgård

Fellingsbro Tel.0581-62 60 00, mejl: info@finnaker.se, www.finnaker.se
LÄGER - KONFERENS - RETREAT - PILGRIMSVANDRING - FISKE

Nyvald i kyrkorådet? Intresserad av kyrkan?

Vård- och underhållsplanen är klar och vad händer nu?

Nu finns vård- och underhållsplaner upprättade för nästan alla kyrkor i Västerås stift. Stora mängder kunskap om kyrkornas byggnadshistoria har insamlats, jämte upplysning om dagsaktuell status. Oftast har även en översyn av inventarier och kyrkogård skett.

Stiftets del i arbetet har varit att upprätta kulturhistoriska karakteristiker, för att tydligare visa vilka drag som utmärker den enskilda kyrkobyggnaden. Dessutom finns referensexemplar av alla vård- och underhållsplaner samlade på stiftskansliet. Frågan infinner sig: Hur och när kommer dessa planer att vara till nytta?

Västerås stift erbjuder för de nyvalda kyrkoråden, informationskvällar om vårdplanen och hur den kan användas. Sammankomsterna är planerade till hösten 2006 och tänkta att även vara öppna för allmänheten. Intresserade församlingar anmäler sig till ulrika.beskow@svenskakyrkan.se, telefon 021-17 85 29.

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

Växa i tro och ansvar i församlingen?

Hur odlar vi och tar hand om vårt humankapital i våra församlingar? Det finns lika många svar på den frågan som det finns människor som kan svara på den.

En trädgårdsmästare skulle säga att det handlar om de rätta förhållandena för att frön ska må bra, växa och slå ut. En lagkapten skulle säga att det handlar om träning tills lagets medarbetare känner varandra och kan spela tillsammans på planen. En församlingspedagog skulle säga att det handlar om att skapa ett möte mellan tradition och människa, där mötet blir platsen för möjligheterna att växa.

Svenska Kyrkans Ungas medlemmar är Svenska kyrkans medlemmar. Vi är alla en kyrka med en Gud. Men vi skiljs åt, alldeles för enkelt, av våra små etiketter som vi sätter på varandra. I en kyrka med människovärde högst på dagordningen skulle vi inte behöva Svenska Kyrkans Unga. Vi är alla viktiga delar i kyrkans arbete, ett arbete som handlar om att bygga en mer mänsklig och öppen kyrka, utan stängda dörrar och höga murar. Vi är alla ansvariga för att förvalta Guds skapelse.

”Låt barnen komma till mig”, säger Jesus. Hur ofta låter vi barnen och ungdomarna vara i centrum i församlingens arbete och liv? Hur låter vi unga människor ta ansvar i församlingen för att på detta sätt ge dem möjlighet att växa i både tro och ansvar? Svenska Kyrkans Ungas mål borde vara att avveckla sig själva, men som det är idag är det en omöjlighet. Vi ser att barn och ungdomar fortfarande behöver en speciell plattform för att göra sina röster hörda i Svenska kyrkan, vi använder oss av demokratiska medel och påverkanssätt som en vuxenvärld förstår.

*Alla tillsammans utan åtskillnad
– en utopi eller möjlighet?*

Att få växa i tro och ansvar i församlingen ska aldrig vara ett privilegium, utan en naturlig rättighet som tillfaller alla människor i församlingen. Oavsett vem man är. Svenska Kyrkans Unga finns till för barn och ungdomar i församlingen, men det är inte ett arbete som vi driver ensamma. Det är ett arbete som vi vill driva tillsammans med alla som jobbar i Svenska kyrkan,

framförallt alla de människor som jobbar i församlingarna. För vem vill inte att barn och ungdomar ska få växa i tro och ansvar i församlingen?

*Med Kristus och Gud
Marcus Vesterlund
Tillförordnad distriktsordförande
Svenska Kyrkans Unga i Västerås stift*

Foto: Åke Paulsson

Ur stiftets arkiv

Ett stycke praktisk solidaritet

När Moçambique hösten 1992 fick sitt fredsavtal efter

15 års terrorkrig var en av de stora utmaningarna att avväpna

landet och byta en krigskultur till en fredskultur: FN tog ansvar för att

avväpna de stridande styrkorna från regeringssidan och från Renamogeril-

lan medan bl a kyrkorna åtog sig att ta hand om andra vapen som fanns i omlopp. Moçambiques kristna råd startade med stöd från Västerås stift och en tysk biståndsorganisation ett projekt kallat "svärd till plogbillar". Inspirationen kom från profeten Jesaja (Jes 2:4) och rent konkret innebar det att alla som lämnade in ett vapen i utbyte skulle få något praktiskt som behövdes för att börja bygga upp ett civilt liv; redskap, en cykel, en symaskin, en säck utsäde...

En lastbil köptes in som på flaket var försedd med en kraftig metallsåg, vapnen skulle avrustas direkt! Bl a från svenska försvaret skänktes mängder av användbara redskap och projektet blev en stor succé. Tusentals vapen samlades in och förstördes och arbetet pågår faktiskt fortfarande om än i mindre skala. "Svärd till plogbillar" blev en av många viktiga byggstenar när Moçambiques långa tid av krig byttes mot en stabil fred. Som tack fick Västerås stift en bit av ett avsågat maskingevär: Den finns nu på stiftskansliet som en praktisk påminnelse om att den gammaltestamentliga fredsvisionen fortfarande har en oerhörd bärkraft.

Det ska vara ljus på himlavalvet

Gud visste vad hon gjorde när hon skapade solen, för utan den hade vi fått för lite D-vitaminer: Enligt nya forskarrön kan D-vitamin minska cancer-risken med 50 procent för våra vanligaste cancersjukdomar; vitaminet reglerar också nivåerna av kalcium i kroppen. D-vitamin bildas dels när solen lyser på huden, det räcker med 10-15 minuters solljus per dag. Man får också i sig vitaminet genom maten, till exempel fett, fisk, kött, äpple och mjölk. Normal dos är mellan 7-10 mikrogram per dag. För lite D-vitamin kan ge benskörhet och rakitis (engelska sjukan), för mycket kan ge njurskador.

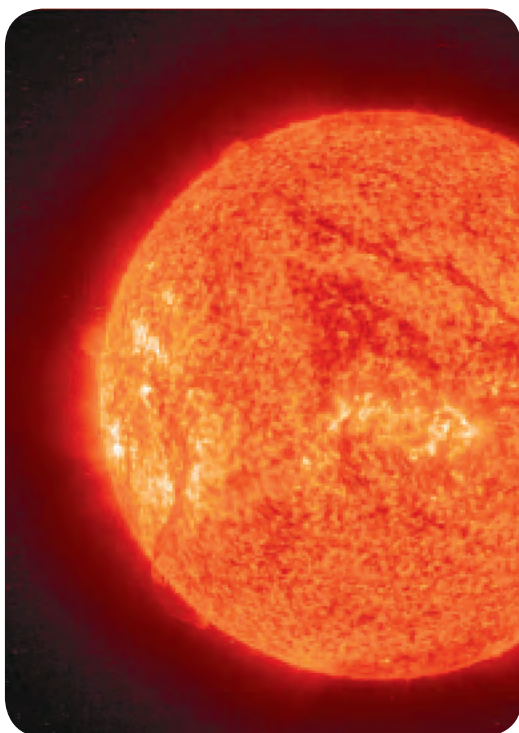

Foto: NASA

Tema: Onödigt vetande

Antar du utmaningen - att skriva av Bibeln för hand spegelvänd?

Det gjorde i alla fall Uttam Das, en indisk munk från Assam i nordöstra Indien. Han har arbetat tio timmar per dag på sin bakvända Bibel, ända sedan påven Benedictus XVI tillträdde i april. Uttam blev färdig med Bibeln under senvintern och vill nu lämna den till påven. Han tillkännager att han kommer att fortsätta vända tillvaron bakåfram och utoch in. Nu spegelvänder han även Koranen och Bhagavadgita.

Tävlingen bra mat för äldre fortsätter i Linköpings stift

Västerås stift och förbundet Agenda

21 arrangerade den 2 februari en

tävling för storkök som lagar mat

åt äldre. Tanken var att lyfta frågan

om äldrematen, som ofta beskrivs som dålig, näringfattig och smaklös.

Tio lag från Västmanland ställde upp i tävlingen i Ramnäs konferens kök.

Tävlingen uppmärksammade hur man arbetar i ett storkök för att laga så bra

mat som möjligt för äldre. Tävlingen

vanns av Sorbygårdens äldreboende i

Munktorp, tvåa kom Ulla-Karins Kök i

Hallstahammar och trea blev Trumslagarbacken, Carema i Västerås.

Tävlingen Bra mat för äldre är inte slut

i och med detta, vår biskop lämnade

över "stafettsleven" till Mats Sverker,

Linköpings stift. Biskop Martin Lind

fortsätter med andra ord uppdraget att

uppmärksamma de äldres matsituation.

Skinksmörgås – ett politiskt ställningstagande?

Franska frivilligorganisationer delar

ut mat till fattiga och hemlösa under

vintern och våren. Men man skiljer på

folk och folk. Soppan innehåller fläsk

och smörgåsarna är täckta med gissa

vad... skinka! Fläsksoppa och skink-

macka har blivit ett sätt att hålla judar

och muslimer borta (naturligtvis också

vegetarianer och veganer). Extremist-

grupper som bidrar med pengarna

till maten erbjuder det dom kallar för

"identitetsoppa" och tillägger "låt oss

hjälpa våra egna innan vi hjälper andra".

Under våren planerar man att samla alla

soppextremister i hela Frankrike för att

genomföra en gemensam aktion.

Foto: Jim Elfström/IKON

Mötesplats – Skolkyrka

– Jobbar du på skolan, vill du arbeta med ungdomar?

Mötesplats – Skolkyrka erbjuder möjlighet till erfarenhetsutbyte med kollegor inom stiftet som liksom du arbetar inom skolan. Här finns också möjlighet att ta del av goda exempel från både vårt eget och andra stift. Till mötesplats - skolkyrka inbjuder vi också skolpersonal för att skapa en bred kontaktyta och tillsammans hitta vägar för kyrkans arbete i skolan och erfarenhetsutbyte mellan församling och skola.

Skolkyrka ska vara en mötesplats, fysiskt och på webben för både församlingsmedarbetare som arbetar mot skolan och skolans egen personal. Fysiskt för erfarenhetsutbyte inspiration och kompetensutveckling. På webben samlar vi gemensam information, tips, kontaktlistor med mera. Under huvudrubriken "kyrka-samhälle" på stiftets hemsida hittar du Skolkyrka.

Kopplat till Skolkyrka finns också ett antal grupper med specifikt fokus på förskola, multikultur och riddarskola. Syftet med fokusgruppen är att vara en plats för fördjupning, utveckling inom ett specifikt område som du brinner för tillsammans med likasinnade. Det kan också handla om att utveckla ett nytt koncept för skolarbete.

Skolkyrka och fokusgrupperna hänger ihop genom att fokusgrupperna återför sina erfarenheter; tar initiativ till kompetensutveckling med mera på mötesplats - skolkyrka.

Skolkyrka ska vara styrd utifrån församlingarnas behov och önskemål för att vara ett stöd i församlingarnas skolarbete, från förskola till gymnasium.

Samtidigt som kyrkans traditionella barn och ungdomsarbete minskar så växer andra områden. Kyrkans aktivitet i skolorna är ett område som växer. Skolkyrka startades som ett svar på församlingarnas behov av en gemensam mötesplats för erfarenhetsutbyte mellan församlingar och skola. Innehållet styrs helt utifrån deltagarnas önskemål. Nästa mötesplats - skolkyrka, den 7 mars i Borlänge, kommer att fokusera på erfarenhetsutbyte mellan deltagarna och på Riddarskolan som det finns ett stort intresse för i många församlingar. Riddarskola är ett arbete med etik, värderingar och attityder för mellanstadiet.

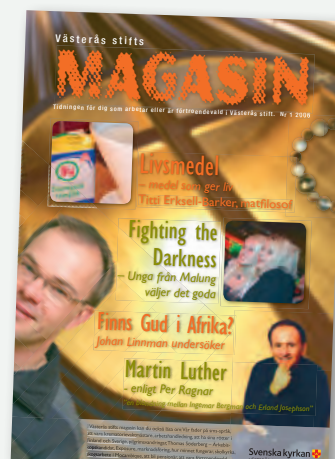
Nog borde det finnas utrymme för livssamtal i kyrkans möte med skolan.

Kontaktpersoner:

Eva Dellemyr Larsen, 021-17 85 35

Cecilia Redner, 021-17 85 55

Anita Helgesdotter, 021-17 85 71

Gra-tis!

Vi är mycket stolta att kunna erbjuda texter och bilder i magasinet helt kostnadsfritt för användning exklusivt inom Svenska kyrkan i Västerås stift.

Det innebär att du får använda text, bild och illustrationer helt gratis i t.ex. församlingsbladet, på hemsidan eller som särtryck. Vi har lagt ner mycket kraft på att förhandla med skribenter och fotografer för att göra detta möjligt. Vår förhoppning är att du ska kunna hitta högklassigt material för din egen produktion och att det ska hjälpa dig i ditt arbete.

Magasinet i sin helhet ligger på vår hemsida www.svenskakyrkan.se/vasterasstift i hög- och lågupplöst PDF-format. Titta under *Information/media-arkiv* så hittar du den. Bilder och illustrationer är lagrade i högupplöst format, separerade och klara för tryck på finpapper.

Villkor: Källa på texten, bilden, illustrationen måste alltid anges. Materialet får endast användas av församlingar i

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT

BLI MEDLEM I SVENSKA KYRKANS UNGA!

Få den nya medlemstidning Troligt!

NÅGRA ORSAKER TILL ATT VARA MEDLEM I SVENSKA KYRKANS UNGA:

- I Svenska Kyrkans Unga lyssnar alla på varandra och allas röster är lika mycket värda. Demokratin ska anpassas efter medlemmarnas förutsättningar och ta hänsyn till ålder, språk, kunskap och erfarenheter.

- Ensam kan det vara svårt att påverka Svenska kyrkan, men tillsammans med andra är det lättare. Svenska Kyrkans Unga arbetar för att bevaka barn och ungdomars intressen i Svenska kyrkan.

- För Svenska Kyrkans Unga är solidaritet bland annat att bry sig om varandra. Som medlem har man en trygghet i en organisation som ställer upp när det behövs.

- Svenska Kyrkans Unga vill skapa en plats för barn och ungdomar i församlingen där man får lära och växa på sina villkor.

- Svenska Kyrkans Unga - att vara många och dela tron på Gud. Som medlem blir man delaktig i ett större sammanhang.

GÅ IN PÅ MEDLEMSSIDORNA OCH STÄLL DIG BAKOM VÅR IDÉ:

"Svenska Kyrkans Unga är en öppen gemenskap av unga människor som vill upptäcka och dela kristen tro"

www.svenskakyrkansunga.se/m-sidor

Janne vågade steget

Text & foto: Anders Hagman

Det är lätt att drömma om att bryta vardagsrutinen och göra något annorlunda i livet. Svårare att ta steget när chansen väl dyker upp. När stiftsjägmästare Åsa Tham frågade personalen på egendomsförvaltningen om någon var intresserad av att börja arbeta i Afrika var det en som räckte upp handen. Maskinföraren Jan Skoglund från Surahammar.

– Jag har jobbat drygt 20 år i skogen. Det kan jag. Där har jag sett allt. Men det här var något nytt och spännande resonerade Janne. En chans i livet som man måste ta. Det är Västerås stifts engagemang inom skogssektorn i Moçambique som öppnat dörren för Jan Skoglund. Traditionellt har utlandsarbete inom kyrkan främst varit vikt för präster och personal inom undervisande och människovårdande yrken. Men när kyrkans engagemang vidgas till att omfatta hela skapelsen efterfrågas nya kunskaper också inom utlandsarbetet.

– **Jag har tillsammans** med en sydafrikansk kollega ansvaret för plantskola, planteringsarbeten, sågverk och avverkning i vår koncession i Niassa, berättar Jan Skoglund en dag i januari, just innan han ska återvända till Moçambique för en tioveckorsperiod.

– I vår ska vi också få igång en impregneringsanläggning och få upp hus till bostäder och kontor, berättar han.

Allt låter välordnat och positivt när Jan berättar om skogsprojektet i norra Moçambique. På bara ett års tid har företaget Chikweti Forests of Niassa blivit den största arbetsgivaren på orten med 330 anställda.

da. Ambitionen att återbeskoga tusentals hektar med avskogad mark, skapa arbeten lokalt och tillsammans med den anglikanska kyrkan stödja sociala projekt har vunnit allt större respekt både hos myndigheter och befolkning. Dessutom kläcks nya idéer hela tiden och allt fler investerare visar intresse för projektet.

Annorlunda var det för ett år sedan när Jan första gången åkte ner i tron att han skulle få ett begränsat ansvar som medhjälpare i projektet. Det hade varit många problem i starten och den vd som anställdes slutade. Allt som fanns var en provplantering i dåligt skick och en liten skara anställda. Jan Skoglund befann sig plötsligt i ansvarig ställning. På sitt karakteristiskt fattade sätt konstaterar han:

– Då hade jag ju redan tackat ja, så det var bara att köra på.

Visst har det funnits tillfällen under den första tiden när han undrat vad han gett sig in på. Men idag ångrar han inte sitt val.

– Det har varit en omställning att kastas rakt in i något som man inte har haft en aning om. Men det har gett sig efter hand och det har varit spännande hela tiden.

– Och det är inget snack om att det man gör är viktigt. Det här är bra för regionen och människorna där, bra för naturen och bra för stiftet.

Den formella yrkeskunskap som Jan besitter svarar egentligen bara mot en liten del av jobbet i Moçambique förstår jag under vårt samtal, för till stor del har det handlat om att tillägna sig nya kunskaper och färdigheter. Ett praktiskt handlag och förmåga att organisera tillvaron är minst lika viktigt när det gäller att bygga upp

en ny verksamhet i en främmande miljö. Egenskaper som passar bra in på en erfaren skogsmänniska och mångsysslare från Surahammar: Lägg därtill en dragning mot det äventyrliga – Jan Skoglund älskar havsfiske och rycker ibland in som kartläsare i rally – och ett okonstlat sätt i mötet med människor. Sammantaget är han en människa som tycks vara ganska väl rustad att ge sig ut i det okända.

– Det är väl språket då. Men jag gör mig förstådd och får ta till teckenspråk om orden inte räcker till. Och folk är lätta att ha att göra med.

Som maskinskötare i Västerås stift tog Jan ett stort ansvar för arbetslaget. Det är erfarenheter han har nytta av i sin nya roll som arbetsledare.

– Bland det roligaste är att se hur människor växer. Några av dem vi valt ut till förmän har nu kunnat ta över mer och mer av ansvaret för plantskolan, sågen, byggverksamheten och planteringarna. Det funkar kanon. Och när de går vidare till andra uppgifter kommer det nya underifrån. Det börjar bli struktur på det hela. Jan har nu långpendlat till Moçambique under ett års tid. Dagen för mitt besök i mitten av januari är dagen innan han ska resa iväg på tio veckor. Sammanlagt planerar han fyra resor på totalt 32 veckor

under detta år. Tiden hemma delas mellan ledighet, uppföljning och förberedelser.

Denna gång följer hans familj med och stannar under fem veckor.

– Jag var inte beredd att blåsa familjen bara för att jobba utomlands, säger Jan som har fru och två pojkar, 14 och 11 år gamla.

– Men så länge familj och föräldrar och svärföräldrar stöder det hela är jag beredd att fortsätta.

Anders Hagman
anders.hagman@svenskakyrkan.se

Fakta

Västerås stift är genom sitt bolag Global Solidarity Fund International AB involverat i två skogsprojekt i Moçambique, båda med inriktning mot ekologiskt och socialt ansvarsfullt skogsbruk. Det ena är LevasFlor – ett småskaligt skogsbruk i naturlig skog som är samägt av Västerås stift och vänstiftet i Lebombo. Det andra är Chikweti Forests of Niassa, ett storskaligt skogsbruk på avskogad mark i den nordliga Niassaprovinnsen som är öppet för andra investerare både inom och utom Svenska kyrkan. Jan Skoglund arbetar i huvudsak inom det senare projektet, men har även kurser i avverkningsteknik inom LevasFlor.

Foto: Åke Paulsson

Exodus

Ulla Brobäck, stiftskonsulent för utbildningsfrågor, har sju år kvar till pension. Att gå i pension, sluta sitt arbete och sluta att arbeta är för många något positivt att längta efter. För andra är det ett hot som väcker allt annat än goda känslor.

För några av oss som arbetar inom kyrkan finns det ibland arbetsuppgifter kvar som erbjuds oss, pensioneringen blir inte alltid det definitiva avslutet på ett yrkesliv. Vår kompetens kan fortfarande användas. För andra finns det en längtan att pensioneringen skall innebära ett klart och tydligt avslut, där ett nytt liv börjar som inte är styrt av klockan. Vilka känslor och tankar som vi än har

med oss inför den förändring som väntar, kan det vara viktigt att tänka kring och samtala om det som har varit, det som är och det som kommer. Västerås stift erbjuder möjligheten att göra just detta; att få reflektera och formulera sig tillsammans med andra anställda inom kyrkan, som befinner sig i samma situation.

Grupperna kommer att ha cirka fem till sju deltagare förutom gruppleddaren och de kommer att organiseras geografiskt. Samtalen sker en gång i månaden under två timmar och antalet träffar är fem.

Välkommen med en anmälan till:
Ulla Brobäck, 021-17 85 37, 17 85 00
ulla.brobäck@svenskakyrkan.se

Ny tidning

Svenska Kyrkans Unga har startat en ny medlemstidning. Den heter Troligt och kommer ut fem gånger om året. Troligt är ett livsfrågemagasin med de ungas villkor och vardag i fokus, en mötesplats för unga som vill upptäcka och dela kristen tro. Michael Hjelt, som är västeråsstiftare har fått uppdraget att vara tidningens redaktör. Tidningen skickas direkt hem till medlemmarna och medlem blir man genom att gå in på Svenska Kyrkans Ungas hemsida och registrera sig. Gå in på www.svenskakyrkansunga.se.

Konfirmandmaterial om klimat och mat

Lutherhjälpen har ett nyskapat konfirmandmaterial som heter Vad händer med klimatet? Materialet handlar bland annat om växthuseffekten och om rätten till mat för alla. Materialet består av fakta om klimatproblematiken, hållbar utveckling och om frågor som berör tro och etik. Med finns också ett gudstjänstmaterial färdigt att använda. Konfirmandmaterialet kan hämtas på webbadressen www.svenskakyrkan.se/lutherhjälpen under Engagera dig/För en hållbar framtid.

Norska kyrkofonden investerar etiskt i Västerås stifts skogsprojekt i Moçambique

Global Solidarity Fund International (GSFI) ger kyrkliga organisationer och andra möjlighet att investera i hållbar utveckling av skogssektorn i Moçambique. Förutom Västerås stift har de kyrkliga samfälligheterna i Falun och Borlänge köpt aktier i GSFI. Nu har även den norska kyrkofonden, Oplysningsvesendets fond (OVF), beslutat att investera.

Årets Harry Potter på biblioteket

Harry Potter Experience VI blir den 18-21 maj och sker i samarbete mellan Västerås Stadsbibliotek, Västerås stift och Svenska kyrkans Unga. – Vi breddar konceptet och riktar oss även ut mot skolorna i stiftet, berättar Cecilia Redner som just nu arbetar för fullt med att planera aktiviteter. Inbjudan till Harry Potter kommer till församlingarna i mars.

Matinköp styr utvecklingen

”Livsmedel är medel som ger liv...
vördsnaden infinner sig vid bara tanken.”

Titti Erksell Barker är matjournalist och fotograf samt lärare i matfilosofi ”Från jord till bord” på Skillebyholms trädgårdsmästarutbildning. Några av oss i stiftet mötte henne när hon talade om matkreativitet under husmödrarnas sammankomst i augusti 2005 på Stiftsgården i Rättvik.

Vad är bra mat för dig?

– Bra mat är lagad med omtanke och kärlek, man får inte glömma att det alltid finns en avsändare och en mottagare av maten, även om man lagar mat åt sig själv. Råvarornas ursprung är också viktigt, var de kommer ifrån och hur de hanteras. För mig är det viktigt att matvarorna är giftfritt odlade, biodynamiska eller KRAV-märkta. Min erfarenhet är att råvarornas kvalitet har betydelse för hur maten smakar. Råvaror som är omsorgsfullt odlade skapar en helt annan känsla hos mig – bara vetskapen om att det inte använts bekämpningsmedel, kemikalier och konstgödsel gör att det känns bättre att arbeta med just dessa råvaror. Tittar vi på jordbruket och vårt eget husbehovsodlande ur ett långsiktigt perspektiv borde vi plöja ner så lite gifter som möjligt i jorden och hantera den som en resurs som ska hålla i många generationer. Om vi inte agerar så måste någon åtgärda kemikalieanhopningen i jorden, det blir våra barn som får betala för det. Tänker man så, smakar maten som görs på miljövänligt odlade råvaror väldigt gott, menar Titti.

Hon anser att det finns mycket att göra för att handla mer miljövänligt. Framför allt så kan man köpa varor som är lokalt odlade och som är aktuella för säsongen. Man slipper långa transporter som ger negativa miljöaspekter och ”trötta” råvaror. Att handla lokalt gynnar även de jordbrukare som man har i närheten. Det innebär också att man själv kan se hur odlaren

hanterar grönsakerna.

– När jag odlar i min egen trädgård skulle jag inte komma på tanken att strö lite kemikalier i jorden där min mat ska växa. Men de storskaliga odlingarna har svårt att klara sig utan gifter. En lösning för oss konsumenter är att köpa lokalt från mindre jordbruk eller på Bondens marknad inne i stan.

*”Tittar vi på
jordbruket och vårt eget
husbehovsodlande ur ett långsiktigt
perspektiv borde vi plöja ner så lite gifter
som möjligt i jorden och hantera den som
en resurs som ska hålla i många generationer.
Om vi inte agerar så måste någon åtgärda
kemikalieanhopningen i jorden, det blir våra
barn som får betala för det. Tänker man
så, smakar maten som görs på miljö-
vänligt odlade råvaror mycket
gott, menar Titti.”*

Titti hävdar att matlagning är en skön konst, ett hantverk som är betydelsefullt för många. Mat av råvaror som är bra odlade, omsorgsfullt hanterade, vällagade och fint upplagda skapar en god atmosfär som gör att maten kommer till sin rätt både på bordet och i magen.

Livsmedel är medel som ger liv...vördsnaden infinner sig vid bara tanken. Råvaru-

hantering, matlagning och dukning handlar om kärlek, smaker, glädje och omsorg, menar Titti.

– För att nå fram till den känslan behöver inte maten vara dyr, det kan vara mycket enkel mat: kokta värprimörer med en klick smör, vackert upplagda på en fin tallrik. Det kostar nästan ingenting. Väljer man att bjuda på kött så kan KRAV-kött kosta mer än de storskaliga köttproducenternas varor, men man kan också bjuda på mindre mängd kött och mer grönsaker. Det gäller med andra ord att välja de produkter av hög kvalitet som man har råd med.

Men om man nu kan köpa lokalt och bra odlat till vettigt pris. Varor som är bra för oss, våra husdjur och miljön, Varför gör vi inte det i större utsträckning?

– Jag tror det handlar om omedvetenhet och att vi har svårt att bryta vanor. Vi tänker kortsiktigt och vill tro att våra enskilda beslut och val inte spelar någon roll. En del tror att lokalt odlat är dyrare, ofta är det inte så. En annan aspekt är att vi vant oss vid att inte behöva längta efter något längre; färska jordgubbar finns i december i våra affärer. De kostar mycket ur miljöhänsyn, de är dyra för oss och är ofta av

sämre kvalitet. Direkt behovstillfredsställelse har blivit något självklart, inte bara för små barn, utan även för vuxna. Man kan fråga sig om det är viktigt att ha det så i alla lägen och man kan också undra över vad den här utvecklingen betyder för oss människor; funderar Titti.

Vi kan ta KRAV-mjölk som exempel, som i vissa butiker har samma pris som konventionell mjölk. Vissa människor väljer trots prisbilden "vanlig" mjölk som gör det möjligt för mjölkbönderna att ha djuren instängda. Hur kommer det sig att vår omsorg inte räcker ända fram?

Titti menar att avståndet mellan lantbruken och oss konsumenter är för stort. Vi ser inte djuren och känner därför inte längre någon skuld till hur vi hanterar dem.

– Jag har arbetat en hel del med struliga ungdomar; ibland har de kommit på besök hos oss på landet. Det är spännande att se deras förvåning över att det kommer ägg från hönan. Många barn och unga blir fascinerade över att ta ett ax med korn i sin hand och tänka sig att dessa korn ska blir bröd. Plötsligt inser de att brödet är slutresultatet i en lång kedja av arbete.

De upptäcker att det arbete man gör får konsekvenser för andra. Det finns helt klart en brist vad gäller konsekvenstänkande i samhället. Man har inte tid att fundera över vardagliga saker och vilka

*"Frågar
vi efter KRAV eller
lokalodlat och mer säsongsbetonad mat, så tar de ofta hem det. Affärsägarna lever på att sälja det vi vill köpa. Våra matinköp har stor betydelse för hur Sverige kommer att se ut i framtiden när det gäller vår egen hälsa, odlingslandskapet och våra husdjurs livskvalitet. Mat är på ett sätt makt, på gott och ont."*

ställningstaganden man ska ta. Det närmaste många människor kommer naturen i dag är att titta på teve. Men mötet med verkligheten ger mycket mer kraft, det gäller att upptäcka det!

Det kan vara svårt att ändra sina vanor och i vissa fall kanske man inte vill ändra på något. Det viktiga är att ställa frågan till sig själv: Är det så här jag, vår familj, vårt företag vill ha det? När man tänkt igenom det hela så tar man ett medvetet beslut och att göra det är viktigt.

– När du har bestämt dig för förändring så kommer du att upptäcka att din egen konsumtion är ett förträffligt sätt att förändra handlarnas inköp och därmed förändra matpolitiken i stort. Utbudet i våra butiker är inte butikens ansvar, utan vårt eget. Frågar vi efter KRAV- eller lokalodlat och mer säsongsbetonad mat, så tar de ofta hem det. Affärsägarna lever på att sälja det vi vill köpa. Våra matinköp har stor betydelse för hur Sverige kommer att se ut i framtiden när det gäller vår egen hälsa, odlingslandskapet och våra husdjurs livskvalitet. Mat är på ett sätt makt, på gott och ont.

Lena Bergquist

lena.bergquist@svenskakyrkan.se

Tips på vårdukning

Titti brukar duka vårbordet i limegrönt, gult och vitt. När det gäller val av servis så använder hon helst glas och ljust, lätt porslin. På bordet ställer hon krukor med spirande gröna kvistar och små vaser med vårblommor. Hon brukar låna en bit av gräsmattan med tillhörande blomma som hon placerar på en tallrik och ställer på bordet. Det är vackert och speglar vårens växtkraft.

– Ska man duka för flera personer så finns det ett enkelt sätt att göra ett nytt och roligt vårbord. Man målar plankor i vackra färger; sedan lägger man dem på bockar. Vips så har man bordet färdigt och det behövs ingen duk.

Bästa smörgåsen med hemgjord färskost

Titti rekommenderar att satsa på ett bra bröd som mättar. Det godaste brödet är bakat samma dag med så lite tillsatser som möjligt. Surdegsbröd ger mycket smak och bra näringsvärde.

– Jag köper aldrig bröd som håller i tre veckor; det godaste brödet är färskvara och är bakat samma dag. En god och näringsrik smörgås får man med smaksatt färskost, grönsaker och nötter. Färskosten gör jag själv genom att värma upp en liter ekologisk filmjölk så den blir ljummen. Jag håller sedan i tre deciliter gräddfil innan jag låter blandningen långsamt rinna genom ett kaffefilter. Färskosten blir kvar i filtret och den bortsilade vätskan fungerar bra som degspad.

Färskost

1 liter filmjölk
3 dl gräddfil
1/2-1 tsk salt, gärna örtsalt

Exempel på smaksättning

100-150 g rostade mandlar, nymalen peppar, röd finhackad paprika, eller 1/2-1 pkt fetaost, 1 kruka basilika och 2 klyftor vitlök. Alla tänkbara fräska örter går bra: persilja, gräslök, dill, rödlök, vitlök, färskriven pepparrot. Man kan också tillsätta riven morot, riven rå rödbeta och grönspeppar, eller varför inte päron, purjolök, äpple, ädelost, valnötter och vitlök.

Foto: Lena Bergquist

Tittis tips:

Den glada soppan

Morotssoppa med basilika 4-6 pers

En härlig orange soppa på morot och apelsin toppad med avokado, basilika och lime.

12 dl vatten + 2 grönsaksbuljongtärningar
6 st morötter
4 potatisar
1 gul lök
1 msk smör el olivolja till stekning
Saften av en apelsin ev mer...smaka av!
1-2 tsk färsk rosmarin finhackad eller torkad efter smak.
1/2 tsk salt
1/2 krm nymalen svartpeppar
1 krm cayennepeppar

Topping

2 avocado
1 kruka basilika
2 msk lime eller citronsaft

Koka upp buljongen, skala morötter och potatis och skär i bitar. Grovhacka löken. Hetta upp en gryta med smör eller olivolja och fräs grönsakerna ca 5 minuter. Häll över till buljongen och låt koka ca 10 minuter. Mixa eller passera soppan och smaksätt med apelsinsaft, salt,

svartpeppar och cayenne. Servera soppan het och toppa med avocadobitar, färsk basilika och lime eller citronsaft. Persilja eller timjan passar också bra.

Lena Bergquist
lena.bergquist@svenskakyrkan.se

Uuteen uskoon

Tulevaisvuustalkoot

Med nya tag

Vi bygger för framtiden

Sverigefinska kyrkodagar 22-24 september 2006

Den kristna tron är paradoxal. Den bygger på tusenåriga traditioner och den siktar mot evigheten. Men den levs i nuet. Vi kan dröja oss kvar i det gamla. Vi kan fly in i framtiden. Men det är endast i det närvarande ögonblicket vi kan förverkliga vår tro så att den betyder något. Kristen tro levs här och nu. Det är nu vi tar nya tag.

De sverigefinska kyrkodagarna 2006 går av stapeln den 22-24 september i Gamla stan i Stockholm. Där i Gamla stan har det sverigefinska kyrkolivet sina rötter ända tillbaka till 1500-talet. Temat för kyrkodagarna knyter an till trons och det kyrkliga livets

förnyelse. Vi kommer samman och stannar upp. Vi delar gemenskapen i nuet. Sedan går vi vidare med nya tag.

Under de senaste åren har mycket hänt som varit viktigt för det sverigefinska livet i våra församlingar. Sverigefinnarna och finskan har blivit nationell minoritet respektive minoritetsspråk. Svenska kyrkans psalmbok liksom den nya evangelieboken har kommit ut i finsk översättning. Den nya kyrkoordningen inkluderar det sverigefinska arbetet i den ordinarie verksamheten i Svenska kyrkans församlingar.

Jesus Kristus utgör grunden för vår tro och våra liv. I gemenskapen med honom lever och växer vår tro och vår gemenskap med varandra – nu liksom i alla tider. Idag har vi en delvis ny plattform för det konkreta arbetet i kyrka och församling. Nu gäller det att bygga vidare med nya tag!

Välkommen till Stockholm för gemenskap och förnyelse, gudstjänst och stillhet, bön och sång, diskussion och debatt, arbete och vila.

Vi bygger för framtiden!

*Svante Ewalds
Stiftsadjunkt för sverigefinskt arbete
i Stockholms stift*

Program

Fredagen den 22 september

- 14.00-17.30 Mötescaféet öppet i Finska kyrkan, Slottsbacken 2 B-C, Gamla stan
15.00 Infohuset öppnar för anmälningar på Stadsmissionen
18.00 **Öppningsgudstjänst** i Finska kyrkan. Biskop Caroline Krook, kyrkoherde Virva Nyback och stiftsadjunkt Svante Ewalds
20.00 **Från invandrargrupp till minoritet - fortsatt Golgatavandring eller gräddfil.** Workshop med professor Jarmo Lainio och Nya Finska Teatern. Värddar för kvällen i Finska kyrkan är Virva Nyback och Svante Ewalds.
21.30 Café Lattia Nattcafé, Finska kyrkan, nedre salen

Lördagen den 23 september

- 8.00 Infohuset öppnar i Stadsmissionen
9.00 **Morgonbön** i Finska kyrkan
10.00-12.00 **Samtal pågår**
12.00 Lunchpaus
13.30 **Manifestation på Stortorget.** Hälsningar från Finlands ambassad, Svenska kyrkan och Stockholms stift, Vox Populum (storkör från församlingarna), Ungdomsdraget - Erik Iivonen med elever
15.30-17.00 **Samtal pågår**
15.30 **Gudstjänst i 1600-talsanda.** Prosten Pekka Turunen, kyrkomusiker Merja Aapro, Riddarholmskyrkan
17.00 Middagspaus
17.15 **Med nya tag Ungdomsmässa.** Lea Keränen i Tyska kyrkan
19.00 **Festkväll i kyrkan.** Kören Vox Cantorum, dirigent Heikki Seppänen, orgel Kalevi Kiviniemi, Lauri Antila och sverigefinska musiker, Hedvig Eleonora kyrka
21.00 Café Lattia Nattcafé med underhållning i ord och ton. Finska kyrkan, nedre salen
21.00 Café Catto Nattcafé för lågmält samtal. Finska kyrkan, övre salen

Söndagen den 24 september

- 8.00 Infohuset öppnar i Stadsmissionen
9.15 **Morgonbön**, Finska kyrkan
9.30 **Bibeltimme** i Finska kyrkan. Biskop Wille Riekkinen från Finland.
9.30-10.30 **Bibeläventyret.** Gamla testamentet görs levande för barn, Finska kyrkan, barn- och ungdomsvinden
11.00 **Avslutningsmässa.** Celebrant biskop Caroline Krook, predikant biskop Hans Stiglund, Storkyrkan

Upplysningar

Svante Ewalds: 08-508 940 05, Minna Tuovila: 08-508 940 51, Manne Mali: 021-17 85 08, 070-378 61 75

Priser

- Deltagande
Mötespass fre-sön 300 kr
Dagspass fre 50 kr
Dagspass lör 200 kr
Dagspass sön 50 kr
Familjepass fre-sön 600 kr
Familjepass fre eller sön 100 kr
Familjepass lör 400 kr
Ungdomar under 12-17 år 50%
Barn under 12 år gratis

Anmälan senast den 20 augusti. Anmälningsblankett kan hämtas i din församling.

Se mer på www.svenskakyrkan.se/vasterasstift

Kyrkodagarnas arrangörer:

Strängnäs stift, Uppsala stift, Västerås stift, Stockholms stift, Finska församlingen i Stockholm, Svenska kyrkan /Kyrkokansliet, Studieförbundet Sensus

Inte en finne igen :-(*utan* – en finne igen :-)

En finländares ansikte i Sverige är fullt av fåror. I hennes ansikte kan man läsa om det övergivna hemmet och hemlandet, sökandet efter och byggandet av det nya.

Varje rynka har skaffats under svettigt skogsarbete eller tungt industriarbete. Man kan vara stolt över sina rynkor och sin skröplighet, men det andliga arvet är ingenting att skryta med.

Det fanns inte tid för sådant. Den dagliga frågan handlade om kampen för brödfödan och ofta var det arbete utomlands som stod till buds. Vår nuvarande generation talar flytande svenska med rätt accent, men med sina föräldrar pratar de nog finska. För den tredje generationen kan man tänka sig att det finska språket känns lite mer främmande.

Ändå går det bra för det finskspråkiga församlingsarbetet. Under 2005, inom mitt tjänstgöringsområde, deltog närapå 1500 personer i finska gudstjänster eller församlingsaftnar. Till våra musikställningar kom över 600 personer. Sammankomster av olika slag arrangerades 164 gånger med 13 deltagare i genomsnitt. Största delen

av de aktiva i församlingens verksamhet är pensionärer; men antalet församlingsbor i arbetsför ålder har ökat under de senaste åren. En orsak till det ökade antalet deltagare har till viss del varit de Alfa-kurser som arrangeras i samverkan med det svenskspråkiga församlingsarbetet.

Det handlar om att nå människor på olika sätt. Ungdomar och unga vuxna, som har mist sin språkliga relation till andra sverigefinnar och i och med detta även anhöriga i Finland, söker nu sina rötter. Församlingsliv kryddat med musik erbjuder möjligheter för dem att återupptäcka sina egna rötter; uppfryska språket och på det här sättet stärka sin identitet. En annan uppgift för det finskspråkiga

församlingsarbetet är diakonal. Även om de aktiva i församlingsverksamheten, eller föreningarna, blir färre betyder inte det att människorna försvinner. De som inte deltar längre är av olika skäl sjuka, trötta eller håglösa. Därför skulle man behöva satsa mer än förut på den diakonala och uppsökande verksamheten. Att höja livskvaliteten för de ensamma och utsatta är också en samhällsfråga. Med mer uppsökande verksamhet kan fler äldre bo kvar hemma längre tid än förut.

Även i det sverigefinska arbetet är församlingens grundläggande verksamhet väsentligast: gudstjänst, diakoni, undervisning och mission. I framtiden betonas arbetet med diakonala insatser – att vandra bredvid en medmänniska så att hon kan växa och få ett mer berikat liv.

Pertti Torppa

Komminister Pertti Torppa, Lindesberg arbetar som sverigefinsk präst i Bergslagens kontrakt samt i Kungsörs och Arbogabygdens församlingar.

Inte en finne igen :-(*utan* en finne igen :-)

Ruotsissa asuvan suomalaisen siirtolaisen kasvot ovat uurteiset. Niistä voi lukea luopumisen kodista ja kotimaasta, etsimistä ja asettumista uuteen. Jokainen ryppey on ansaittu hikiessä metsätyössä tai raskaassa tehdastyössä. Rypyistä ja kehon raihnaisuus-

desta voi olla myös ylpeä. Tein sen, minkä voin ja mitä minulta odotettiin. Hengellisellä perinnöllä ei ole kehumista. Ei siihen ollut aikaa silloin kun oli leivästä kysymys ja ulkomailla oli työtä tarjolla. Seuraava sukupolvi puhuu sujuvaa ruotsia aidolla aksentilla.

Vanhempien kanssa puhutaan kyllä suomea, mutta kolmannelle sukupolvelle suomenkieli tuntuu jo vieraammalta. Näin voisi ajatella.

Suomenkielinen seurakuntatyö kuitenkin toimii. Vuonna 2005 oli osallistujia

Foto: Marne Mali

suomenkielisissä jumalanpalveluksissa ja seurakuntapiireissä yhteensä vajaat 1500 henkilöä. Musiikkitilaisuuksiin osallistui yli 600 henkilöä. Tilaisuuksia pidettiin yhteensä 164, joten jokaisessa tilaisuudessa oli läsnä keskimäärin 13 henkilöä. Seurakuntatoiminnassa mukana olleet ovat pääosin eläkkeellä olevia, mutta työikäisten määrä on lisääntynyt viime vuoden aikana. Nuorten mukaantulossa ovat olleet Alfa-kurssit vauhdittajina, joita on pidetty yhteistoinnassa ruotsinkielisen työn kanssa.

Kysymys on ihmisten löytämisestä eri tavoin. Työikäiset ja nuoret, jotka ovat kadottaneet kielellisen yhteyden suomenkielisiin ja samalla myös Suomessa oleviin sukulaisiin etsivät itselleen juuria. Seurakuntaelämä musiikilla höystettynä antaa mahdollisuuden juurien löytämiseen, kielen virkistämiseen ja siten identiteetin vahvistamiseen.

Suomenkielisen työn toinen tehtävä on diakoninen. Vaikka seurakuntatyö ja yh-

distyksissä aktiiveina olevien määrä vähenisi, ei se merkitse ihmisten katoamista. Usein pois jäämisen syynä ovat sairaus, väsymys tai haluttomuus. Sen vuoksi seurakuntatyön tulisi entistä enemmän painottua diakoniseen, etsivään työhön. Yksinäisten ja syrjäytyneiden ihmisten elämänlaadun parantaminen on myös yhteiskunnallinen kysymys. Näin toimimalla kotona asuminen tulee mahdolliseksi entistä useammalle entistä pidempään.

Keskeistä myös suomenkielisessä työssä on seurakunnan perustoiminta: jumalanpalvelukset, diakonia, opetus ja lähetys. Tulevaisuudessa työ painottuu diakoniseksi – kulkea lähimmäisen rinnalla niin että hän voi kasvaa ja saada täysipainoisemman elämän.

Bergslagenin rovastikunnan, Kungsörin ja Arbogan seudun seurakunnan suomenkielinen pappi Pertti Torppa

Rajaton maailma

Jumala, annoit meille asuttavaksi tämän maailman. Et piirtänyt rajoja. Kiitos, että olet antanut meille kyvyn rakentaa siltoja maiden ja kansojen välille. Kiitos, että meillä on mahdollisuus murtaa muureja, sallia erilaisuus, nähdä, kokea ja kartuttaa hyväksyvää ymmärrystä. Kiitos, että yhä useammat rajat avautuvat voidaksemme elä, opiskella ja työskennellä eri puolilla maailmaa. Kiitos, että annat meille rohkeutta ponnistella yhä pidemmälle luottaen sinuun ja juuriimme. Lisää uskoamme katsoa luotavaisesti rajattoman maailman huomispäivään ja tehdä työtä sen puolesta.

En gränslös värld

Gud, du gav oss den här världen att bo i. Du ritade inga gränser. Tack för att du har gett oss förmågan att bygga broar mellan folk och länder. Tack för möjligheten att riva murar, tillåta mångfald, se, uppleva och öka erkännande förståelse. Tack för att allt flera gränser öppnas så att vi kan leva, studera och arbeta på olika håll i världen. Tack för att du ger oss mod att i förtrostan på dig och våra rötter ta språnget allt längre ut. Öka vår tro så att vi med tillförsikt kan se fram emot morgondagen i din gränslösa värld och arbeta för dess bästa.

Eine Ranta

Bön från Svenska kyrkans finska bönbok

Kursanmälan via hemsidan

Alla kurser hittar du numera på www.svenskakyrkan.se/vasterasstift där du kan anmäla dig direkt. Att anmäla sig via hemsida är enkelt, följ bara vår steg för steg beskrivning.

Gå in på www.svenskakyrkan.se/vasterasstift

Välj "Utbildning" från meny och sedan "Kurser" så öppnas ett nytt fönster.

Klicka på den kurs du är intresserad av. Du kan sortera kurserna efter namn, genre eller datum för att enklare hitta.

När du hittat kursen så är det bara att gå till valet "Anmäl mig", fylla i dina uppgifter och klicka i "OK" rutan så är du anmäld. Bekräftelse får du direkt via e-post.

Kurser i stiftet

Här listar vi kurser mellan mars och september 2006. Även Stiftsgårdens kurser är med. Av utrymmesskäl har vi inte tagit med all information om kurserna, den fullständiga beskrivningen hittar du på vår hemsida www.svenskakyrkan.se/vasterasstift. På hemsidan kan du dessutom sortera kurserna i datumordning eller genreordning så hittar du lättare de kurser som passar just dig!

"Jubel och sång", "Labora" gudstjänstplanering

Fortbildningsdag för präster och kyrkomusiker.

Tid: 20 mars samt 6 september kl. 09:30-16:00

Plats: Musikcentrum i Västerås

Kostnad: 350 kronor

"Upptaktsdagar Sjövik" tema Mozart

Kyrkomusiker och körsångare inbjuds till upptaktsdagar inför höstterminen.

Tid: 18-20 augusti

Plats: Sjöviks folkhögskola

Barn på flykt

En studiedag om barn i asylprocessen.

Tid: 1 juni kl. 09:30-16:00

Plats: Västerås

Kostnad: 150 kronor

Barnkördag "Barn och sång"

Mora församling (6/5) för barn 6-9 år/Våmhus församling (7/5) för barn 9-13 år

Tid: 6 maj samt 7 maj kl. 09:30-16

Plats: Mora och Våmhus församlingar

Kostnad: 80 kronor

Barnkördagar "Idel Riedel"

Barnkördag med musikerna Georg Riedel och Stefan Nilsson för barn 7-12 år.

Tid: 1-2 april

Plats: Västanfors församling

Kostnad: 180 kronor

Barnledarfortbildning

Fortbildning för alla som har ansvar för olika former av arbete med barn i ålderna 0-12 år i församlingarna.

Tid: 27-29 september

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 2.000 kronor

Beredskapen är god!?

En dag riktad till ledningsgrupperna i församlingen som vill underlätta arbetet med beredskapsplanerna.

Tid: 4 april samt 5 september kl. 09:30-15:00

Plats: 4/4 Kristinegården i Falun, 5/9

Kyrbacksgården i Västerås

Kostnad: Ingen

Brandskydd i praktiken

Brandskyddsutbildning

Tid: 25-26 april

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 950 kronor i kursavgift + kost och logi

Dansledarfortbildning 2006

Tid: 7-9 april

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Diakonia- ja lapsityöntekijöiden päivä/ Inspirationsdag för diakoni-, barn- och ungdomsmedarbetare

Diskutera kring aktuella frågor. Ideer och tips för att utveckla arbetet.

Tid: 12 maj kl. 09:30 - 15:00

Plats: Västerås, stiftskansliet

Kostnad: 100 kronor

Diakoniassistentfortbildning

Fortbildning för dig som arbetar med diakoni i församlingen. Tema Exposure

Tid: 16-18 maj

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 500 kronor + kost och logi

Exposure - att utsätta sig för utsatthet

Vi arbetar med "exposure" som metod för församlingsutveckling och omvärldsanalys.

Tid: 23-25 augusti

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 1000 kronor + kost och logi

Familjevecka på Stiftsgården i Rättvik

Upplev sagornas värld.

Tid: 21 juni

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Familjevecka på Stiftsgården i Rättvik

För ensamstående/enastående mammor med barn.

Tid: 20 juli

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Fortbildning "Barn och sång"

Fortbildningsdagar om barnröster för körledare i anslutning till barnkördagarna i Mora och Våmhus församlingar.

Tid: 6-7 maj

Plats: Mora-Våmhus församlingar

Kostnad: 600 kronor

Fortbildning "Vårda din orgel"

Praktiskt och teoretiskt om hur du vårdar församlingens orglar.

Tid: 2, 3 och 4 maj kl. 09:30 - 16:00

Plats: 2/5 Kristinegården, Falu Kristine församling, 3/5 Församlingssgården, Avesta samt 4/5 Musikcentrum/Domkyrkan, V-ås

Kostnad: 800 kronor/tillfälle

Fortbildning administrativ personal

Årlig fortbildning för dig som arbetar med administrativa uppgifter på pastorsexpedition och kansli.

Tid: 28-30 augusti

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 500 kronor + kost och logi

Fortbildning för församlingspedagoger /assistenter

Tid: 19-21 mars 2007

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 500 kronor + kost och logi

Fortbildning församlingshusmödrar och värdinnor

Årlig fortbildning för dig som arbetar som församlingshusmor eller värdinna på församlingshem.

Tid: 16-18 augusti

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 500 kronor + kost och logi

Fortbildningsdag för förtroendevalda Vårterminen 2006

Årets tema är FÖRSAMLINGENS UPPDRAG och VÅRT ANSVAR.

Tid: 25 mars samt 22 april kl. 09:30 - 16:00

Plats: 25/3 Församlingshemmet i Ludvika samt 22/4 Andreasgården i Mora

Kostnad: 300 kronor/tillfälle

Forum BARN

En temadag med inriktning på möte och arbete med barn och barnfamiljer.

Tid: 4 april kl. 09:30 - 17:30

Plats: Västerås

Kostnad: 200 kronor exkl. lunch

Fruentimmersdagar i Norberg

Författare, konstnärer och pedagoger presenteras på olika sätt.

Tid: 19-21 juli

Plats: Mariagården i Norberg

Kostnad: 300 kronor inkl. måltider

Församlingarnas representantskap

Tid: 24-25 mars samt 15-16 september

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Församlingshemmet som kriscentrum

Dagarna riktar sig till all personal på församlingsgårdar; husmor, vaktmästare, kanslipersonal, diakoner, pedagoger och präster.

Tid: 9-10 november

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Gosskörfestival

För goss- pojkkörer och deras ledare.

Tid: 3-6 juni

Plats: Stiftsgården i Rättvik/Falu Kristine kyrka

Kostnad: 250 kronor + logi

Gudstjänst mitt i livet

Inspirationsdag.

Tid: 13 september

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 1.120 kronor inkl. kaffe och lunch

Handla miljövänligt och ekonomiskt!

- Energispara upp till 50% av kostnaderna - Miljövänliga inköp till församlingen ger god ekonomi

- Projektledning hjälper dig att driva miljöfrågorna

Tid: 26-27 april

Plats: 26/4 Stiftsgården i Rättvik samt 27/4 Ore

Kostnad: ca 850 kronor

Handledning o vägledning - en introduktion

-Handledarens roll/ förhållningssätt -handledningsprocessen -handledningens kontrakt och faser - några olika handledningsmodeller.

Tid: 7-9 mars

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 1500 kronor +logi

Handledning o vägledning - öppen föreläsning

Föreläsning kring vägledning och handledning.

Tid: 8 mars kl. 09:00 -12:00

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 500 kronor inkl. kaffe och lunch

Hopp för byarna - en pastoral för landsbygden

Hur kan vi tillsammans uttrycka en vision för kyrkan på landsbygden? Hur kan vi formulera en pastoral – en församlingsinstruktion – för församlingen på landsbygden?

Tid: 17-19 mars

Plats: Stiftsgården i Rättvik

I Guds tjänst - Att leda andakt

Andaktsledarutbildning. Inspirationsdagar.

Tid: 3-4 april samt 11-12 september

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 1.000 kronor i kursavgift + logi/tillfälle

Inspirationsdagar Diakoni och mission

"Inspirationsdagar" inom 8 områden inför arbetet

med revidering av församlingsinstruktionerna.

Tid: 6 mars samt 8 mars kl. 9.30 - 16:00

Plats: 6/3 Kyrkbacksgården i Västerås samt 8/3 Kristinegården i Falun

Kostnad: 400 kronor/tillfälle

Inspirationsdag Processutbildning

"Inspirationsdagar" inom 8 områden inför arbetet

med revidering av församlingsinstruktionerna.

Tid: 23 mars kl. 9.30 - 16:00

Plats: Lindgården i Västanfors

Kostnad: 400 kronor

Inspirationsdag Samverkan med våarden

"Inspirationsdagar" inom 8 områden inför arbetet

med revidering av församlingsinstruktionerna.

Tid: 20 april kl. 9.30 - 16:00

Plats: Kyrkbacksgården i Västerås

Kostnad: 400 kronor

Inspirationsdag Sverigefinskt församlingsarbete

"Inspirationsdagar" inom 8 områden inför arbetet med revidering av församlingsinstruktionerna.

Tid: 1 sept kl. 9.30 - 16:00

Plats: Kyrkbacksgården i Västerås

Kostnad: 400 kronor

Inspirationsdag Uppföljning, utvärdering och revidering

"Inspirationsdagar" inom 8 områden inför arbetet med revidering av församlingsinstruktionerna.

Tid: 10 maj kl. 9.30 - 16:00

Plats: Wallinggården i Borlänge

Kostnad: 400 kronor

Inspirationsdagar Barns särställning i Svenska kyrkan

"Inspirationsdagar" inom 8 områden inför arbetet med revidering av församlingsinstruktionerna.

Tid: 16 mars samt 3 maj kl. 9.30 - 16:00

Plats: 16/3 Jakobsgrändarna i Borlänge, 3/5 Kyrkbacksgården i Västerås

Kostnad: 400 kronor/tillfälle

Inspirationsdagar för syföreningsmedlemmar 4-5 oktober

Inspirationsdagar där vi lyssnar till tre föredrag, berättar för varandra om allt ifrån tekniker till insamlingsändamål och dessutom prövar någon teknik.

Tid: 4-5 oktober

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 1005 kronor

Inspirationsdagar Gudstjänst och undervisning

"Inspirationsdagar" inom 8 områden inför arbetet med revidering av församlingsinstruktionerna.

Tid: 30 maj samt 31 maj kl. 9.30 - 16:00

Plats: 30/5 Församlingshemmet i Nora, 31/5 Kyrkbacksgården i Västerås

Kostnad: 400 kronor/tillfälle

Inspirationsdagar Omvärldsanalys

"Inspirationsdagar" inom 8 områden inför arbetet med revidering av församlingsinstruktionerna.

Tid: 25 april kl. 10:00 - 16:00

Plats: Jakobsgrändarna i Borlänge

Kostnad: 400 kronor

Integration och familjeåterförening.

Målgrupp: församlingsanställda, frivilliga och övriga intresserade

Tid: 4 maj kl. 10:00 - 16:00

Plats: Hedemora

Kostnad: 100 kronor exkl. lunch

Internationella ombud - utbildningshelg

En utbildningshelg riktad till ombud för Svenska kyrkans mission, Lutherhjälpen och Svenska kyrkan i Utlandet

Tid: 23-24 september

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Jumalanpalveluskurssi/Kurs om gudstjänstlivet

Kursen är avsedd för kyrk- och gudstjänstvärdar, körsångare och andra som medverkar i gudstjänster på finska

Tid: 11 mars kl. 9:30 - 16:00

Plats: Vikmanshyttans kyrka

Kostnad: 100 kronor/tillfälle

Konfirmandassistentutbildning

Utbildningshelg för förstagångsassistenter.

Tid: 13-15 oktober

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 780 kronor på lägergård

Konfirmandlärarfortbildning TEMA: konfirmandassistent

Höstens konfirmandlärarfortbildning ligger parallellt med konfirmandassistentutbildningen och går att kombineras med den.

Tid: 13-15 oktober

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 300 kronor + kost och logi

Koptiska kyrkan, dess musik

Studieresa för kyrkomusiker i Västerås stift

Tid: 23-29 oktober

Plats: Egypten

Kostnad: 7000 kronor

Kvinnodag i Norberg

Mellan Världsböndagen (3/3) och Internationella kvinnodagen (8/3) samlas kvinnor dels till en kort gudstjänst dels till en mångkulturell festdag med mat, hantverk och berättelser från olika länder.

Tid: 4 mars kl. 11:30 - 15:00

Plats: Norberg

Kostnad: 50 kronor

Kyrkoantikvarisk ersättning

Målgrupp: Ansvariga för förvaltning av kyrkobyggnader, t.ex. fastighetschefer, förtroendevalda och kyrkoherdar

Tid: 30 augusti kl. 09:30 - 15:30

Plats: Kyrkbacksgården i Västerås

Tid: 4 oktober kl. 09:30 - 15:30

Plats: Andreasgården i Mora

Tid: 5 oktober kl. 09:30 - 15:30

Plats: St. Persgården i Leksand

Tid: 11 september kl. 09:30 - 15:30

Plats: Församlingshemmet i Lindesberg

Tid: 14 september kl. 09:30 - 15:30

Plats: Kristinagården i Kungsör

Tid: 19 september kl. 09:30 - 15:30

Plats: Kristinegården i Falun

Tid: 20 september kl. 09:30 - 15:30

Plats: St. Paulusgården i Hedemora

Tid: 26 september kl. 09:30 - 15:30

Plats: Lindgården i Fagersta

Tid: 27 september kl. 09:30 - 15:30

Plats: Församlingshemmet i Järna

Kostnad: 300 kronor inkl. lunch/tillfälle

Kyrkogården - en grönskande oas

Världsmiljödagen den 5 juni En unik möjlighet att få

veta mer om en kultur- och naturskatt i Västerås – följ med på en guddad vandring på Hovdestalunds kyrkogård i Västerås.

Tid: 5 juni kl. 16:00 - 18:15

Plats: Hovdestalunds kyrkogård, St. Davids kapell, Västerås

Kyrkväktaren i centrum - Innersidan

Fördjupningskurs för kyrkväktare.

Tid: 20-22 mars samt 10-12 oktober

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kyrkvårdskurser I-IV

Kyrkvårdskurserna återkommer fortlöpande. En ny omgång startar under hösten.

Tid: 10-12 mars, 21-23 april samt 19-21 maj

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 1.500 kronor i kursavgift + kost och logi/tillfälle

Ledarutbildning för unga ledare/LUB III

Vi kommer att öva oss i att leda en lektion och att ge och ta kritik.

Tid: 31 mars - 2 april

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Lindrät lidande - att leva i en fristad

Öppen föreläsning - Vad innebär lidande i människans liv och värld? Hur kan vi förstå lidande så att det blir möjligt att lindra?

Tid: 9 maj kl. 09:00 - 12:00

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 500 kronor inkl. kaffe och lunch

För anställda och förtroendevalda i mälardalens kontrakt i samband med biskopsvissitationen.

Livets bröd

a. knäckebröd fm kontraktsdag

Vad finns det på hårddisken? För dig som aldrig eller sällan trycker på startknappen på en dator eller för dig som vill veta mer om hur det ser ut och fungerar. Ett av fem seminarieval för förtroendevalda och anställda i Mälardalens kontrakt. Välj även ett eftermiddagsseminarium!

Tid: 18 mars kl. 10:45 - 12:15

f. knäckebröd em kontraktsdag

kl. 13:30 - 14:45

b. småfranska fm kontraktsdag

Vad betyder det att dela ett bröd; i våra egna liv, i vår tro, i samhället och i världen. Ett av fem seminarieval för förtroendevalda och anställda i Mälardalens kontrakt. Välj även ett eftermiddagsseminarium!

Tid: 18 mars kl. 10:45 - 12:15

g. småfranska em kontraktsdag

kl. 13:30 - 14:45

c. hälsolimpa fm kontraktsdag

Livet är både kropp och själ. Vad betyder det att vårda sin kropp, att bli vän också med kroppen? Ett av fem seminarieval för förtroendevalda och anställda i Mälardalens kontrakt. Välj även ett eftermiddagsseminarium!

Tid: 18 mars kl. 10:45 - 12:15

h. hälsolimpa em kontraktsdag

kl. 13:30 - 14:45

d. hundkex fm kontraktsdag

Det sägs att alltför många människor lever med en hund eller en katt som sin bästa, kanske enda, vän. Ett samtal om skapelsens helhet. Ett av fem seminarieval för förtroendevalda och anställda i Mälardalens kontrakt. Välj även ett eftermiddagsseminarium!

Tid: 18 mars kl. 10:45 - 12:15

i. hundkex em kontraktsdag

kl. 13:30 - 14:45

e. njutbullar fm kontraktsdag

Det är egentligen bara ett bord, ett bord som förändrar människor på djupet. Ett av fem seminarieval för förtroendevalda och anställda i Mälardalens kontrakt. Välj även ett eftermiddagsseminarium!

Tid: 18 mars kl. 10:45 - 12:15

j. njutbullar em kontraktsdag

kl. 13:30 - 14:45

Musik vid Siljan-dagar på Stiftsgården i Rättvik

Tid: 1-9 juli

Plats: Stiftsgården i Rättvik

När asylsökande måste lämna Sverige

Vad kan vi göra när asylsökande får definitivt avslag?

Kan vi medverka till ett säkert och humant återvändande?

Tid: 30 mars kl. 10:00 - 16:00

Plats: Kyrkbacksgården, V kyrkogatan 12 i Västerås

Kostnad: 150 kronor inkl. kaffe

Om långtidsdomda

Riktat sig i första hand till fängelsepräster och pastorer i Stängnäs och Västerås stift.

Tid: 29-30 maj

Plats: Finnäkers kursgård

Om självskadebeteenden

Fortbildningsdag för pedagoger om dysfunktionella beteenden hos ungdomar

En utbildningssatsning för pedagogerna. Fortbildningsdag som försöker identifiera olika typer av självskadebeteenden och församlingarnas behov av stöd, utbildning och nätverk. Mer information kommer.

Tid: 22 mars kl. 09:30-16:00

Plats: Kyrkbacksgården i Västerås

Kostnad: Ingen

Ordmagi vid Siljan

Inspirationshelg för skrivare.

Tid: 9-11 juni

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 975 kronor i kursavgift + kost och logi

Orgelspelarkurs/kortkurs

För blivande kyrkomusiker. Även för dig som vill bättra på dina färdigheter inom det kyrkomusikaliska området.

Tid: 6-8 april samt 16-18 november

Plats: Sjöviks folkhögskola

Kostnad: 300 kronor + kost och logi/tillfälle

Orgelspelarkurs/sommarkurs

För blivande kyrkomusiker:

Tid: 24 juli - 12 augusti

Plats: Mora församling

Kostnad: 1750 kronor + kost och logi

Riddarskola-nätverk

Målgrupp är ansvariga för riddarskola i församlingen som vill fördjupa sin kompetens och utveckla konceptet vidare.

Tid: 15 mars kl. 12:00 - 16:30

Plats: Jakobsgårdarna, Borlänge

Riddarting

Upplev ett riddarting och informera dig om hur man startar och genomför riddarskola. Erfarenhetsutbyte.

Tid: 23 september kl. 10:00 - 16:00

Plats: Borlänge

Rådslag för kyrkoherdar

Tid: 1-2 juni

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Samtalsmetodik - att möta mig själv och andra

Kursen arbetar med 3 teman: Samtalet i centrum, den professionelle i centrum och den andre i centrum. Vi möts också till 2 mellanliggande dagar för litteraturseminarium. Kursen omfattar 11 kursdagar.

Tid: 25-27 september
14 november kl. 10:30-18:00

2007: 22-24 januari
13 mars kl. 10:30-18:00
7-9 maj

Plats: Stiftsgården, Rättvik

Kostnad: 3.950 kronor + kost och logi

Seminariedagar för kyrkoherdar

Möjlighet för övriga kyrkoherdar att delta i fristående seminariedagar. Dagarna kommer att hållas lokalt kl. 9-16 hos deltagarna i chefsutvecklingsprogrammet och kommer att innehålla seminarier, föreläsningar och övningar inom en rad olika områden, som det är viktigt att en kyrkoherde på 2000-talet har kunskap kring.

Tid och Plats:

16 mars, Folkärna församling

4 april, Älvdalens församling

26 april, Fjällkyrkan i Sälen

Kostnad: 500 kr/tillfälle inkl. fika, lunch och material.

Sjukhuskyrkans samtalsdagar

Riktas till personalen i sjukhuskyrkan i Västerås stift - dagarna öppnar för samtal om sjukhuskyrkan i framtiden.

Tid: 21 mars kl. 09:30 - 15:00

Plats: Lövudden i Västerås

Skolkirka-mötesplats

Riddarskola, „Hur man kommer igång, framgångsfaktorer, fallgropar och mycket mera.

Tid: 7 mars kl. 10:00 - 16:30

Plats: Torsängs församlingshem, Borlänge

Kostnad: 200 kronor

Stiftspilgrimsmöte den 16 mars

Möte för församlingar efter Romboleden och andra som vill leda pilgrimsvandringar i stiftet.

Tid: 16 mars kl. 09:30-15:30

Plats: Köpings församlingshem

STORA läger för små konfirmandgrupper

Tid: 2-4 april

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 975 kronor i lägergård/deltagare

Studiecirklar i flyktungskunskap

Lokala studiecirklar i asylfrågor. Längd: 2-3 timmar per gång.

Tid och plats: Efter överenskommelse

Syöreningsdag

En gemenskapsdag med föredrag, utställningar och samtal.

Tid: 16 maj kl. 10:00-15:30

Plats: Ej fastställt

Tjänst i kyrkan för anställda

En utbildning för medarbetare i församlingen som inte har "kyrklig" profilutbildning.

Tid: 28-29 augusti

Plats: Finnåkers kursgård

Kostnad: 500 kronor exkl. kost och logi

Tid: 21 september kl. 09:30-16:00

Tid: 24 oktober kl. 09:30-16:00

Tid: 14 november kl. 09:30-16:00, Västerås

Plats:er och kostnader: ej fastställt

Tid: 24-25 januari -07

Plats: Stiftsgården i Rättvik.

Tjänst i kyrkan för förtroendevalda

Tjänst i kyrkan är en utbildning för att ge större insikt och kunskap om kyrkan och ditt uppdrag.

Tid: 16-17 september

Plats: Finnåkers kursgård

Kostnad: 500 kronor exkl. kost och logi

Tid: 28 oktober kl. 09:30-16:00

Tid: 25 november kl. 09:30-16:00

2007 20 januari kl. 09:30-16:00, Västerås

Tid: 24-25 mars

Platser: ej fastställt

Tro i vår tid - seminarium med J S Spong

Vi har glädjen att återigen inbjuda till samtalsdagar med biskop John Shelby Spong.

Tid: 11-6-9 november

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 750 kronor + kost och logi

Tro och teologi för församlingspedagoger

Studiedagar i tro och teologi för församlingspedagoger.

29 maj Spong-Magdalena Sjöholm-Svärd, Pelle Söderbäck. 12 september; Paulus-Sven Hillert, 8 september; Ireneus-Claes-Bertil Ytterberg, 5 december Luther-Ola Söderberg.

Tid: 29 maj kl. 09:30-16:00

Plats: Viksängskyrkan, Västerås

Tid: 12 september kl. 09:30-16:00

8 november kl. 09:30-16:00

5 december kl. 09:30-16:00

Trädvård - Vårdträd

Beskärningsteknik av träd och buskar.

Tid: 27-28 mars

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 1.700 kronor + kost och logi

Ungdomskörweekend

För blandade ungdomskörer med musik som knyter an till Maria

Tid: 24-26 mars

Plats: Falu Kristine församling

Kostnad: 50 kronor/deltagare

Upplev Dalamidsommar med oss på Stiftsgården!

Tid: 23-25 juni

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Upplev Påsken med oss på Stiftsgården!

Tid: 13-17 april

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Vart är vi på väg?

Generationskonferens - samtal över generationsgränserna om mening, möjligheter och hot inför framtiden.

Tid: 7-8 november

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 750 kronor inkl. logi och kursavgift

Vi gör rent i Herrens hus!

Städrutiner i kulturhistoriskt känslig miljö, kyrkorum.

Tid: 4-5 april

Plats: Stiftsgården i Rättvik

Kostnad: 1.900 kronor + kost och logi

Fullständig information på:
www.svenskakyrkan.se/vasterasstift

Rock for Moc

Hyr en buss
och gör som 1500
andra. Åk på Rock for Moc!

Landet mitt-i-mellan

Rock for Moc (RfM) är en festival och en arena för ungdomar att uttrycka sig på. Här finns möjligheten att möta en kyrka vi annars har svårt att erbjuda på hemmaplan. Innehållet är brett och djupt. RfM är en allkulturfestival med bland annat dans, musik, teater, workshops och föreläsningar. Många grupper från församlingar åker hit och festivalen lockar både unga och vuxna till en gemensam fest.

"Landet mitt-i-mellan" är temat på det 14:e Rock for Moc. Vi vill fokusera på tiden mellan barn och vuxen. En tid då det mesta handlar om att bli något annat, att släppa barndomen och vara på väg mot något – nämligen vuxenlivet.

Detta tillstånd, detta *mitt-i-mellan*, är trots allt något oerhört viktigt i sig. En tid som kan vara förskräcklig, hemsk, jobbig, skön, rolig, spännande och alldeles, alldeles underbar...

RfM är en "ren" upplevelse, en drogfri festival, vilket är ganska unikt i festival-Sverige. Det är något vi med stolthet går ut med. Är det någonsans oroliga föräldrar kan skicka sina fjortonåringar så är det till RfM.

Anmälan gör du via hemsidan, där hittar du information om årets och tidigare års festivaler och annat du behöver veta. Välkommen till RfM!

- Över 30 band på tre scener • Gudstjänster • SENSUS mobila studio • Tävlingar • Teater • Skapandetält
- Vinyl disco • Internationella inslag • Änglatält • Dansbana • Workshops • Fotbollsturnering
- Gitarrdoktorn • Rollspel • Everts café • Världsbutik och en massa annat... drogfritt så klart!

Svenska kyrkan
VÄSTERÅS STIFT
sensus
STUDIEFÖRBUND

Finnåker 1-3 sept 2006
www.rockformoc.com

